

ЗМІСТ

1.	ОСНОВНІ СТАТИСТИЧНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ЦНБ ЗА 2014 р.	1-9
2.	КОМПЛЕКТУВАННЯ І ОБЛІК ФОНДУ	
2.1.	Статистичні показники відділу комплектування документів	10-11
2.2.	Джерела комплектування	12-13
2.3.	Вилучення літератури з фондів	13-16
2.4.	Стан книгозабезпеченості	16-17
2.5.	Обмінно-резервний фонд	17-18
3.	ОРГАНІЗАЦІЯ І ЗБЕРІГАННЯ ФОНДІВ	
3.1.	Фонд ЦНБ	19
3.2.	Центральне книгосховище	19-20
3.3.	Сектор нових надходжень відділу наукової та художньої літератури	20-21
3.4.	Фонд відділу книжкових пам'яток, цінних видань та рукописів	21-22
3.5.	Фонд сектора цінних видань XIX ст. початку XX ст.	22
3.6.	Фонд відділу навчальної літератури	22-23
3.7.	Фонд відділу філологічної літератури	23
3.8.	Фонд відділу фізико-технічної літератури	23-24
3.9.	Фонд відділу читальних залів	24
3.10.	Фонд науково-бібліографічного відділу	24
3.11.	Інвентаризація фондів	24-25
3.12.	Збереження фондів	25-26
3.13.	Робота палітурної майстерні	26
4.	ДОВІДКОВИЙ АПАРАТ ЦНБ	
4.1.	Читацький алфавітний каталог книг	27-28
4.2.	Систематичний каталог	28
4.3.	АПП і картотека персоналій	28-29
4.4.	Електронний каталог	29-30
4.5.	Читацький алфавітний каталог і службовий алфавітний каталог періодики	30
4.6.	Топографічні каталоги	30
4.7.	Довідковий апарат на колекції цінних видань і рукописів	31
4.8.	Довідковий апарат на книги іноземними мовами	31
5.	ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ	
5.1.	Основні статистичні показники	32
5.2.	Діяльність відділів обслуговування	
5.2.1.	Сектор реєстрації користувачів і комп'ютерного дизайну	33
5.2.2.	Відділ наукової та художньої літератури	33-35
5.2.2.1	Міжбібліотечний абонемент	35-37
5.2.3.	Відділ навчальної літератури	37
5.2.4.	Відділ філологічної літератури	37-38
5.2.5.	Відділ фізико-технічної літератури	39
5.2.6.	Відділ читальних залів	39-40
5.2.7.	Відділ книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів	40
5.2.8.	Науково-бібліографічний відділ	41
5.2.9.	Центр „Вікно в Америку”	41
5.3.	Попередження і ліквідація читацької заборгованості	41-42
6.	ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ ЦНБ	
6.1.	Електронна бібліотека	43-44
6.2.	Електронні депозитарії	44-45
6.3.	Електронні бази даних	45-50
6.4.	ВЕБ-сайт бібліотеки	50

7.	ГУМАНІТАРНА І КУЛЬТУРНО - ПРОСВІТНИЦЬКА РОБОТА	
7.1.	Книжково-ілюстративні виставки	51-53
7.2.	Віртуальні виставки	53-54
7.3.	Художні виставки	54-58
7.4.	Масові заходи	58-60
8.	БІБЛІОГРАФІЧНЕ І ДОВІДКОВО-БІБЛІОГРАФІЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ	
8.1.	Довідково-бібліографічне обслуговування	61
8.2.	Формування інформаційної культури	62
9.	НАУКОВА РОБОТА	
9.1.	Науково-організаційна робота	63-68
9.2.	Науково-дослідницька робота	69
9.3.	Науково-методична робота	69-70
9.3.1.	Організація методичної роботи у ЦНБ	70-71
9.3.2.	Бібліотечна рада	71
9.3.3.	Рада ЦНБ з наукової та методичної роботи	71
9.3.4.	Рада дирекції ЦНБ	71-72
9.3.5.	Діяльність Харківського методичного об'єднання бібліотек вищих навчальних закладів	72-75
9.4.	Видавнича діяльність	75-76
10.	АВТОМАТИЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНИХ ПРОЦЕСІВ	
10.1.	Бібліотечна мережа	77-78
10.2.	Поцифровування фондів	78
10.3.	Сектор апаратного забезпечення. Технічні роботи	78-79
11.	ОРГАНІЗАЦІЯ ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСКІСТЮ І СТВОРЕННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ БІБЛІОТЕКИ	80-82
11.1.	Публікації співробітників ЦНБ	82-83
11.2.	Публікації про ЦНБ	83-84
11.3.	Висвітлення діяльності ЦНБ у ЗМІ	84
12.	РОБОТА З КАДРАМИ	85-86
13.	ГОСПОДАРЧІ РОБОТИ	87

Таблиця основних статистичних показників роботи за 2014 р.

№п/ п	ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ	2013 р.	План 2014 р.	2014 р.	План 2015 р.
1	2	3	4	5	6
1.	Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна, заснова у 1804 р.				
2.	I				
3.	БІБЛІОТЕЧНІ РЕСУРСИ, усього прим. 3.1. За видами:	3 411 948/ 460 642	3 430 000	3 427 397/ 467 269	3 450 00 0
	3.1.1 книги	2 103 420	2 103 435	2 110 739	2 113 73
	3.1.2 періодичні видання:	1 216 638	1 221 638	1 217 703	2 113 73
	3.1.2.1 у т.ч. журналів – прим.	1 207 440	1 212 440	1 208 473	9
	3.1.2.2 газет – річних комплектів	9 198	9 218	9 230	1 219
	3.1.3 електронні видання	13 964	14 064	15 628	728
	3.1.3.1 у т.ч. на змінних носіях	3 397	3 497	3 435	1 210 47
	3.1.3.2 у т.ч. мережних лок. док- тів	10 567*	10 670	12 191	3
	3.1.4 рідкісні та цінні документи	558 000**		559 080	9 255
	3.1.5 неопубліковані документи	84342		90 308	17 938
	3.2. За мовами:	491 400	511 400	507 159	3 447
	3.2.1 українською мовою	2 198 238	2 204 238	2 194 654	14 491
	3.2.2 російською мовою	726 255	727 755	722 691	
	3.2.3 іноземними мовами	1 835 974	1 850 974	1 843 755	516 559
	3.3. За цільовим призначенням:	1 155 304	1 166 304	1 156 032	2
	3.3.1 наукова	1 056	1 200	1 164	200154
	3.3.2 навчальна	376 625	377 325	376 653	724 191
	3.3.2.1 в електронній формі				1 857 75
	3.3.3 літературно-художніх видань				5
					1 165 03
					2
					1 264
					377 653

4.	НАДІЙШЛО документів				
	Усього примірників	27 089	27 000	26 301	24 450
	Усього назв	12 417	13 000	11 293	11 000
	4.1 За видами:				
	4.1.1 книг	14 304	15 000	14 448	14 900
	4.1.2 книг - назв	3 640	4 000	2 795	3 000
	4.1.3 періодичних видань (ж-ли/газети)	4 969	5 000	4 133	2 025
	4.1.3.1 у т.ч. журналів - прим.	4 947	5 000	4 101	2000
	4.1.3.2 газет – річних комплектів	22	20	32	25
	4.1.4 електронних видань - прим./назв	2 797		1 662 / 1 662	2 350
	4.1.4.1 у т.ч. док-тів на змінних носіях – примірників/назв	78/78	100	38/36	50
	4.1.4.2 у т.ч. мережних лок. док-тів	2 719		1 624	2 300
	4.1.5 неопублікованих документів – прим.	7 732	7 000	7 681	7 000
	4.2 За мовами:				
	4.2.1 українською мовою – примірників	19 934	20 000	17 970	17 000
	4.2.2 російською мовою - примірників	1 791	5 000	6 474	5 500
	4.2.3 іноземними мовами - примірників	1 135	1 500	1 857	1 500
	4.3 За цільовим призначенням:				
	4.3.1 наукових вид. - примірників	16 412	15 000	15 226	9 000
	4.3.2 навчальних вид. - примірників	9 989	11 000	9 439	100
	4.3.2.1 у т.ч. в ел. формі	180	200	108	1 000
	4.3.3 літературно-художніх - примірників	688	700	1 636	
5.	Обмінний фонд: всього примірників	3 814	3000	4 197	3650
	Усього примірників	2 676	2 500	2 457	2 500
	5.1 у т.ч. прийшло примірників	1 952	3 400	2 217	2 500
	5.2 у т.ч. передано примірників				
6.	ВИБУЛО ПРИМІРНИКІВ, усього	12 302	10 500	10 852	9 050
7.	КОРИСТУВАЧІ				
	7.1 усього за єдиним обліком	15 303	15 300	15 363	15 300
	7.1.1 студентів	13 225		13 250	
	7.1.2 сторонніх	1 085		1 025	
	7.2 к-сть віддалених користувачів	-----		560 094*	
	7.2 обслуговано всіма структурними підрозділами	66128**	55 000	65 500	62 000
	*	*			

8.	КІЛЬКІСТЬ ВІДВІДУВАНЬ, усього 8.1 кін-сть звернень до веб-сайту 8.2 кількість відвідувань масових заходів	395 809 501 875 13 200	<i>400 000</i>	1 253 389 863 225 20 630**	<i>1 000 000</i>
9.	ВИДАНО ДОКУМЕНТІВ, усього прим. 9.1.1 <i>За видами:</i> 9.1.1 книг 9.1.2 періодичних видань 9.1.2.2 у т.ч. журналів – примірників у т.ч. газет - примірників 9.1.3 електронних видань 9.1.3.1 т.ч. док-тів на змінних носіях 9.1.3.2 у т.ч. мережових локальних документів 9.1.4 рідкісних та цінних документів 9.1.5 неопублікованих документів 9.2 <i>за мовами:</i> 9.2.1 українською мовою 9.2.2 російською 9.2.3 іноземними мовами 9.3 <i>за цільовим призначенням:</i> 9.3.1 наукових видань 9.3.2 навчальних видань 9.3.2.1 у т.ч.в ел. формі 9.4 літературно - художніх видань	1 345 991 989 429 354987 345 329 9 658 850 850 Облік удосконал. 5 628 725 561 519 758 715 25 757 828 267 455 426 ---- 56 670	<i>1350 000</i>	1 537 625 939 457 400 896 388 520 12 376 153 001 575 152 426 3 509 42 849 569 179 782 132 25 087 849 463 467 248 108 49 322	<i>1350 000</i>
10.	МБА 10.1 кількість абонентів 10.2 кількість док., отриманих з ін. б-к 10.2.1 у т.ч. сторінок ел. копій 10.3 кількість виданих документів 10.1.3.1 у т.ч. сторінок ел. копій	30 133 102 136 160	32 140 110 140 100	49 124 76 165 1 049	50 130 170

11.	КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА РОБОТА 11.1 заг. кількість виставок, переглядів 11.1.2 представлено документів 11.2 у т.ч. віртуальні вист.: 11.2.1 загальна кільк. вірт. виставок 11.2.2 представлено документів 11.3 бібліографічні огляди: 11.3.1 тем 11.3.2 прочитано 11.4 кількість масових заходів	187 10 053 5 145 ----- 139 (24+115)	170 5 80	190 8 159 6 206 9 19 55 189 (59+130)	180 5 130
12.	ДОВІДКОВО - ІНФОРМАЦІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ 12.1.1 кількість аб-тів ВРІ 12.1.2 кількість тем ВРІ 12.1.3 кількість аб-тів ДОК 12.1.4 кількість тем ДОК 12.2 виконано довідок, усього 12.2.1 у т.ч. тематичних 12.2.2 у т.ч. за індекс. док-тів (УДК/ББК) 12.3 виконано в автоматизованому режимі 12.3.1 у т.ч. «віртуальною дов. служба» 12.4 к-сть днів інформації, каф., тощо 12.5 к-сть складених/ виданих бібл. показч. 12.6 к-сть виданих показчиків 12.6.1 у т. ч. в електронному вигляді	----- ----- ----- 53 137 22 915 1488/390 10 168 46 ----- 6 3 6	47 000	----- ----- ----- 58 180 23683 1235/258 13785 32 ----- 11 ---- 1	50 000

13.	ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ: 13.1 БД 13.1.1 кількість придбаних 13.1.1.1 з них: повнотекстових 13.1.2 БД в режимі тестового доступу 13.1.3 власних БД 13.2 загальний обсяг власних БД 13.2.1 з них зап. у електронному каталозі 13.2.2 кількість введених записів за рік 13.2.3 кількість звернень до ЕК 13.3 к-сть оцифров. док-тів за рік 13.3.1 у т.ч. сторінок 13.4 Інституційний репозитарій 13.4.1 назва депозитарію 13.4.2 URL репозитарію 13.4.3 кількість предст. док-тів (записів) 13.4.4 кількість звернень 13.5 Бібліотечний веб-сайт 13.5.1 адреса веб-сайту	53 50 (5+45) 50 15 3 748 892 738956 39 468 339 483 2 719 22 300 eKhNUIR - Electronic Kharkiv National University Institutional Repository http://dspace.univer.kharkov.ua/?locale=uk eScriptorium - архів рідкісних видань і рукописів для науки та освіти http://escriptorium.univer.kharkov.ua/?locale=uk 9 936 352 010 http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr/index.htm		50 47(2+45) 46 18 3 791 910 780 352 41 396 716 891 1 624 48 833 eKhNUIR - Electronic Kharkiv National University Institutional Repository http://dspace.univer.kharkov.ua/?locale=uk eScriptorium - архів рідкісних видань і рукописів для науки та освіти http://escriptorium.univer.kharkov.ua/?locale=uk 12 458 608 287 http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr/index.htm	15 000
14.	ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ 14.1 Програма в годинах: 14.2 Загальна кількість проведених занять 14.2.1 у т.ч. для мол. курсів 14.2.2 старших курсів 14.2.3 науково-пед. працівників	4 7 3 4 ----		4 9 2 7 ----	

15.	НАУКОВО – ДОСЛІДНА ТА НАУКОВО – МЕТОДИЧНА РОБОТА 15.1 кількість тем наукових робіт 15.2 назви тем наук. робіт 15.3 проведено конференцій у бібліотеці 15.4 проведено семінарів у бібліотеці 15.5 проведено інших заходів 15.6 кількість виступів на конф./семінарах 15.7 кількість публікацій	3 2 3 7 17 34		3 1 2 2 24 23	1 2
16.	МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА 16.1 загальна площа приміщень 16.1.2 у т. ч. для зберігання фондів 16.1.2.1 для обслуговування користувачів 16.2 кількість абонементів 16.3 кількість читальних залів 16.4 місць для читачів в читальних залах	10 164 м2 7559 м2 1312 м2 6 15 803		10 164 м2 7559 м2 1312 м2 6 15 803	
17.	ТЕХНІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИМІЩЕНЬ 17.1 потребує капітального ремонту (м) 17.2 перебуває в аварійному стані	3 193,4 м2 1 182,2 м2		3 193,4 м2 1 182,2 м2	
18.	КІЛЬКІСТЬ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ 18.1 кількість комп'ютерів 18.1.1 у т.ч. кільк. серверів 18.2 кількість АРМ 18.2.1 у т.ч. для співробітників 18.2.2 для користувачів 18.3 кількість комп'ютерів з доступом до Інтернету 18.4 кількість коп.- розмн. техніки 18.4.1 у т.ч.: сканерів 18.4.2 принтерів 18.4.3 ксероксів 18.4.4 БФП 18.5 кількість телефонних номерів 18.6 кількість факсів 18.7 використання технологій WI-FI 18.8 наявність ліц. прогр. продукту	105 3 105 71 34 101 37 6 26 2 3 56 1 Так «Absotheque e»	138 2 5	108 3 105 71 34 104 36 6 25 2 3 56 1 Так «Absotheque»	130

19.	ФІНАНСОВІ витрати на: 19.1 придбання книг 19.2 передплату періодичних видань 19.3 передплату баз даних 19.4 інші витрати	245 231 грн. 199 390 грн. 112 480 грн. ***** 32 520 грн.	400 000 350 000	100 000грн. 103 000 грн. 160 617,70 грн. 100 355 грн.	
20.	ОТРИМАНО ДАРИ: 20.1 книг кільк. прим. 20.2 на суму 20.3 ПК та інш. техн. кількість од. 20.4 на суму 20.5 інше/сума	2 246 128 615 грн. 8 од. 31 972 грн. 24 676 грн.		8 871 297 066 грн. 4 од. 26 500 4 655 грн.	
21.	ПЕРСОНАЛ БІБЛІОТЕКИ 21.1 Загальна кількість працівників 21.2 з них за освітою: 21.2.1 повна вища освіта 21.2.1.1 у т.ч. вища спеціальна 21.2.2 базова вища освіта 21.2.2.1 у т.ч. спеціальна 21.2.3 початкова вища (неповна вища) 21.2.3.1 у т.ч. спеціальна 21.2.4 повна загальна середня 21.3 за стажем: 21.3.1 до 3 роки 21.3.2 з 3-9 років 21.3.3 10-20 років 21.3.4 понад 20 років 21.3.5 працюють повний робочий день	140 128 30 5 3 7 8 43 38 51 130		139 127 30 5 3 7 5 46 31 57 131	
22.	ВІДНОСНІ ПОКАЗНИКИ 22.1 обертаність 22.2 книгозабезпеченість 22.3 читаність 22.4 відвідуваність	0,39 301 88 25,7		0,45 223 100 25,4	

* Приведені дані згідно статистики Google Analytics

** Врахована кількість присутніх на масових заходах Центру «Вікно в Америку»

2.КОМПЛЕКТУВАННЯ І ОБЛІК ФОНДУ

У 2014 році для фондів ЦНБ планувалося придбати 27 000 тис. примірників (11 000 назв), придбали 26 301 прим., 11 293 назви. Передплачено на 2-е півріччя 2014 року 17 назв газет, 199 назв журналів на суму 103 000 грн. На 2015 рік на 1-е півріччя передплачено 24 назви газет на суму 17 796,00 грн., 240 назв журналів на загальну суму 149 029,61 грн.

У 2014 році бібліотека зазнала значних труднощів з фінансуванням на передплату і на комплектування. У зв'язку з цим, бібліотека і університет не отримували журнали і газети з січня по липень 2014 року.

2.1.Статистичні показники відділу комплектування документів Надходження

Назва показника	Виконання 2013 р.	План на 2014 р.	Виконання 2014 р.	План на 2015 р.
Назв	12 417	13 000	11 293	11 000
Примірників	27 089	27 000	26 301	24 450
Книг: назв.	3 640	4 000	2 795	3 000
Книг : прим	14 304	15 000	14 448	14 900
Журналів усього: назв	940	700	750	500
примірників	4 947	5 000	4 101	2 000
із них продовжуваних видань:				
назв	55	50	53	50
примірників	1 120	1 000	802	800
Газет: назв	22	20	32	25
примірників	22	20	32	25
Дисертацій: назв	144	150	84	80
Дисертацій: прим.	144	150	84	80
Авторефератів: назв.	7 588	7 000	7 584	7 400
Авторефератів: прим.	7 588	7 000	7 584	7 400
Карт	3	не план	-	не план.
Звітів: назв	1	не план	1	не план.

Звітів: прим	2	не план	1	<i>не план.</i>
Рукописів: назв.	1	не план	8	<i>не план.</i>
Рукописів: прим.	1	не план	8	<i>не план.</i>
На електронних носіях	78	100	38	50
Наукової: назв	11 025	11 000	10 025	10 000
прим.	16 412	15 000	15 226	14 000
Навчальної: назв	988	1 000	680	500
примірників	9 989	11 000	9 439	9 000
Художньої: назв.	404	500	587	500
Художньої: прим.	688	700	1 636	1 000
із них Іноземними мовами: назв	526	600	597	600
примірників	1 135	1 500	1 857	1 500
Українською мовою: назв	10 100	11 000	9 455	9 400
примірників	19 934	20 000	17 970	17 000
Російською мовою:				
назв	1 791	1 700	1 241	1 000
примірників	6 020	6 000	6 474	5 500

Надходження літератури іноземними мовами

Назва показника	Виконан ня 2013 р.	План на 2014 р.	Виконання 2014 р.	План на 2015 р.
Назв	526	600	597	600
Примірників	1 135	1 500	1 857	1 500
Книг	501	500	1 147	1 000
Журналів: назв	15	15	20	20
примірників	609	800	687	460
Продовжуваних видань: назв	12	15	15	15

примірників	164	200	200	200
Карт	-	-	-	
На електронних носіях	25	25	18	20
Рукописів	-	-	5	-
Наукової	1 056	1 400	1 115	1 000
Навчальної: назв	26	30	109	100
примірників	34	50	612	400
Художньої	45	50	130	100

2.2. Джерела комплектування

Головними джерелами комплектування у 2014 році були наступні видавництва та книготорговельні організації міст Харкова, Києва, Львова: видавництво «Знання», «Кондор», «Центр навчальної літератури», ТОВ «Ельга-Н», ПП „Магнолія-2006”, ПП „Каравела”, ПП «Нова книга», фірма «БУРУНІК», ТзОВ „Видавництво САГА”, видавництво «Право» та інші.

Передплату на періодичні видання на 2015 рік здійснено у Передплатній агенції «Меркурій» (газети), на журнали – у ФОП Добрякова Н.В.

Із бібліотеки Національної спілки письменників України (Харківське відділення) взято у фонд 1249 прим.

Від видавництва ХНУ імені В.Н. Каразіна надійшло 2325 прим. (2013 – 6187 прим.) навчальних посібників, підручників, монографій викладачів та вчених нашого університету.

З вітчизняного книгообміну отримано 475 прим. (2013 – 731 прим.). З міжнародного книгообміну отримано 586 прим. (2013 – 321 прим.).

З вітчизняного книгообміну отримано 475 прим. (2013 – 731 прим.). З міжнародного книгообміну отримано 586 прим. (2013 – 321 прим.).

Джерела комплектування

Джерело	План 2014 р.	Виконання 2014 р.	План 2015 р.
Міністерство освіти і науки, молоді та спорту	-	-	-
Заміна	1 000	746	700
Передплата	3 500	2672	2 000
Книгообмін	800	484	500
Фірми, видавництва	3 000	3 529	3 500
Інші	16 700	17 175	15 600
Для книгообміну	2 000	1 695	1 700
Усього	27 000	26 301	24 000

2.2.1.Дари

Протягом 2014 року бібліотека поповнювала свої фонди дарами. Від викладачів, співробітників університету, приватних осіб отримано 2802 примірники (2013 р. – 2246), зокрема:

- від Посохової Людмили Юріївни – 10 прим.
- від Посохова Сергія Івановича – 30 прим.
- від Буселя Руслана Миколайовича – 5 прим.
- від Пугача Бориса Яковича – 800 прим. (книга «Динамика научного познания». Т.1, Т.2.)
- від Давидова В.В. – 10 прим.
- від Богдашиної Олени Миколаївни – 45 прим.
- від Куделка Сергія Михайловича – 5 прим.
- від Шифрина Якова Соломоновича – 2 прим.
- від Мірошникова В.І. – 49 прим.
- від Міхільова Олександра Дмитровича – 20 прим.
- від Холіна Юрія Валентиновича – 4 прим.
- Від благодійних фондів та організацій надійшло 1024 прим. (2013 р.– 1149 прим.), зокрема:
- від видавництва «Наукова думка» – 61 прим.
- від видавництва «Право» - 34 прим.
- від Інституту соціальної та політичної психології – 10 прим.
- від Центру Вільної преси – 20 прим.
- від Посольства США в Україні – 83 прим.
- від Народної бібліотеки Сербії – 73 прим.
- від Посольства Польщі в Україні – 60 прим.
- від Генерального Консульства Польщі – 286 прим.
- від Центру українських студій імені Д.Багалія – 43 прим.
- від Люблінського університету імені Марії Склодовської-Кюрі – 80 прим.
- від Варшавського університету – 35 прим.
- від видавництва «Nev-Era» - 14 прим.
- від Громадської організації «Альянс Республіка» - 200 прим.

У 2014 році було передано в дар ЦНБ 520 примірників книг із бібліотеки викладача університету професора Красовицького Бориса Марковича. У листопаді 2014 року дочка ректора університету Тарапова Івана Євгеновича передала до ЦНБ його бібліотеку - 800 прим. книг з математики, механіки та художню літературу.

У 2014 році головними джерелами комплектування іноземною літературою залишалися міжнародний книгообмін та дари різних установ, фондів і приватних осіб.

У першу чергу треба назвати інформаційні ресурси, надані бібліотеці Посольством США в Україні за проектом «Вікно в Америку», Народною бібліотекою Сербії, Генеральним Консульством Польщі, Посольством Польщі в Україні, організаціями української діаспори та приватними особами.

2.3.Вилучення літератури з фондів

У 2014 році списання здійснювалось з інвентарних книг, картотеки безінвентарного обліку та електронного каталогу. Усього списано 10852 примірника, 4666 назв.

Здійснено переведення книг до журнального фонду, з журнального фонду в книги - 59 прим.

План на 2015 рік: списати – 9050 прим., 1500 назв.

Списання у 2014 році

Назва показника	Виконання 2013 р.	План на 2014 р.	Виконання 2014 р.	План на 2015 р.
Назв	3 416	3 500	4666	4000
Примірників	12 302	12 550	10852	9050
Книг	12 021	12 000	7129	6 000
Періодичних видань:				
назв	55	50	59	50
примірників	235	500	3718	3 000
Продовжуваних видань:				
назв	23	20	3	не план.
примірників	44	50	3	не план.
Дисертації	-	-	-	-
Альбоми, мапи	1	-	-	-
Автореферати	-	-	2	-
Електронні видання	-	-	-	-
Наукової:				
назв	940	1 000	1154	1 000
примірників	1 342	1 500	5125	4 000
Навчальної:				
назв	2 332	2 000	2536	2 000
примірників	10 815	1 000	4715	4 050
Художньої:				
назв	144	150	976	1 000
примірників	145	150	1012	1 000
Іноземної:				
назв	322	100	193	200
примірників	870	1 000	3842	3 000
Українською мовою:				
назв	648	900	843	1 000
примірників	4 691	5 550	1298	1 050
Рос. мовою: назв	2 446	2 000	3630	2 800
примірників	6 741	6 000	5682	5 000

Списання фондів у відділах

Відділи	План 2014 р.	Виконання 2014 р.	План 2015 р.
Відділ навчальних абонементів	3 800	3728+189 (пер.в ОРФ)	2000
Відділ зберігання фондів	3 000	4573+161 (пер.в ОРФ)	2000

Відділ гуманітарної літератури	2 000	651+1015 (пер.в ОРФ)	1000
Відділ фізико-технічної літератури	150	78+72 (пер.в ОРФ)	100
Відділ книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів	-	-	не план.
ОРФ	3 400	115	3650
Відділ наукової та худ. літератури	200	152+19 (пер в ОРФ)	200
Відділ чит. залів	не план.	93	100
Інші відділи	-	6	не план.
Усього	12 550	9396+1456 (пер. в ОРФ)= 10852	5400+3650 (пер.в ОРФ)=9050

**Переведення з навчальних бібліотек до ЦНБ,
з абонементу на абонемент**

Відділи	План 2014 р.	Виконання 2014 р.	План 2015 р.
Відділ навчальних абонементів	-	15	-
Каф. бібліотеки	-	31	-
Відділ гуманітарної літератури	-	-	-
Відділ наукової та художньої літератури	-	-	-
Відділ зберігання фондів	-	-	-
Сектор ретровидань	-	13	-
Усього	-	59	-

Списання літератури за видами

Назва показника	Назв		Примірників	
	2013	2014	2013	2014
Книги	3336	4602	12 021	7129
Періодичні видання	55	59	235	3718
Продовжувані видання	23	3	44	3
Дисертації	-	-	-	-
Автореферати	1	2	1	2

Альбоми, мапи	1	-	1	-
Усього	3416	4666	12 302	10852

Списання за типами видань

Назва показника	Назв		Примірників	
	2013	2014	2013	2014
Наукова	940	1154	1 342	5125
Навчальна	2 332	2536	10 815	4715
Художня	144	976	145	1012
Усього	3 416	4666	12 302	10852

Списання літератури за мовами

Назва показника	Назв		Примірників	
	2013	2014	2013	2014
Українською	648	843	4 691	1298
Російською	2 446	3630	6 741	5682
Іноземною	322	193	870	3872
Усього	3 416	4666	12 302	10852

Списання літератури з причин (примірників)

	2013	2014
Застаріла за змістом	5 018	518
Зношена	3 539	7639
Загублена читачами	945	1010
Передаана в інші бібліотеки	1 856	115
Інші причини	944	1570

2.4.Стан книгозабезпеченості

У 2014 році для забезпечення навчального процесу було отримано 680 назв, 9439 прим. підручників і навчальних посібників. За кошти університету було придбано 3529 прим., що становить 37 % від одержаної літератури. Навчальна література була замовлена наступними факультетами: юридичним, економічним, медичним, психологічним, біологічним, філософським, міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу, іноземних мов.

Від видавництва ХНУ імені В.Н. Каразіна передано 2 325 прим. (25 % загальної кількості). Ця навчальна література збільшила книгозабезпеченість таких факультетів: фізико-енергетичного, фізико-технічного, економічного, соціологічного, юридичного, філологічного, фізичного, хімічного, радіофізичного, філософського, історичного, психологічного, фізичного. Крім того, факультет іноземних мов передав до бібліотеки 1500 прим. навчальних посібників, які забезпечать навчальний процес університету.

Загальна книгозабезпеченість у 2014 році на факультетах становить:

Біологічний ф-т – 70%

Геолого-географічний – 55 %

Екологічний – 50 %

Історичний – 85 %

Економічний – 80 %

Медичний – 50 % (студентів – іноземців – 10 %)

Механіко – математичний – 85 %

Радіофізичний – 90 %

Соціологічний – 45 %

Ф-т іноземних мов – 90 %

Ф-т комп'ютерних наук – 35 %
 Ф-т міжнародних економічних відносин і ТБ – 30 %
 Ф-т психології – 45 %
 Фізико-енергетичний – 60 % (1-3 курси)
 Фізико – технічний – 80 %
 Фізичний – 85 %
 Філологічний – 80 %
 Філософський – 60 %
 Хімічний – 90 %
 Юридичний – 75 %

Протягом 2014 року корегувалась база даних «Книгозабезпеченість навчального процесу».

Згідно університетського наказу «Про підготовку та проведення акредитації напрямків і спеціальностей у 2014 році», був проведений аналіз і надана довідка про стан книгозабезпеченості дисциплін:

- економічний факультет (спеціальність «облік і аудит», «економічна кібернетика та прикладна економіка», «консолідована інформація»);
- філологічний факультет (спеціальність «журналістика»).

2.5.Обмінно-резервний фонд

У секторі книгообміну і обмінного фонду знаходиться 4197 примірників, резервна частина фонду становить 3630 примірників.

За 2014 рік отримано 2475 примірників, в резервну частину – 63 примірники.

Переведено в ОРФ – 869 примірників, для книгообміну передано 1695 примірників. Було передано 1200 примірників у колонію №18 м.Харкова., Союзу учасників війни – 599 прим., Інституту загальної хірургії – 115 прим., бібліотеці імені В.Г.Короленка – 51 прим., Союзу ветеранів – 61 прим., дітям Донбасу – 169 прим.

Була проведена велика позапланова робота співробітниками сектора книгообміну та обмінно-резервного фонду: зроблено перерозподіл книг бібліотеки Національної спілки письменників України (Харківське відділення), знято з полиць, зв'язано 37 тисяч примірників книг і журналів, частина фонду передана наступним організаціям: ХГУ «НУА», музею імені Г.Сковороди, Центру тестування, бібліотеці імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненко.

Переводи в обмінний фонд (списання)

	Відділи	План на 2014 рік	Виконання 2014 році	План на 2015 рік
1	Відділи навчальних абонементів	800	189	1100
2	Відділ зберігання фондів	1000	229	1000
3	Відділ гуманітарної літератури	1500	421	1500
4	Б-ка №5	100	109	50
5	Відділ наукової та художньої літератури	150	142	-
	Усього	3300	869	3650

Робота з обмінним фондом

	Назва показників	План на 2014 рік	Виконання 2014 році	План на 2015 рік
1	Прийом літератури з фондів ЦНБ	3500	1940	3650
2	Прийом літератури для книгообміну	2000	1695	1700
3	Безоплатна передача	2500	2217	2500
4	Відправка з книгообміну	1500	956	1000
3	Відвідування партнерів	150	170	160

4	Розстановка фонду за галузями знань	5000	4000	4000
5	Кількість консультацій, довідок	200	199	200
6	Поштові відправлення	150 банд.	148 банд.	150 банд.
	Робота з резервним фондом			
1	Прийом літератури	200	53	100
2	Звіряння карток з інвентарними книгами	413	3750	1500
3	Пересування фонду	2000	3663	3600

У 2015 році відділом комплектування документів планується придбати 24 тисячі примірників, 11 тис. назв документів, продовжити роботу з бібліотекою Харківського відділення Національної спілки письменників України (1 тис. прим.), з відтисками геологічної літератури (1 тис. прим.), продовжити списання іноземних журналів.

3.ОРГАНІЗАЦІЯ І ЗБЕРІГАННЯ ФОНДІВ

3.1.Фонд ЦНБ

Фонд бібліотеки складає на 01.01.2015 р.

Назв	467 269
Примірників	3 427 397
Книг	2 110 739
Журналів:	
назв	9 264
примірників	1 208 473
Газет:	
назв	9 230
примірників	9 230
Дисертацій	7 489
Авторефератів	81 847
Рукописів	972
Карт	2 539
Звітів	2 673
На електронних носіях	3 435
Наукової літератури	1 843 755
Навчальної літератури:	
назв	19 425
примірників	1 156 032
Художньої літератури	376 653
Іноземними мовами	722 691
Українською мовою:	
назв	81 647
примірників	507 159
Російською мовою:	
назв	не здійснювалось
примірників	2 194 654

3.2.Центральне книгосховище

Фонди центрального книгосховища протягом 2014 року поповнювалися, в основному, періодичними виданнями, які повертаються з читального залу. У 2014 році надійшло 447 назв. Із них: 377 українською і російською мовами, 70 назв іноземними мовами. Це 4838 документів. Книжковий фонд поповнився на 1284 документи.

У 2015 році планується поповнити фонди приблизно на 5000 документів, це періодичні, книжкові видання і підшивки газет.

До підсобних фондів читальних залів і кафедральних бібліотек було видано 779 документів.

Література, яка надходила протягом року до центрального книгосховища, своєчасно розставлялась на полиці. У 2014 році розставлено 61 229 документів. З них книг – 27 923, журналів - 33 148, підшивок газет -158. Газети у 2014 році до центрального книгосховища не надходили.

У 2015 році планується отримати 70 000.

При розміщенні літератури на полицях проводилося переміщення фонду у межах стелажа, ярусу, що склало приблизно 900 000 примірників.

Протягом 2014 року працівники відділу регулярно поповнювали БД і ЕК, що складає 29644 документи, з них: періодичні видання: 6876, книг :22768. *На 2015 рік планується поповнити ЕК приблизно на 30000.*

Регулярно проводилася перевірка правильності розстановки фондів на полицях книгосховища. Усього перевірено 139 4850 та 67 100 документів поточної розстановки фондів.

На 2015 рік планується провести перевірку фонду у кількості 1 000 000 документів.

3.3.Сектор нових надходжень

Фонд сектору нових надходжень на 31.12 2014 р. становить:

- 202 958 прим. наук. літератури
- 24 653 прим. худ. літератури.

1	Назва роботи	2012	2013	План 2014	2014	План 2015
2	Одержано і виконано читачьких замовлень	63 500	61 400	62 000	60 200	60 000
3	Прийом нової наукової літератури:	10 548	12 347	12 000	11628	12 000
	- магнітних носіїв	129	80	80	31	30
4	Видано в підсобні фонди:	1 894	2 035	2 000	1 322	1 500
	- читальні зали	1 855	1 946	1 900	1 004	1200
	- кафедральні бібліотеки	94	86	80	318	300
	- залишилось у секторі нових надходжень:	8646	10 315	10 000	10 306	10 000
	з них іноземною мовою	230	315	300	588	600
5	Прийом нової художньої літератури	441	288	300	304	300
6	Розстановка нових надходжень і книг, повернутих читачами	74 200	71 980	72 000	73590	73 000
7	Розстановка формулярів у індикаторі	1650	2 032	2 000	1322	1 300
8	Оформлено і розміщено роздільників	120	150	150	145	150
9	Перевірка правильності розстановки фондів	190 000	190 500	200 000	200 000	200 000
10	Знепилення книг	190 000	190 500	200 000	200 000	200 000

11	Списано втраченої читачами літератури із сектора нових надходжень і фонду художньої літератури	51 наук. 18 худ.	60 наук. 50 худ.	60 наук. 50 худ.	65 наук. 23 худ.	65 25
12	Підготовлено і передано для палітурних робіт	250	300	300	150	150
13	Повернено із підсобних фондів	580	300	400	785	700

3.4. Фонд відділу книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів

Одними з пріоритетних напрямків роботи бібліотеки, як і в минулі роки залишалися процеси, спрямовані на організацію та утримання в належному стані стародруків і рідкісних фондів.

За звітний рік із книгосховища відділу книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів подано 9157 прим. літератури, із них 4051 прим. – за службовими замовленнями. Службові замовлення пов'язані насамперед з підбором видань на книжкові виставки та з поточною роботою співробітників відділу. Якщо виставки організовуються за межами філії, то література ретельно пакується, складаються списки виданої літератури у двох примірниках.

Уся повернена література своєчасно списувалася з картотеки поточної книговидачі й розставлялася на полицях книгосховища. Розставлено 8984 прим. Після розстановки проводилось зіставлення двох частин читацького замовлення. Це дає можливість контролювати передачу літератури з читального залу та сприяє правильності розстановки документів.

2900 прим. документів пройшли часткову технічну обробку. Виписано 933 нових книжкових формулярів. Кількість документів, які пройшли дрібний ремонт (підклеювання сторінок, палітурок тощо) становить 581 прим.

Для більш раціонального розміщення фондів, переміщено в межах стелажів, ярусів книгосховища - 16760 примірників. Перевірено на правильність розстановки 15650 примірників. З метою покращення розстановки фондів оформлено 19 поличкових роздільників. Знепилено 87500 примірників.

У 2014 р. з Центру консервації і реставрації Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського отримано після проведення реставраційних робіт та консервації 2 грецькі рукописи XVIII ст. (інв. №№ 103-р 143/с, 108-р 144/с). Завдяки фінансовій підтримці Фонду Анастасіоса Левентіса (Нікосія, Кіпр) у ЦНБ з 2006 року всього проведено консервацію і реставрацію 10 грецьких рукописів.

У 2013 р. Фонд книжкових пам'яток ЦНБ ХНУ ім. В. Н. Каразіна внесено до Державного реєстру наукових об'єктів, що становлять національне надбання (далі – НН). Фонд книжкових пам'яток ЦНБ як науковий об'єкт, що отримав статус НН, представлений унікальними, рідкісними і цінними документами – пам'ятками вітчизняної і світової культури. Обсяг цього фонду складає біля 85 000 одиниць зберігання.

У 2014 р. між Міністерством освіти і науки України та ХНУ ім. В. Н. Каразіна було укладено Договір № Н/103-2014 від 10 лютого 2014 р. на виконання робіт зі збереження і забезпечення належного функціонування наукового об'єкта, що становить НН – «Фонд книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна» та виділені бюджетні асигнування у сумі 11 тис. грн.

У звітному році згідно плану заходів, необхідних для збереження і забезпечення належного функціонування «Фонду книжкових пам'яток ЦНБ» – об'єкту, що становить НН – проведено наступні роботи.

- Для застосування превентивної, фазової консервації як технології збереження документів були придбані спеціальні картонно-паперові матеріали на суму 5016 грн.: картон палітурний ПС 2,00 мм; картон НМ 0,6; ледерин. Ці матеріали використовуються для виготовлення папок, паперових паспарту, обкладинок з клапанами, футлярів, коробок для зберігання рукописних книг, рукописних матеріалів і архівних документів. При цьому враховуються особливості окремо взятого документа, його розмір, товщина оправи, тощо. Роботу виконує працівник ЦНБ, реставратор-палітурниця А. М. Широкосядова. Виготовлено 58 папок, 16 коробок, переплетено 46 книг.
- Для зберігання частини підшивок харківської газети «Южный край» (1880-1917) придбані футляри (папки) картонні на суму 3524 грн. Це дало змогу забезпечити збереження періодичного видання – однієї з перших харківських газет, яка являє собою цінне джерело історичної інформації і користується великим попитом у науковців і дослідників. Регулярне проведення моніторингу книгосховищ забезпечує контроль за температурно-вологісним режимом. Для цього були придбані 3 електронні термогігрометри Вологовимірювач-А200 для використання в книгосховищі рідкісних видань і рукописів та у книгосховищі зберігання фонду газет. Показники температури та відносної вологості повітря в приміщеннях книгосховищ щоденно заносяться до «Журналу реєстрації термогігрометричних параметрів температурно-вологісного режиму книгосховища відділу книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів ЦНБ». Додержання санітарно-гігієнічних норм сприяє оптимальним умовам зберігання пам'яток писемності та друку. Отримані дані дадуть можливість вчасно аналізувати та активно використовувати їх для покращення режимів зберігання документів.

Наприкінці 2014 р. для МОН України був укладений пакет звітних документів за Договором № Н/103-2014, а саме: анотований та розширений звіт про наукові дослідження та використання коштів, що були спрямовані на збереження та забезпечення належного функціонування об'єкта НН «Фонд книжкових пам'яток ЦНБ», фактичні витрати за статтями, відповідні акти, кошториси витрат, копії фінансових документів тощо. Також розроблено план заходів, необхідних для збереження та забезпечення належного функціонування наукового об'єкта НН на 2015 рік, і розраховані загальні витрати на підтримку об'єкта НН у сумі 13,5 тис. грн.

3.5. Фонд сектора цінних видань XIX ст. початку XX ст.

За звітний період у фонд сектора надійшло 542 документи. Нові надходження представляють собою здебільшого документи з числа видань, що вийшли з друку до 1917 р., які зберігалися у інших відділах ЦНБ.

За звітний період у книгосховище відділу надійшло 3430 читачських вимог (у т.ч. на 153 газетні підшивки). З них виконано 4226 (153 газетні підшивки), проведено 101 розшук документів, яких не виявлено на місці.

3.6. Фонд відділу навчальної літератури

Фонди навчальних абонементів укомплектовані відповідно до їх профілю. Загальний кількісний склад становить біля 200 тисяч одиниць зберігання. У звітному році

якісний склад фондів залишився стабільним. Кількісний – змінювався. У 2014 році з фонду в основному вилучалася зношена література. Загальна цифра вилучення із фонду сягнула планової, але не в якісному, а в кількісному показнику. За звітний період із фондів навчальних абонементів вилучено всього 3917 примірників. Із них: застарілої за змістом - 189, зношеної - 2784, переведено до обмінного фонду - 358, загублено користувачами - 586 примірників.

У 2015 році планується:

- *Упорядкування фонду абонементу №2. Розділи: математика, фізика, хімія.*
- *Підготовка літератури до обмінного фонду.*
- *Знепшення фонду.*
- *Поточне введення до електронного каталогу дублетної літератури, яку повертають користувачі-боржники.*
- *Редагування опису дублетної літератури в електронному каталозі.*

3.7. Фонд відділу філологічної літератури

На кінець 2014 р. фонд відділу філологічної літератури складає: читальний зал № 10 – 6 518 примірників, абонемент № 6 – 69 968 примірників. Фонди відділу відкриті для користувачів. Це дає змогу читачам самим вибирати необхідну літературу.

За цільовим призначенням кількість фонду абонементу № 6 складає: наукової літератури – 17 050, навчальної – 38 400, літературно-художніх видань – 14 518 примірників. Із них філологічна навчальна – 11 693, інша – 26 935. До фонду абонементу № 6 за звітний період надійшло 1 439 примірників. За цільовим призначенням: наукових – 12, навчальних – 836, літературно-художніх видань – 591. Із них: українською мовою – 679, усього назв – 619. Нові надходження експонувалися на виставках. Їх було організовано – 4. Кількість експонованої літератури – 286.

У 2014 році із фонду абонементу № 6 було виключено 1 666 примірників. За цільовим призначенням: наукової – 17 примірників, навчальної – 940 примірників, літературно-художніх видань – 709 примірників. Із них: 166 примірників загублено користувачами, як зношених, виключено 325 прим., література, що втратила актуальність – 160 прим., передача у відділ ОРФ – 1 015 примірників.

Підсобний фонд читального залу № 10 нараховує 6 518 примірників. За цільовим призначенням література розподілилася таким чином: наукова – 3 532, навчальна література – 1 928, літературно-художні видання – 1 058.

Підсобний фонд читального залу комплектувався із фондів інших відділів: абонемент № 6 – 3 434 примірники, абонемент №1 – 107 примірників, книгосховище ЦНБ – 2 768, абонемент наукової та художньої літератури - 209. Література філологічного спрямування складає 5 156 примірників. За 2014 рік до підсобного фонду читального залу № 10 надійшло 6 примірників. За цільовим призначенням: наукових – 3, навчальних – 3, художніх – 0. Усього назв – 6, українською мовою – 6 примірників.

3.8. Фонд відділу фізико-технічної літератури

Фонд відділу налічує 72 000 примірників. Протягом року надійшло до відділу 285 примірників. Вилучено з фонду 82 примірники, які були загублені користувачами.

У 2014 році фонд читального залу відділу розширився (поповнився літературою з фонду абонементу, яка користується найбільшим попитом і знаходиться у невеликій

кількості примірників). Продовжувалася робота з фондом абонементів (піднімали з підлоги "кладки" і розставляли на стелажах, переміщували фонд на другому поверсі, де знаходиться художня література).

Улітку 2014 року було перевірено правильність розстановки літератури у книгосховищі та знепилено понад 50 тис. примірників. Також проводилася щорічна перевірка фондів читального залу. Всі фонди книгосховища відділу і читального залу (біля 72 000) знаходяться у відкритому доступі.

У 2015 році планується переглянути (з викладачами) фонд застарілої літератури з програмування. Це дозволить розташувати на полицях книги, що й досі знаходяться у "кладках".

3.9. Фонд відділу читальних залів

Фонд відділу читальних залів на 1.01.2015 р. складає 45 784 примірники. Це менше, ніж було у минулому році на 2 898 примірників. За звітний період значно менше, ніж у минулому році надійшло нових надходжень, в основному за рахунок недопостачання періодичних видань до читального залу періодичних видань: у 2013 році - 3 033 газети, 2 314 журналів, у 2014 – газет - 985 примірників, журналів – 1 480 примірників.

Фонди всіх читальних залів мають відкритий доступ. Протягом звітного року до фондів залів надійшло:

- ◆ ч/з 1 – 274 примірники
- ◆ ч/з 2 – 161 примірник
- ◆ ч/з 4 – 269 примірників
- ◆ ч/з 6 – 101 примірник
- ◆ ч/з 9 – 2 463 примірники

Усього – 3 270 примірників (для порівняння, у 2013 році надійшло 6 748 примірників).

3.10. Фонд науково-бібліографічного відділу

Щорічно у відділі проводиться робота з оптимізації підсобного фонду: докомплектування з основного фонду ЦНБ, вилучення документів, що втратили актуальність. У 2014 р. співробітники відділу пересунули та об'єднали розділ Ч – література з питань культури, освіти і науки. Також було розсунуто фонд красназавчої літератури (Харків і Харківська область). Це було зроблено у зв'язку з необхідністю звільнити місце для нових надходжень документів до ПФ.

3.11. Інвентаризація фондів

Одним з напрямків обліку та збереження фондів ЦНБ є проведення планових перевірок.

У звітному році згідно з наказом ректора № 0305-1/63 від 12.02.2014 р. у відділі книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів була проведена планова перевірка наявності особливо цінних видань – інкунабул і рукописів шляхом звіряння рукописних документів та інкунабул із сейфу, з топографічним каталогом. Відповідна відмітка про переоблік проставлялася в копії інвентарної книги рукописів. У результаті інвентаризації встановлено, що є в наявності та нараховується на інвентарними книгами ЦНБ 972

рукописи і 19 інкунабул. Укладено відповідний Акт інвентаризації, який затверджено ректором ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Також у літній період 2014 р. були проведені підготовчі заходи до проведення інвентаризації іноземних видань XVIII ст. у відділі книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів ЦНБ. У зв'язку з тим, що колекція іноземних видань XVIII ст. нараховує біля 20000 прим., інвентаризація даного фонду проводилась поетапно: у 2012 р. перевірено 5311 прим., у 2013 р. – 8647 прим.; у 2014 р. – 7100 прим. Згідно розпорядження директора ЦНБ «Про інвентаризацію фонду» (за № 0305/09а від 27.06.2014 р.) була створена робоча група в такому складі: Мохонько В. Г. – заступник директора, голова; Боброва М. І. – зав. відділу; Тиженко Н. О. – зав. сектора; Кононенко І. І. – зав. сектора; Гудкова О. Л. – бібліотекар 1 к.; Куренкова Л. М. – бібліотекар 1 к.; Тимошенко Н. М. – зав.сектором; Репрінцева В. О. – бібліотекар. Підготовча робота для здійснення інвентаризації була проведена шляхом звіряння наявних на полицях видань з топографічним каталогом на цей фонд (методика даного процесу відповідала інструкціям попередніх інвентаризацій колекцій фонду рідкісних і цінних видань). За результатами перевірки виявлено у наявності іноземних видань XVIII ст. (починаючи з інв. № 457900 по інв. № С39299) 7100 прим. (окремих документів і конволютів, які становлять фізично один книжковий том та мають один інвентарний номер).

У 2015 році планується завершити інвентаризацію фонду іноземних видань XVIII ст. з укладанням відповідного Акту, а також зробити переоблік колекції іноземних видань XVII-XVIII ст. in folio.

У 2014 р. було продовжено переоблік фонду сектора цінних видань XIX початку XX ст. 2014 рік розпочато з №№ 232487 та 508995. До грудня перевірку доведено до №№ А537327 та 545542 інвентарних тисяч включно. Повністю проведено перевірку формату – УЧ, де виявлено й одразу описано досить значну кількість російськомовної літератури, не відображеної у топографічному каталозі (868 од.). Усього ж протягом 2014 р. співробітниками відділу в ході переобліку перевірено 62572 од. літератури, описано 1325 одиниць. За підсумками перевірки фонду у 2014 р. складено 5 актів попередньої перевірки книжкового фонду відділу.

3.12.Збереження фондів

Першорядна задача бібліотеки - це збереження книги для майбутнього читача. У 2014 році переплетено у палітурній майстерні 60 документів.

Протягом 2014року працівниками центрального книгосховища було знепилено 1 007 740 документів, технічним персоналом - 429350. Проведена перевірка підсобного фонду читального залу № 2 та проведено взаєморозрахунки.

У 2015 р. планується перевірка читального залу № 4, передати для переплетення б і ля 150 документів. Буде продовжуватися дрібний ремонт літератури. Планується знепилити 1000 000.

Протягом року у відділі наукової та художньої літератури підготовлено та передано до палітурної майстерні 250 примірників документів. Постійно проводиться робота з картотекою „Книга розшукується”. Планується продовжувати роботу в цьому напрямку, щоб зменшити кількість документів, що відсутні у фонді з невідомих причин.

У літній період співробітниками відділу кожен рік проводиться велика робота з фондом. У 2014 році було перевірено на правильність розстановки та знепилено фонд

відділу (190 000 документів), оформлено роздільники. Постійно проводиться переміщення фонду для оптимізації зберігання документів.

Протягом року фонди відділу навчальної літератури постійно знепилювалися, проводився дрібний ремонт літератури. Для переплетення було підготовлено біля 300 примірників.

Оскільки фонди навчальних абонементів перевантажені, була проведена велика робота з їх упорядкування. Здійснене пересування фондів аб. № 2. Відділ постійно співпрацював з викладачами кафедр стосовно перегляду фонду на предмет виявлення застарілої літератури та тієї, яка не використовується в навчальному процесі.

Улітку 2014 року у відділі літератури фізико-технічного профілю було перевірено правильність розстановки літератури у книгосховищі та знепилено понад 50 тис. примірників. Також проводилася щорічна перевірка фондів читального залу. Всі фонди книгосховища відділу і читального залу (біля 72 000) знаходяться у відкритому доступі.

3.13.Робота палітурної майстерні

Протягом року усього було переплетено 346 одиниць документів. Крім того проводилися інші види робіт:

- нарізка кишень для електронного захисту - 8 500 штук;
- виготовлення захисних футлярів для рукописів – 82 штуки.

4.ДОВІДКОВИЙ АПАРАТ ЦНБ

У 2014 році відділ наукової обробки документів працював з новими надходженнями документів, а також із невідображеними в довідковому апараті бібліотеки документами. Завершено роботу зі звіряння топографічного каталогу фонду видань кінця XIX – початку XX ст. з ЧАК рос./укр. мовами та ЧАК іноземними мовами.

У поточному році працівники відділу працювали над удосконаленням системи каталогів ЦНБ і спрощенням технічної обробки документів.

Змінено шлях продовжуваних видань в ЦНБ. Відповідні зміни внесено в інструкцію «Шлях документу в процесі обробки» (рішення Ради з наукової і методичної роботи ЦНБ, пр. № 4 від 29.10.2014 р.) і затверджено перелік каталогів ЦНБ ХНУ ім. В.Н. Каразіна (пр. №1 від 21.02.2014 р.).

За рік до відділу надійшло :

примірників документів вітчизняних	21 153
примірників документів інозем. мовами	533
примірників продовжуваних видань	824
періодичних видань	680
ретровидань кінця XIX – початку XX ст. інозем. мовами	1 371
документів інозем. мовами із відділу книгозбереження	3 349
ретровидань рос./укр. мовами (книги)	13 591
ретровидань рос./укр. мовами (періодика)	2 000
УСЬОГО	41 464

Крім того :

- аналітичний розпис «Вісника ХНУ» : 26 примірників ; статей - 772 ;
- аналітичний запис збірників (вітчиз.) – 7 025 ;
- аналітичний розпис конволютів (інозем.) – 148.

Усі документи оброблено і передано у відповідні підрозділи бібліотеки.

У 2015 р. планується одержати із відділу комплектування і обробити - 24 000 примірників нових надходжень (23 000 – книги ; 1 000 – періодичні видання); зробити ретровведення: документи іноземними мовами – 2 000, рос./укр. мовами – 5 000 примірників. Усього – 34 000 документів.

4.1.Читацький алфавітний каталог

З січня 2014 р. ЧАК законсервовано (не поповнюється картками на документи від 2014 року видання).

- Розставлено карток -	7 155
- Приписано дублетів -	1 853
- Змінено сигл -	1 146
- Виправлено кат. індексів -	8 126
- Оформлено роздільників, порядк. №№ -	141
- Списано за актами	1 570

Для читацького алфавітного каталогу книг іноземними мовами:

- розставлено в каталог	3 030
- виправлено каталожних індексів	4 674
- відредаговано карток	387

4.2. Систематичний каталог

Робота з удосконалення СК проводилась в таких напрямках:

- відображення нових надходжень;
- редагування розділів СК згідно таблиць ББК;
- редагування бібліографічних описів у розділах СК і заміна зношених карток.

У СК :

Розставлено в СК	7 565
приписано дублетів	2 614
змінено сигл зберігання	1 394
списано з СК	752
пересистематизовано	592
написано робочих карток	9 548
оформлено роздільників, етикеток	658
знято перевидання і аналітичні картки	71
деталізовано предметних рубрик	2 431

Відредаговано 34 шухляди (27 200 карток). Такі розділи:

T3(0) – T3(0)5 «Всемирная история до 1918 г.»	15 шух.
T3(4) «История стран Европы до 1918 г.»	1
P124 – P129 «Гигиена»	1
P19 «Эпидемиология»	1
Ш143.24 «Немецкий язык»	5
Ш147.11 «Французский язык»	4
Ш141.5 «Западнославянские языки»	1
Ч420.054 «Эстетическое воспитание школьников»	1
Ч60 – Ч60.4 «СМИ. Журналистика»	1
Ю53 «Аксиология»	1

У 2015 р. планується відредагувати такі розділи СК :

- T3(0) Всемирная история - 9 шух.
- Л Химическая технология - 3 шух.
- Ш141.6 – Ш162 Отдельные языки - 5 шух.
- Ч603 Журналистика ; Р.я – Р11 Медицина - 5 шух.
- Ю2 Метафизика. Онтология – 2 шух.

4.3. АПП і картотека персоналій

Виконані наступні роботи:

нові рубрики для АПП	282
нові рубрики до картотеки персоналій	86

Виправлено рубрик в АПП	334
Уточнено біографічні дані на персоналії	670
роздруковано нових карток для АПП і картотеки персоналій	251
Відредаговано карток в АПП і персоналіях	604

4.4.Електронний каталог

У базі ЕК :

Назв документів	780 352
Примірників	1 162 683
Рубрик	257 294
Авторів	343 547
Аналітичних описів	72 130

За рік відредаговано 7 591 бібліографічний запис документів, виданих користувачам відділом книгозбереження. Продовжується робота із введення в базу ЕК документів із ЧАК (введено 3 шухляди літери «Ф» (шух.901-903). Відредаговано в базі ЕК бібліографічні описи на фонд абонементу фізико-технічної літератури (абон.№5).

Із підсобних фондів надійшло 827 документів на заміну шифру зберігання у базі ЕК. Робота ведеться згідно прийнятій «Інструкції про здачу документів із підсобних фондів».

У базу ЕК введено 3 349 документів із фонду відділу книгозбереження. Продовжується каталогізація невідображених видань з сектора кінця ХІХ – початку ХХ ст. – 2 571 примірників. Змінено шифри зберігання на періодичні видання за 2011 рік (315 річних комплектів – 3 700 примірників).

Введено в базу ЕК назви газет :

Філія - 135 назв

Сектор періодики відділу книгозбереження – 37 назв.

До підсобного фонду ч/з 9 передано 630 прим. продовжуваних видань за 2012-2013 рр. (107 назв). В ЕК змінено шифр зберігання, документи технічно оброблені. Відредаговано в ЕК 1000 назв документів (9700 прим.) продовжуваних видань. У базу ЕК введено 2 000 цифрових періодичних видань із відділу книгозбереження.

звірено з ЕК на наявність картки СК	25674
предметизація БЗ ретровведення	16956
складна предметизація БЗ ретровведення	395
заповнення поля «Предметна рубрика»	22598
заповнення поля «Індекс ББК»	10364
зміна поля «Індекс ББК»	5025
виправлення поля «Індекс ББК»	2279

У 2015 р. планується:

- Відобразити всі нові надходження;
- Ретровведення - 10 000 документів згідно запитів користувачів;

- Ретровведення документів іноземними мовами (невідображені в каталогах ЦНБ)
- 2000 примірників;
- Відобразити в базі ЕК підсобний фонд науково-методичного відділу (550 прим.);
- Ретровведення ЧАК (літера «Ф», шухляди 904-906 – 3 000 карт.);
- Відобразити в базі ЕК газетні підшивки з переліком порядкових номерів газет;
- Продовжити роботу з відображення цифрових періодичних видань в базі ЕК – 2000 назв;
- У базі ЕК змінити шифри зберігання періодичних та продовжуваних видань за 2012 рік (передача документів з фонду ч/з 9 у сектор періодичних видань відділу книгозбереження);
- Привести у відповідність книгу поличних шифрів з бібліографічним описом періодичних видань в ЕК.

4.5. Читацький алфавітний та службовий алфавітний каталог періодики

Усі періодичні та продовжувані видання, що надійшли до відділу, введені в базу ЕК, технічно оброблені та передані до ч/з 9 і відділу збереження фондів.

Написано поличних шифрів	8943
Книжкових кишеньок	3131
Штрих-кодів	718
Ярликів	2824
Електронних захистів	1282

Для каталогів ЦНБ надруковано:

Каталожних карток	15025
Робочих карток	1432
Для індикаторів	481
Формулярів	1890

У карткових каталогах періодики :

розставлено карток	2284
приписано дублетів	297
списано за актами	6164
оформлено роздільників	100

У карткових каталогах відредаговано :

ЧАКП – 6 шухляд (№№ 42-48)

СЛАКП - 6 шухляд (№№ 60-66)

У 2015 р. планується:

- Обробити 1000 прим. періодичних видань.
- Списати 5400 прим. Документів з ДАБ і перевести в ОРФ – 3 650 прим. документів.

4.6. Топографічні каталоги на фонди навчальних абонементів

- Списано за актами із топографічних каталогів 5394 примірників.
- Розставлено в топокаталоги - 1566.

4.7. Довідковий апарат на колекції цінних видань і рукописів

У відділ обробки передано 95 шухляд топокаталогу на фонд рідкісних видань і рукописів. Рос./укр. ряд було звірено з ЧАК. У топографічні картки внесено зміни (БГ/опис). Виявлено 1220 примірників документів, що невідображені в ЧАК. Описано 1 200 прим.

- У фонді виявлено :

- 107 прим. – періодичних видань ;
- 33 прим. - художня література ;
- 18 прим. - РК ;
- 71 прим. - мистецтво ;
- 18 прим. - видання 20-х років XX ст.

4.8. Довідковий апарат на книги іноземними мовами

Топокаталог іноземними мовами (42 шухляди) :

- звірено з ЧАК 24 шухляди. Із них: 6 шухляд документів, невідображених в ДАБ;
- написано списки на невідображені документи – 4428 прим.

У 2015 році планується звірити з ЧАК 18 шухляд топокаталогу документів іноземними мовами.

5.ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ

Протягом 2014 року всіма структурними підрозділами бібліотеки обслуговано 65500 користувачів, відвідування бібліотеки становило 1253389, книговидача – 1537625 примірників на різних носіях інформації.

На початку навчального року наказом ректора університету 0305-1/272 від 12.08.14 було змінено порядок оформлення читачів університету: читацька картка видається їм за рахунок спец коштів університету.

5.1.Основні статистичні показники

ПОКАЗНИКИ	2013 р.	2014 р.	2014 р.	2015 р.
Число читачів за єдиним обліком	15 303	15 300	15 363	15 300
Загальне число читачів	66 128	55 000	65 500	60 000
Відвідування	395 809	400 000	1 253 389	700 000
Книговидача	1 345 991	1 350 000	1 537 625	1 380 000

Книговидача за видами у відсотковому відношенні до загальної книговидачі

Вид літератури	2012 р.	%	2013 р.	%	2014 р.	%
Наукова література	868 423	62,61	828 267	61,5	849 463	61,4
Навчальна література	477 094	34,39	455 426	33,8	467 248	33,8
Художня література	36 130	3,32	56 670	4,2	49 322	3,6
Зарубіжна література	18 450	1,33	25 757	1,9	25 087	1,8

Книговидача на одне відвідування

2012 р.	2013 р.	2014 р.
3,50	3,40	3,55

АБОНЕМЕНТИ

Загальне число користувачів

АБОНЕМЕНТИ	2013 р.	План 2014 р.	2014 р.	План 2015 р.
Абонемент №1	4 878	4 880	5 347	5 350
Абонемент №2	4 957	4 950	4 919	4 920
Абонемент наукової літератури	14 218	14 300	14 338	14 300
Абонемент №5	640	650	600	620
Абонемент №6	1 544	1 500	1 452	1 400
Разом:	26 237		26 656	

Відвідування і книговидача на абонементях

АБОНЕМЕНТИ	ВІДВІДУВАННЯ				КНИГОВИДАЧА			
	2013р.	2014 р. План	2014 р.	2015 р. План	2013р.	2014 р. план	2014 р.	2015 р. план
Абонемент №1	22 000	22 000	21 850	22 000	33 700	33 000	33 343	33 300

Абонемент №2	24 520	24 500	23 950	24 000	34 600	35 000	34 857	34800
Абонемент наукової та худ. літератури	118 500	120000	116200	116500	191000	200000	178000	180000
Абонемент №5	8 400	7 500	8 397	8 000	10 614	9 000	10 289	9 500
Абонемент №6	23 173	23 000	24 562	24 000	113 626	100000	106454	100000
Разом:	196 593		194959		383 540		362943	

ЧИТАЛЬНІ ЗАЛИ

Статистика користувачів, відвідувань і книговидач

Читальний зал	2013 р.			План 2014 р.			2014 р.			План 2015 р.		
	Кіль-кість читачів	Відвідування	Книговидача	Кіль-кість читачів	Відвідування	Книговидача	Кіль-кість читачів	Відвідування	Книговидача	Кіль-кість читачів	Відвідування	Книговидача
№1	3645	17977	246839	2000	17000	200000	3831	18213	243925	3000	18000	200000
№2	5596	18644	85253	3000	15000	88000	5811	18732	104144	4000	17000	90000
№4	1783	14744	103168	1000	14000	100000	1750	14626	102215	1600	14500	100000
№6	3782	18257	117242	2000	17000	120000	4041	18801	120758	3000	18500	120000
№9	11996	18410	318482	6000	18000	300000	12100	18496	353750	12500	18000	300000
№10	468	6072	32701	500	5000	28000	446	5433	27873	500	5000	27500
ФТЛ	600	4300	7500	580	5000	6500	600	4504	6420	600	5000	6500
НБВ	1480	3456	14149	1200	4000	15000	1872	3106	14999	1350	3000	15000
РК	157	2726	10497	180	2000	9500	188	2671	9438	180	2500	2000
НМВ	94	1068	1564	90	1050	1500	94	1116	1567	90	1300	1500
Центр-інтернет	1500	7523	-----	1700	9000		1520	8750	20	1500	8500	
Центр "Вікно в Америку"	1910	8570	2890	1700	7000	2400	2100	10150	3500	2000	10000	3000
Зал інф. сервісу	385	1034	4668	200	800	3500	202	1150	135	280	300	200
Разом	31486	122781	944953				34555	125748	988744			

Зведена таблиця книговидачі за видами, типами та мовами

Видано документів	Відділ наук. і худ. літ-ри	Відділ чит. залів	Від. навч. літ-ри	Наук.-бібл. відділ	Від. РК	Відділ гум. літ-ри	Від. фіз.-техн. літ-ри	„Вікно в Америку”	Наук.-мет. від.	це нт рін тер н	Каб-ки	Від. інф. серв.	Від. збер. фонд	Усього
За мовами: укр. рос. іноз.	44500 124600 8900	393716 523953 7123	32200 32500 3500	7496 6868 635	4075 4527 836	68421 65906	2529 13622 558	3500	372 1195		1580 0 8931	70 30 35		569 179 782132 25087
За видами: книги період. вид. електр. вид. неопубл.	177955 45	513475 368628 42689	68200	11895 3094 10	5950 3328 160	121462 12865	16249 460	2900 100 500	505 1062	20	2073 1 4000	135	7359	939457 400896 575 42849
За цільовим признач. наук. літ. навч. літ. худ. літ. рідкісні та цінні вид.	158700 19300	602678 320445 1669	68200	14999	5929 3509	42886 64551 26890	2944 13452 313	1750 600 1150	711 856		1873 1 6000	135		849463 467248 49322 3509
Усього:	178000	924792	68200	14999	9438	134327	16709	3500	1567	20	2473 1	135	7359	138777

5.2. Діяльність відділів обслуговування

5.2.1. Сектор електронної реєстрації користувачів

Запис читачів до ЦНБ, оформлення електронної реєстрації, видача читацьких квитків проводяться у секторі електронної реєстрації користувачів.

Читач при реєстрації отримує детальну інформацію про кожен пункт обслуговування, його знайомлять з електронними послугами та ресурсами, які доступні читачам ЦНБ.

Щорічно до університету на навчання приїжджає все більше і більше закордонних громадян. В основному це англomовні студенти. Співробітники сектора підготували пам'ятку про бібліотеку, зразки заповнення реєстраційної картки англійською мовою.

Порівняльна таблиця 1 курсу

Назва факультету	Кількість студентів 1 курсів (денна та заочна форма навчання)									
	2005 р	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Біологічний	169	176	145	149	130	112	110	130	132	120
Геолого-географічний	147	135	109	132	123	108	102	122	127	101
Екологічний	–	–	50	59	48	40	34	44	42	46
Економічний	529	387	259	283	268	242	144	272	326	355
Іноземних мов	286	278	304	289	244	268	174	267	312	278
Історичний	117	143	137	118	114	110	79	96	97	95
Комп'ютерних наук	46	59	63	76	79	79	54	112	110	105
МЕВ та ТБ		137	142	154	145	162	100	188	205	287
Медичний	73	72	60	82	106	107	84	163	222	213
Механіко-математичний	154	161	150	149	143	130	75	129	116	115
Психології	104	91	79	110	83	83	55	89	85	84
Радіофізичний	113	107	117	110	114	106	43	82	100	84
Соціологічний	149	127	115	145	107	108	73	140	169	176
Фізико-енергетичний	18	20	22	39	41	51	33	58	55	51
Фізико-технічний	76	80	75	71	71	72	38	45	60	47
Фізичний	98	95	77	73	74	58	31	49	56	60
Філологічний	270	307	299	288	250	233	195	211	222	220
Філософський	61	73	73	79	67	73	47	73	61	67
Хімічний	81	85	98	93	78	74	62	75	80	72
Юридичний	84	158	136	130	152	159	91	109	115	86
Усього	2575	2691	2510	2629	2437	2375	1624	2454	2692	2662

З 2013 року ЦНБ бере участь у проєкті "Єдина картка читача внз Харкова". Єдина картка дає право безкоштовного обслуговування в читальних залах бібліотек-учасниць

проекту, доступ до електронних ресурсів. Усі студенти і викладачі ХНУ імені В.Н.Каразіна під час запису отримують «Єдину картку». У 2014 році в цьому проекті брало участь 25 бібліотек. У секторі ведеться облік читачів з інших вузів, які обслуговуються за єдиною картою.

Окрім студентів і викладачів вузів-учасників проекту, до бібліотеки для підготовки до занять приходять викладачі, аспіранти, студенти інших вузів, науково-дослідних установ, співробітники музеїв, архівів, ЗМІ, вчителі, учні шкіл та ліцеїв. Працювати з фондами ЦНБ приїжджають з інших країн і з багатьох міст України.

Щорічно відповідно до "Правил користування ЦНБ" у бібліотеці проходить перереєстрація контингенту читачів. При перереєстрації вносяться всі зміни в електронний формуляр читача.

Електронний формуляр редагується постійно. Протягом 2014 року було відредаговано 2 051 електронний формуляр.

5.2.2. Відділ наукової та художньої літератури

Майже всі категорії читачів, крім міських, мають право користуватися науковим абонементом. На сьогодні – це всі категорії користувачів: викладачі, наукові співробітники, співробітники університету, аспіранти, пошукачі, студенти всіх курсів та відділень, усього 14 338 чол. Студенти складають основну кількість – 13 250 чол.

Користувачі отримують на абонементі наукову літературу, магнітні носії, художню літературу, яку можна отримати за усним замовленням.

Основні показники роботи абонементу - це відвідування та книговидача.

Працівники відділу роблять все можливе для того, щоб утримати ці показники на рівні минулих років, шукають нові шляхи заохочення користувачів прийти до бібліотеки, викликати цікавість до читання літератури. У 2014 році читачам запропоновані декілька нових напрямів у роботі відділу.

Абонемент наукової та художньої літератури вже рік займається створенням *тематичних книжкових інсталяцій*, присвячених певним святкам і подіям. Докладніше про роботу – у розділі про імідж ЦНБ.

З листопада 2014 року на абонементі почала роботу *виставка миттєвої видачі художньої літератури «Прийшов час читати»*. Ця виставка постійно оновлюється та доповнюється відомими та популярними виданнями. Це нововведення одразу викликало зацікавлення у читачів, які обирають не лише книги з виставкових полиць, але і додатково замовляють інші книжки певних авторів, твори яких побачили на виставці.

5.2.2.1. Міжбібліотечний абонемент

Міжбібліотечний абонемент включає до себе комплекс форм з обслуговування читачів ЦНБ шляхом надання документів з інших бібліотечних закладів при відсутності їх у фонді бібліотеки. Документи через МБА видаються за окремими запитами з науковою, навчальною і виробничою метою.

Робота ведеться за напрямками:

- Обслуговування читачів ЦНБ
- Обслуговування абонентів міста Харкова
- Обслуговування абонентів інших міст

Паралельно з традиційними формами замовлення документів через МБА – звичайною поштою, телефоном, під час особистого відвідування бібліотеки – упроваджено виконання запитів, надісланих електронною поштою. Працівники, що займаються виконанням замовлень через МБА, здійснюють інформаційно-пошукову роботу в електронному середовищі за предметними та тематичними рубриками, встановлюють зв'язок з наявними у мережі відповідними базами, зберігають адреси та фіксують появи відповідних веб-сайтів.

Кількість читачів ЦНБ, що користуються МБА у 2014 році – 40. Від них було одержано 195 замовлень, 90 документів були доставлені користувачам ЦНБ з інших бібліотек Харкова та України.

Із запитами ми звернулись до таких бібліотек:

- Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (Київ),
- Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського (Київ),
- Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І. Мечнікова (Одеса).

Усього було 7 замовлень, які були відправлені електронною поштою. Одержано для наших користувачів за 2014 рік 76 сторінок електронних копій з різних видань.

Кількість абонентів м. Харкова тримається на рівні минулих років – 22 абонента.

У 2014 році значно зросла кількість абонентів МБА з інших міст. На цей час вона становить 23 абоненти (порівняно із 7 абонентами минулого року).

Цього року на адресу МБА надійшло 4 запити із-за кордону:

- Національна бібліотека Беларусі
- Університетська бібліотека KUL Leuven (Левен, Бельгія)
- Університетська бібліотека Софійського університету «Св. Климента Охридського» (Софія, Болгарія)
- Редакція сайту "Пушкініст Д. Д. Благой" (Москва, РФ).

Від абонентів МБА з інших міст було отримано 49 замовлень (44 електронною поштою; 5 - традиційною). Згідно із замовленнями було відскановано 1049 сторінок, з них 83 відправлено електронною поштою, а 966 - виставлені у eScriptorium. Замовникам поштою було відправлено 7 книг.

З кожним роком кількість абонентів МБА з інших міст стає все більшою. Надання оригіналів і копій документів користувачам бібліотек є важливою і необхідною функцією МБА, однією з найбільш розвинених форм соціального партнерства, заснованого на принципі взаємного користування ресурсами бібліотечних установ – необхідного елементу

міжбібліотечного співробітництва.

У 2014 р. була надана інформація за 3 запитами від бібліотек за міжнародним міжбібліотечним абонементом (Національна технічна бібліотека, Прага; Національна бібліотека Сербії – 2 запиту).

Серед планів роботи МБА на 2015 рік - необхідність розмістити інформаційне оголошення про роботу міжбібліотечного абонементу на офіційному сайті та у соціальних мережах і розробка електронної форми бланку-замовлення для користувачів послуги з інших міст, які здебільшого звертаються із замовленнями МБА за допомогою електронної пошти.

5.2.3. Відділ навчальної літератури

У звітному році на навчальні абонементи записалось 100% першокурсників денного відділення. Всього на абонементах обслуговується 11 266 користувачів. Відсоток охоплення контингенту на денному відділенні протягом останніх 5-и років стабільно становить 97-98%. Лише 2% студентів заочного відділення записано на навчальні абонементи.

Уже другий рік видача літератури на абонементі №1 і №2 проводиться в автоматизованому режимі. Видача комплектів підручників першокурсникам була проведена протягом 10-и днів.

5.2.4. Відділ філологічної літератури

Основним завданням відділу у 2014 р. було: забезпечення повного, якісного і оперативного бібліотечно-бібліографічного та інформаційного обслуговування користувачів згідно з їх інформаційними запитами, чітка організація і висока культура обслуговування, мінімум затрат часу користувача на одержання документів. Виходячи із цього, у 2014 році виконання статистичних показників з обслуговування користувачів характеризують такі цифри.

Абонемент № 6

№ п/п	Назва показника	Одиниця виміру	Викон. 2013 р.	План 2014 р.	Викон. 2014 р.	План 2015 р.
1	Загальна кількість користувачів	користувач	1544	1350	1452	1400
2	Відвідування	користувач	21434	24000	24562	24000
3	Видача документів	документ	100628	94000	106454	94000

Читальний зал № 10

№ п/п	Назва показника	Одиниця виміру	Викон. 2013 р.	План 2014 р.	Викон. 2014 р.	План 2015 р.
1	Загальна кількість користувачів	користувач	468	450	446	400
2	Відвідування	користувач	6072	5000	5433	5000
3	Видача документів	документ	32701	26000	27873	26000

Таким чином, у 2014 році загальна кількість користувачів склала 1898 (читальний зал № 10 – 446, абонемент № 6 – 1452). За єдиним обліком по абонементу № 6 було зареєстровано 1452 користувача. Із них: студентів філологічного факультету – 1398 (денне відділення – 1104, заочне – 294) в тому числі іноземних студентів – 74. Кількість студентів

інших факультетів – 54. Отже, по абонементу № 6 загальна кількість користувачів дещо зменшилася порівняно з минулим роком (2013 р. – 1544, 2014 р. – 1452), та ж ситуація спостерігається і в читальному залі № 10 (2013 р. – 468, 2014 р. – 446).

Основним контингентом абонементу № 6 і читального залу № 10 є студенти філологічного факультету та інших факультетів, професорсько-викладацький склад та співробітники університету. Крім того, читальний зал відвідують науковці, журналісти, приїжджі з інших регіонів. Слід відзначити, що по читальному залу № 10 кількість відвідувань щорічно поступово зменшується. Крім об'єктивних причин загального характеру, котрі впливають на цей показник, можна назвати наступні: територіальна віддаленість філії від університету, недостатнє комплектування підсобного фонду читального залу новими документами, недостатня кількість довідкових видань філологічного спрямування, крім того, література із книгосховища ретровидань у зв'язку з переобліком подається на читальний зал лише двічі на тиждень та інші.

Велику увагу працівники відділу приділяють обслуговуванню першокурсників. На вступній бесіді бібліотекарі знайомлять їх зі структурою бібліотеки, «Правилами користування ЦНБ», графіком роботи ЦНБ в цілому, і філії зокрема. Для першокурсників бібліотекарі відділу завчасно готують комплекти навчальної літератури. У процесі подальшої співпраці їм надають консультації з користування каталогами і картотеками, навчають, як серед великої кількості книг відшукати потрібну, тощо.

Щодо книговидачі, ми бачимо, що цей показник у читальному залі порівняно з минулим роком дещо зменшився, а на абонементі № 6, навпаки, кількість книговидач зросла.

За 2014 рік читальний зал № 10 відвідали 5433 користувача (2013 р. – 6072), абонемент № 6 – 24562 користувача (2013 р. – 23173). Усього було видано 134327 документів (читальний зал № 10 – 27873, абонемент № 6 – 106454).

Видача документів за цільовим призначенням розподілилася таким чином:

Абонемент № 6

№ п/п	Назва показника	Викон. 2013 р.	% до заг. кількості	План 2014 р.	Викон. 2014 р.	% викон. плану	% до заг. кількості
1	Наукова л-ра	19842	20	16000	19477	121	18
2	Навчальна л-ра	50127	50	53000	61264	115	57
3	Літературно-худ. видання	30659	30	25000	25713	102	24

Читальний зал № 10

№ п/п	Назва показника	Викон. 2013 р.	% до заг. кількості	План 2014 р.	Викон. 2014 р.	% викон. плану	% до заг. кількості
1	Наукова л-ра	28069	86	21000	23409	111	83
2	Навчальна л-ра	3690	11	4000	3287	82	11
3	Літературно-худ. видання	942	3	1000	1177	117	4

Читальний зал № 10 обслуговує користувачів ретровиданнями. За поточний рік їх видано: всього – 10435 примірників, у тому числі книг – 3995, журналів – 10592, газет – 312 підшивок.

5.2.5. Відділ фізико-технічної літератури

Відділ обслуговує студентів фізико-технічного, фізико-енергетичного факультетів, факультету комп'ютерних наук, аспірантів, професорсько-викладацький склад та співробітників Інституту Високих Технологій.

У 2014 році книговидача до 1 вересня здійснювалася у традиційному режимі, а з 1 вересня розпочато на абонементі і в читальному залі видача в автоматизованному режимі. Видача студентам першокурсникам фізико-технічного і фізико-енергетичного факультетів, як завжди, проходила в перший тиждень вересня. Майже на 90 відсотків студенти 1-го курсу були забезпечені навчальною літературою. У період масової книговидачі не припиняє роботу читальний зал, що зручно для студентів старших курсів. З 7-го вересня працівники відділу обслуговували вже всіх користувачів у автоматизованому режимі.

5.2.6. Відділ читальних залів

Протягом 2014 року читальні зали відвідало 88 868 користувачів, які отримали 924 792 примірники документів. Показники відвідування читальних залів відділу зросли у порівнянні з минулим роком на 2 відсотки, книговидачі - на 4 відсотки. За видами літератури було видано: наукової – 602 678 примірників, навчальної – 320 445 примірників, художньої – 1 669 примірники.

У ЦНБ працюють зони Wi-Fi, студенти та викладачі відвідують зали ЦНБ зі своїми переносними електронними пристроями, вони мають змогу працювати водночас і з літературою із фондів залів, і з інформацією, яка є в Internet. Відвідувачі використовують комфортні читальні зали і для самостійної роботи і для проведення колективних занять.

Продовжує працювати читальний зал для самостійної роботи «12 стільців». Це зал «без бібліотекаря» - місця розташовані окремо від фонду залу, користувачам немає потреби здавати речі та верхній одяг до камери схову.

У 2014 році мало місце недопостачання періодики до фонду читального залу періодичних видань та у фонд ЦНБ у цілому. Але з 2014 року до читального залу періодичних видань надходять продовжувані видання, що позитивно вплинуло на показник книговидачі цього залу.

Для популяризації продовжуваних видань та нових надходжень періодики прийнято рішення організовувати виставки нових надходжень цих видань не тільки у залі періодики, а й в інших читальних залах. Так, у 2014 році виставки нових продовжуваних видань експонувались в залі для професорсько-викладацького складу користувачів (2 виставки), експозиції нових надходжень періодики були запропоновані у всіх читальних залах відділу. Це також вплинуло на збільшення книговидачі та відвідування у читальних залах.

Усі читальні зали продовжують працювати у режимі відкритого доступу до своїх фондів. Здійснюється тимчасове докомплектування фондів читальних залів. Це - тимчасове знаходження в залах літератури, що рекомендується для конкретного семінару під час підготовки до нього студентів. По закінченню семінару література повертається до центрального книгосховища, так як не користується постійним попитом.

У звітний період у відділі як завжди, проводилась робота з вивчення попиту користувачів на літературу, якої не вистачає у фондах залів, перевірялись методичні

вказівки кафедр з дисциплін, що вивчаються студентами, проводився аналіз навчальних планів з різних дисциплін. Така література докомплектується у підсобні фонди залів.

5.2.7. Відділ книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів

За звітний 2014 рік кількість зареєстрованих користувачів у реєстраційній картотеці відділу склала 188 чоловік. Кількість відвідувань по читальному залу відділу – 2671, у т.ч. 174 екскурсанта і 180 оглядачів виставок. За категоріями читачі, які користувалися читальним залом відділу, розподілилися наступним чином (у процентному відношенні): студенти – 49,3 %, аспіранти – 17,2 %, наукові співробітники – 33,5 %. Користувачі з ХНУ ім. В.Н. Каразіна склали 91 % відвідувачів.

Кількість літератури, поданої до читального залу відділу, становить 9438 прим., у т.ч. державною мовою 4075 прим. Рукописів, рідкісних видань та видань із довідкового фонду читального залу № 12 видано 5338 прим. (у відсотковому відношенні це 56,6 % від загальної книговидачі), літератури з мистецтва – 4100 прим. (43,4 % книговидачі).

Фонд книжкових пам'яток ЦНБ служить невичерпним джерелом для підготовки майбутніх фахівців (випускників університету) і документальною базою для численних наукових розвідок і досліджень вчених не тільки Харкова, України, але й інших країн світу. У 2014 році з фондом рідкісних та цінних видань і рукописних матеріалів працювали науковці: Р. В. Афакідзе, науковий співробітник, Тбіліський державний університет імені Джавахішвілі (Грузія); Т. Костіна, науковий співробітник, Санкт-Петербурзька філія Архіву РАН (Росія); О. І. Шило, викладач, Белгородський державний університет (Росія); В. Б. Яценко, докторант ІУАД ім. М. С. Грушевського НАН України та ін.

Протягом навчального року документи з Фонду книжкових пам'яток ЦНБ використовували у своїй дослідницькій діяльності студенти й викладачі гуманітарних факультетів ХНУ імені В. Н. Каразіна, здебільшого історичного й філологічного, для підготовки й написання курсових, дипломних робіт, монографій і наукових статей. Так, викладач історичного факультету Ю. А. Кісельова досліджувала рукописні томи неопублікованих «Дневников и литературных набросок» В. Е. Крусмана. Були зроблені цифрові копії цих примірників. Матеріали були потрібні для проведення дослідницької та археографічної роботи спільно з науковцями Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Зав. відділу Наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету Т. В. Белякова працювала з документами Фонду книжкових пам'яток для роботи над дисертаційним дослідженням «Колекції книжкових пам'яток медичних бібліотек України».

З харківськими газетами «Южный край», «Харьковские губернские ведомости» за період 1910-1914 рр. працював заступник директора ЦДНТА України М. А. Балишев у рамках підготовки докторської дисертації. Раритетну газету «Новая Россия», яка виходила у Харкові в 1918-1919 рр., досліджував історик Г. В. Іжицький для написання книги. Найбільш повна підшивка цієї газети в Україні зберігається в ЦНБ ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Г. В. Іжицький зробив та передав електронну копію цієї газети для електронного архіву ЦНБ.

5.2.8. Науково-бібліографічний відділ

Працівники науково-бібліографічного відділу забезпечують роботу 4-х пунктів обслуговування користувачів: читальний зал № 14, читальний зал літератури з історії Університету, ділянка чергування у залі електронного каталогу (7-й поверх) та у залі каталогів (9-й поверх). Облік користувачів та відвідувань у залах каталогів ведеться у традиційному режимі. Облік у читальному залі № 14 та читальному залі літератури з історії Університету ведеться у програмі Absotheque – у читальному залі встановлений комп'ютер з програмою: черговий консультант перевіряє реєстраційну картку користувача та при необхідності продовжує термін дії абонементу читального залу № 14 або відкриває відповідний тариф.

У 2014р. читальний зал № 14 почав користуватись попитом серед бажаючих самостійно попрацювати зі своїми книжками та електронними пристроями.

5.2.9. Центр «Вікно в Америку»

Щороку центр «Вікно в Америку» відвідує біля 2000 людей, серед яких є і студенти, і викладачі не тільки Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, але й інших внз і шкіл міста Харкова. Достатньо велику частку серед користувачів центру становлять міські читачі (підприємці, школярі, пенсіонери).

Оскільки в центрі «Вікно в Америку» є велика кількість корисних ресурсів для вивчення англійської мови, які користуються великою популярністю, більшу частину відвідувачів все ж таки складають студенти та викладачі, які прагнуть вивчити та поглибити свої знання англійської мови. Крім цього, художня література та фільми на DVD дисках також є досить популярними серед відвідувачів.

У 2014 році згідно з грантом SUP30013GR249 для поліпшення роботи Інформаційного центру Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна і для залучення більшої кількості користувачів за кошти Посольства США в Україні була придбана нова техніка, словники для фонду центру. Крім цього, в приміщенні центру з'явилися прапори Сполучених Штатів Америки та України.

У 2015 р. планується придбати лічильник відвідувачів і надрукувати рекламну продукцію центру «Вікно в Америку».

5.3. Попередження і ліквідація читацької заборгованості

Одним із основних напрямків у діяльності бібліотеки є оперативне виявлення читацької заборгованості та її ліквідація згідно Правил користування ЦНБ ХНУ.

Найефективнішою роботою з попередження читацької заборгованості на абонементі наукової та художньої літератури є робота з кожним читачем, особливо у момент видачі та продовження літератури. Це пояснення Правил користування, інформування про зміни в Правилах, нагадування про терміни повернення. Постійно проводиться робота з боржниками як цього року, так і боржниками минулих років.

За 2014 рік з бібліотекою розрахувалися 57 читачів-боржників. Згідно з даними цього року налічується 424 боржники, з них – 203 студенти, 56 аспірантів, 156 співробітників та викладачів та 6 міських читачів. За 2014 р. із бібліотекою розрахувалось 42 боржника, з них 26 студентів, 2 аспіранта та 12 співробітників та викладачів.

Протягом року було продовжено роботу із подолання заборгованості у працівників та викладачів ХНУ. На кінець 2014 р. серед працівників та викладачів університету

нараховується 157 боржників наукового абонементу. За рік із бібліотекою розраховались 11 читачів. Продовжується робота з оновлення єдиного реєстру боржників – аспірантів.

Продовжується робота із попередження читацької заборгованості та подолання вже існуючої, завдяки інформуванню читачів про строки видачі та можливості продовження строків знаходження літератури у читачів.

Серед причин несвочасного повернення документів у відділ навчальної літератури головною є академічна заборгованість за результатами літньої сесії, інші причини – літні практики на факультетах. У цілому, читацька заборгованість на обох навчальних абонементах складає 3% від загальної кількості читачів.

У 2014 році закінчено роботу з підготовки до списання боргів навчальних абонементів (читацькі формуляри до 1999 р.).

Робота з попередження і ліквідації заборгованості у відділі фізико-технічного профілю здійснювалася у декілька етапів:

- зустрічі зі старостами груп;
- дзвінки боржникам;
- відвідування вдома та в гуртожитку.

На кінець 2014 року боржників на абонементі 22, кількість примірників, які вони зобов'язані повернути 130. Кількість боржників зросла, бо збільшилась і кількість відрахованих студентів за різних обставин. В 2015 році планується докласти максимум зусиль для повернення книжок до бібліотеки. Завдяки підключенню абонементу відділу до бази даних інформаційної системи Absotheque Unicode ми маємо можливість відслідковувати боржників і своєчасно реагувати на цей процес. Методисти деканату завжди допомагають бібліотеці в цьому напрямку.

У 2015 планується, крім традиційних методів роботи з боржниками, залучати студентський парламент, профспілкових активістів, старост академічних груп, також розміщувати інформаційні оголошення та нагадування у соціальних мережах та на сайті бібліотеки.

6.ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ ЦНБ

6.1.Електронна бібліотека

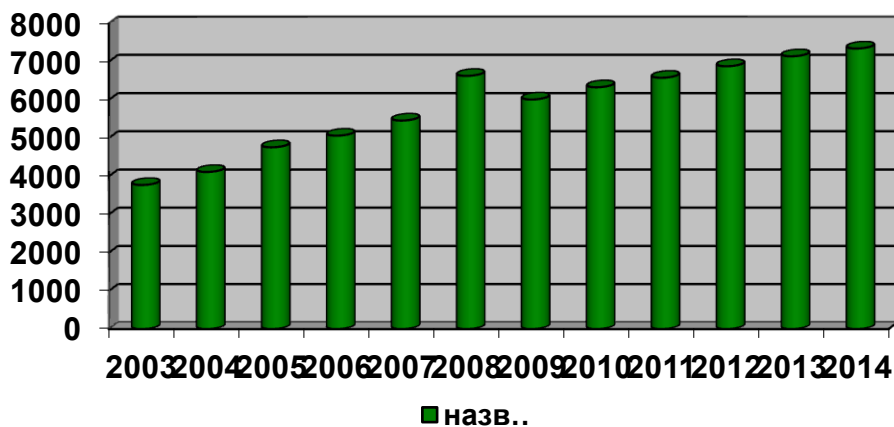
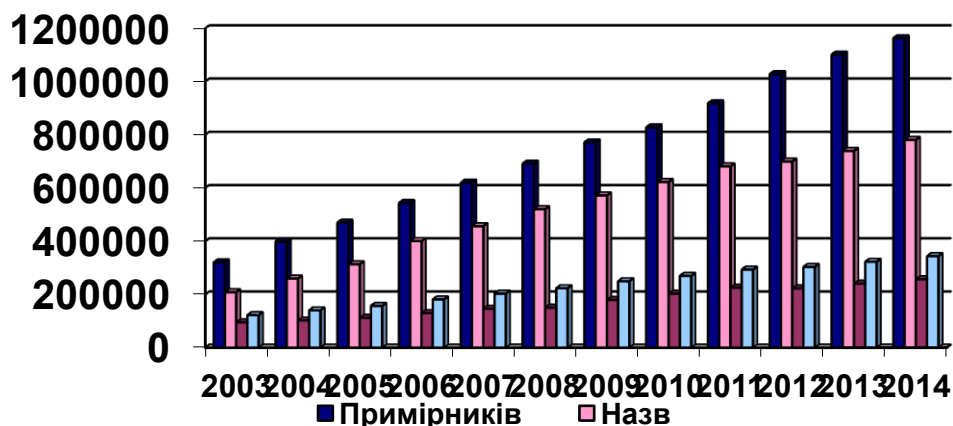
Постійно розвивається електронна бібліотека ЦНБ. До складу електронної бібліотеки, крім Електронного каталогу з посиланнями до повнотекстових документів, входять eKhNUIR - електронний архів публікацій учених, репозитарій eScriptorium з повнотекстовими ресурсами рідкісних і цінних видань, БД у on-line доступі, WEB- сайт бібліотеки, колекція на CD і DVD дисках. На сайті бібліотеки для зворотного зв'язку з читачами відкритий «Форум», для читачів працює служба «Віртуальний бібліограф», відображаються веб-ресурси відкритого доступу.

Електронний каталог ЦНБ (LIBER-MEDIA, з липня 2012 р. - Absotheque) містить

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Примірників	691 124	771 120	827 439	917 763	1 027 673	1 100 897	1 162 683
Назв, з них:	520 232	571 809	622 669	680 863	699 488	738 956	780 352
аналітичних описів	*	*	*	*	54 347	66 175	72 130
назв період.видань	6 626	6 008	6 328	6 577	6 878	7 139	7 342
повнотекстових	546	560	594	601	608	631	633
Рубрик та підрубр.	150 565	179 148	202 780	225 559	222 875	240 722	257 294
Авторів,редакт.та ін.	223 128	249 331	269 657	292 947	303 102	322 666	343 547

* у LIBER-MEDIA така статистика не велася

(дані на 30.12.08 , 14.12.09, 21.12.10, 13.12.11, 24.12.2012, 9.12.2013 та на 5.12.2014)

Статистика Google надає з 9.12.2013 по 5.12.2014

- відвідувачів 560 094 з 144 країн світу

Страна или регион ?	Источники трафика		
	Сеансы ? ↓	Новые сеансы, % ?	Новые пользователи ?
	655 242 % от общего количества: 100,00 % (655 242)	76,48 % В среднем по сайту: 76,44 % (0,05 %)	501 124 % от общего количества: 100,05 % (500 890)
1. Ukraine	495 193 (75,57 %)	72,56 %	359 325 (71,70 %)
2. Russia	104 749 (15,99 %)	89,55 %	93 804 (18,72 %)
3. Belarus	7 779 (1,19 %)	90,26 %	7 021 (1,40 %)
4. (not set)	6 718 (1,03 %)	86,59 %	5 817 (1,16 %)
5. Kazakhstan	5 013 (0,77 %)	92,14 %	4 619 (0,92 %)
6. Netherlands	3 483 (0,53 %)	85,93 %	2 993 (0,60 %)
7. United States	3 460 (0,53 %)	89,25 %	3 088 (0,62 %)
8. Germany	2 758 (0,42 %)	82,85 %	2 285 (0,46 %)
9. Moldova	2 347 (0,36 %)	86,88 %	2 039 (0,41 %)
10. Poland	1 783 (0,27 %)	83,57 %	1 490 (0,30 %)

- відвідувань 716 891
- переглядів сторінок 1 524 268

6.2.Електронні репозитарії

Уже не перший рік бібліотека надає науковцям і викладачам можливість самостійно розміщувати у Інтернет свої статті, монографії, навчально-методичні розробки та ін., тобто будь які матеріали наукового та навчального напрямку. Це стало можливим завдяки створенню на сервері ЦНБ eKhNUIR - електронного архіву (репозитарію) університету (<http://dspace.univer.kharkov.ua>), який зареєстрований у міжнародних каталогах відкритого доступу Open DOAR (<http://www.opendoar.org/find.php?oID=1128&search>) і Open ROAR (<http://roar.eprints.org/content.html>).

На цей час у eKhNUIR розміщено 9 164 документи, з них лише 2 857 архівовані авторами та відповідальними депозиторами від факультетів (менше ніж 30%), інші – працівниками відділу; 8% навчального характеру. За минулий рік в електронний архів внесено 705 документів (іншу статистику наведено у Додатку 2). У порівнянні з 2013 р. кількість відвідувачів, відвідувань і переглядів сторінок архіву значно зросла (у будні – до 400 відвідувань, у вихідні дні – до 200). Аналогічне зростання кількості відвідувань спостерігається у статистиці Електронного каталога і eScriptorium .

Фахівці бібліотеки роблять необхідні кроки для популяризації архіву. Це індивідуальне консультування, доповіді перед колективами науковців, доповідь «Про рейтинг репозитарію Каразінського університету» на Бібліотечній раді університету, реклама на сайті бібліотеки та у соціальних мережах.

Рейтинг репозитарію eKhNUIR в вебметричних базах значно зріс. У міжнародному рейтингу Webometrics eKhNUIR займає 6 місце серед університетських

репозитаріїв України та 333 в світі, в українському реєстрі репозитаріїв eKhNUIR займає 4 місце.

У 2014 р. статус архіву став іншим, більш високим. Репозитарій eKhNUIR отримав в Міжнародному Центрі ISSN (м.Париж, Франція) власний ISSN 2310-8665. Це зробило його повноцінним електронним виданням, що постійно поповнюється.

В архіві збираються не тільки окремі статті, роботи науковців, аспірантів і студентів, але і наукові монографії відомих вчених, великі за об'ємом підручники. Електронний архів збудовано за зразком інституційних репозитаріїв: спільнотами (фондами) є факультети, університетські НДІ, бібліотека. До 210-річчя університету значно зросла та поповнилась цікавими виданнями спільнота «Alma Mater», яка містить повні тексти книг та статей з історії нашого університету, більшість з них відскановано з книг фонду рідкісної книги та науково-бібліографічного відділу.

Успішно розвивається і проект зі створення **Електронного архіву рідкісних видань та рукописів для науки та освіти eScriptorium (<http://escriptorium.univer.kharkov.ua>)**, де розміщуються повнотекстові варіанти рідкісних видань з фондів ЦНБ. На цей час у eScriptorium 11 спільнот, де розміщені 2 394 документи – рукописи та рукописні книги, іноземні стародруки, видання глаголичного, кириличного та гражданського друку, рідкісні українські видання, рідкісні та цінні видання XIX – XX ст., Харків очима сучасників, харківські періодичні видання. У 2014 р. до архіву внесено 917 документів XIV-XX ст., більшість з них у повнотекстовому форматі, деякі виставлені в Інтернет лише фрагментами, деякі документи вносяться до архіву для зберігання, але не виставлені в Інтернет-мережі. З'явилися нові колекції - «До 70-річчя Великої Перемоги» (1941-1945, 112 документів). Активно поповнювались колекції «До 100-річчя Першої світової війни» (124 документа), газети «Утро» (209 документів) та журналу Scientific American (256 документів). Дві останні колекції планується поповнити ще у 2015 р.

Електронний архів eScriptorium користується великим попитом користувачів, хоча і є спеціалізованим «ретро-архівом». Більше ніж вдвічі зросли показники відвідувачів та відвідувань у порівнянні з попереднім роком. Статистика Google Analytics надає такі показники за 2014 р. – 7 166 відвідувачів (у 2013 р. – 3 512) з 77 країн світу; 10 695 відвідувань (у 2013 р. – 5 042), при цьому 5,89% з них зроблено з мобільних телефонів і 3,45% з планшетів; 169 194 переглядів сторінок (у 2013 р. – 63 201). В українському рейтингу репозитаріїв eScriptorium займає 43 місце з 57.

У 2013 р. до цього проекту приєдналась бібліотека ХНАУ ім.В.В.Докучаєва, яка надала до архіву три цінних видання XVIII-XIX ст., одне з яких «Новое земледелие» відноситься до так званих «розпорошених»: частина томів зберігається у ЦНБ, а решта у бібліотеці ХНАУ. У 2014 р. було відскановано та розміщено томи цього видання з фонду ЦНБ. Таким чином, у eScriptorium «віртуально» зібране «розпорошене» цінне видання XVIII ст. Потрібно і далі відслідковувати такі видання та розміщувати у eScriptorium.

6.3. Електронні бази даних

У 2014 р. продовжувалася робота з повнотекстовими та реферативно-бібліографічними базами даних, книгами та журналами іноземних та вітчизняних видавництв у електронній формі з доступом у режимі on-line. Передплатою, проведенням тестових періодів, оформленням договорів, актів та звітів, рекламою ресурсів, організацією обслуговування та навчання користувачів, консультуванням займався відділ

вітчизняних та іноземних електронних ресурсів та інформаційного сервісу, у залі та центрі Інтернет безпосередньо надавався доступ до БД, консультування користувачів, копіювання інформації, допомога у пошуку.

У 2014 році університет передплачував своїм коштом дві бази даних :

- **EBSCO Publishing** - багатoproфільна база даних, яка нараховує понад 10 000 назв наукових англомовних журналів з усіх галузей знань;
- **SCOPUS** – наукометрична база даних компанії Elsevier.

Доступ до БД здійснювався з усіх комп'ютерів, підключених до Інтернет через мережу університету.

У зв'язку із затримкою оплати за електронні ресурси бази даних EBSCOhost, доступ був відсутній з 1 квітня до 1 вересня 2014 р. Тому статистика використання цієї бази значно знизилася.

Тестові доступи 2014 р.		
1	POLPRED.com	Моніторинг промисловості та послуг у Росії і за кордоном, огляд преси та повні тексти повідомлень провідних інформаційних агенцій, документи аналітики й огляди преси.
2	Ebrary: Academic Complete Collection	44 тис. назв цифрових книг: бізнес та економіка, інформаційні технології, освіта, інженерія і технології, історія та політика, гуманітарні науки, мовознавство, літературознавство і лінгвістика, право, науки про життя, медицина, фізика, психологія, філософія, соціологія й антропологія.
3	BioOne	Журнали з біології, екології та питань охорони навколишнього середовища.
4	New England Journal of Medicine	Щотижневий журнал, який публікує як нові результати медичних досліджень, оглядові статті, звіти, так і редакційну думку з широкого кола питань, важливих для біомедичної науки та клінічної практики.
5	IMF elibrary	Онлайн-доступ до повної колекції авторитетного світового економічного контенту опублікованого Міжнародним валютним фондом (МВФ).
6	Pediatric Neurology Briefs	Провідний щомісячний журнал з питань дитячої неврології.
7	McGraw-Hill eBook Library	База електронних книжок, об'єднаних в тематичні колекції: бізнес, медицина, інженерні та комп'ютерні науки, відкрита університетська преса, посібники для студентів.
8	Електронний ресурс Access Medicine від видавництва McGraw-Hill	Спеціалізовані медичні ресурси (Anesthesiology, Surgery, Pediatrics, Pharmacy, Emergency Medicine, Physiotherapy). База даних включає більше 70 кращих підручників з медицини, а також містить більш ніж 50 тис. зображень, відео-матеріалів, інформацію про інструменти діагностики та лікувальні засоби.
9	ЭБД РГБ	Електронна бібліотека російських дисертацій.
10	Web of Science від Thomson	Найбільша реферативна база даних, яка пропонує

	Reuters	науковцям, викладачам й студентам швидкий доступ до якісної міждисциплінарної релевантної інформації. Охоплює понад 50 мільйонів записів з 12 500 найбільш впливових журналів зі всього світу та 120 000 матеріалів конференцій у галузі природничих, суспільних, гуманітарних наук та мистецтва.
11	Бази даних компанії EastView	Українські та російські ресурси
12	Електронна бібліотека GrebennikON (Росія)	Видавничий дім «Гребенников», містить понад 6000 статей з галузей маркетингу, менеджменту, фінансів, управління персоналом. Актуальні для українського ринку зарубіжні матеріали представлено з дозволу таких всесвітньо відомих видавництв, компаній і навчальних закладів, як Elsevier, Emerald, Harvard Business Review тощо.
13	ProQuest Dissertations & Theses Global (PQDT)	Найповніша повнотекстова колекція докторських (PhD) і магістерських дисертацій у світі. У PQDT відображено 3.5 млн. дисертацій, понад 1.5 млн.
14	ЕБС «Лань» (Санкт-Петербург, Росія)	Навчальна література провідних російських навчальних і наукових видавництв, видавництв внз за основними галузями знань, а також електронні версії періодичних видань з природничих, технічних і гуманітарних наук.
15	Бази даних компанії EastView	Україномовна і російськомовна наукова періодика з природничих та гуманітарних дисциплін.
16	JSTOR	Цифрова бібліотека провідних наукових журналів (понад 2500 назв). Доступні міждисциплінарні і профільовані колекції: економіка, екологія, історія, психологія, політологія, соціологія, біологія, охорона здоров'я, математика та статистика, освіта, право, суспільна політика та управління, філософія, релігія, мистецтво та історія мистецтва, мова та література, суспільні науки на перетині з економікою, освітою, лінгвістикою, політологією, інші ключові області гуманітарних і соціальних наук тощо.
17	Royal Society Publishing	Доступ до міжнародних повнотекстових наукових журналів видавництва Лондонського Королівського товариства: Royal Society Open Science, Open Biology, Biology Letters, Journal of the Royal Society Interface, Interface Focus, Proceedings A, Proceedings B Philosophical Transactions A and Philosophical Transactions B, Notes and Records
18	Hein Online	Правнича база даних, що надає доступ до документів з історії права. Вона містить повнотекстовий доступ до більше ніж 2000 назв наукових юридичних журналів, а також повне зібрання стенограм засідань Конгресу США, U.S. Reports від 1754 року, найвідоміші судові засідання від початку XVIII століття, твори класиків права (XVI-XX ст.), збірники договорів США, Ліги націй та ООН та ін.

Продовжувалася популяризація електронних ресурсів. Крім представлення інформації на Інтернет-сторінці бібліотеки та на сайті університету, об'яв у ЦНБ та на факультетах, відомості про нові можливості розсилалися електронною поштою на факультети за їх тематикою.

Серед тестових доступів найбільшу цікавість викликали бази даних Електронна бібліотека дисертацій РДБ та наукометрична база Web of Science від Thomson Reuters.

Доступ до ЕБД РДБ був отриманий строком на 6 місяців згідно договору з РДБ щодо тестування системи перегляду електронної документації у захищеному режимі "DVS" бібліотекою університету. Доступ здійснювався з 5 комп'ютерів ЦНБ. Співробітники відділу реєстрували користувачів, консультували з питань роботи з базою, здійснювали тестування системи, аналізували її недоліки тощо. Наприкінці кожного місяця до РДБ надавався детальний звіт.

Статистика використання бази даних надана у таблиці:

Кількість читачів	Переглянуто сторінок	Переглянуто документів (книговидача)	Кількість звернень	Кількість пошуків
117	36547	1141	592	1126

Статистика використання деяких інших баз наведена нижче:

База даних	Сесії	Пошуки	Переглянуто сторінок	Скачано повних текстів
Web of Science (3 місяці)	3775	14961		
ProQuest Dissertations (1 місяць)	545	2165		729
Grebennikon (1 місяць)	33		493	137
«Лань» (0,5 місяця)	67	356	7903	

Усі аспекти роботи з електронними виданнями, інформація про ресурси та умови доступу, списки журналів і т. ін. висвітлювалися на домашній сторінці ЦНБ, інформація виставляється оперативно.

У 2014 р., оскільки бібліотека отримала доступ до наукометричної бази Scopus, почалася активна робота з моніторингу показників внз Харкова та університету – кількість наданих документів, авторів, індекси цитування .

У 2014 р. Продовжував працювати доступ до електронних БД, передплачених для центрів «Вікно в Америку».

IP/IR: доступ до віртуальних баз даних бібліотеки Міжнародної інформаційної служби Держдепартаменту США – 45 БД (доступ тільки у Центрі «Вікно в Америку»):

A to Z Guide to eLibraryUSA Journals

Academic OneFile

American English

Black Studies in Video

BookFlix

Business Source Premier

College Navigator

CQ Researcher Online

Current Affairs for Embassies

Digital Literacy

ebrary (includes e-Libro and e-Livro)

EducationUSA

eJournal USA

Encyclopedia Britannica

Encyclopedia Britannica for Kids

English Language Learner Reference Center

Filmmakers Library Online

FreedomFlix

Fuente Academica

Funk & Wagnalls New World Encyclopedia

Gale Directory Library

Gale Science in Context

Gale Virtual Reference Library

Global Issues in Context

GreenFILE

GREENR

HIV RAP Interactive

HIV RAP: French

HIV RAP: Portuguese

HIV RAP: Spanish

IIP Digital

Library, Information Science & Technology Abstracts with Full Text

Literature Resource Center

LitFinder

Middle Search Plus

National Geographic Kids

National Geographic Virtual Library

PowerKnowledge Earth and Space Science

PowerKnowledge Life Science

PowerKnowledge Physical Science

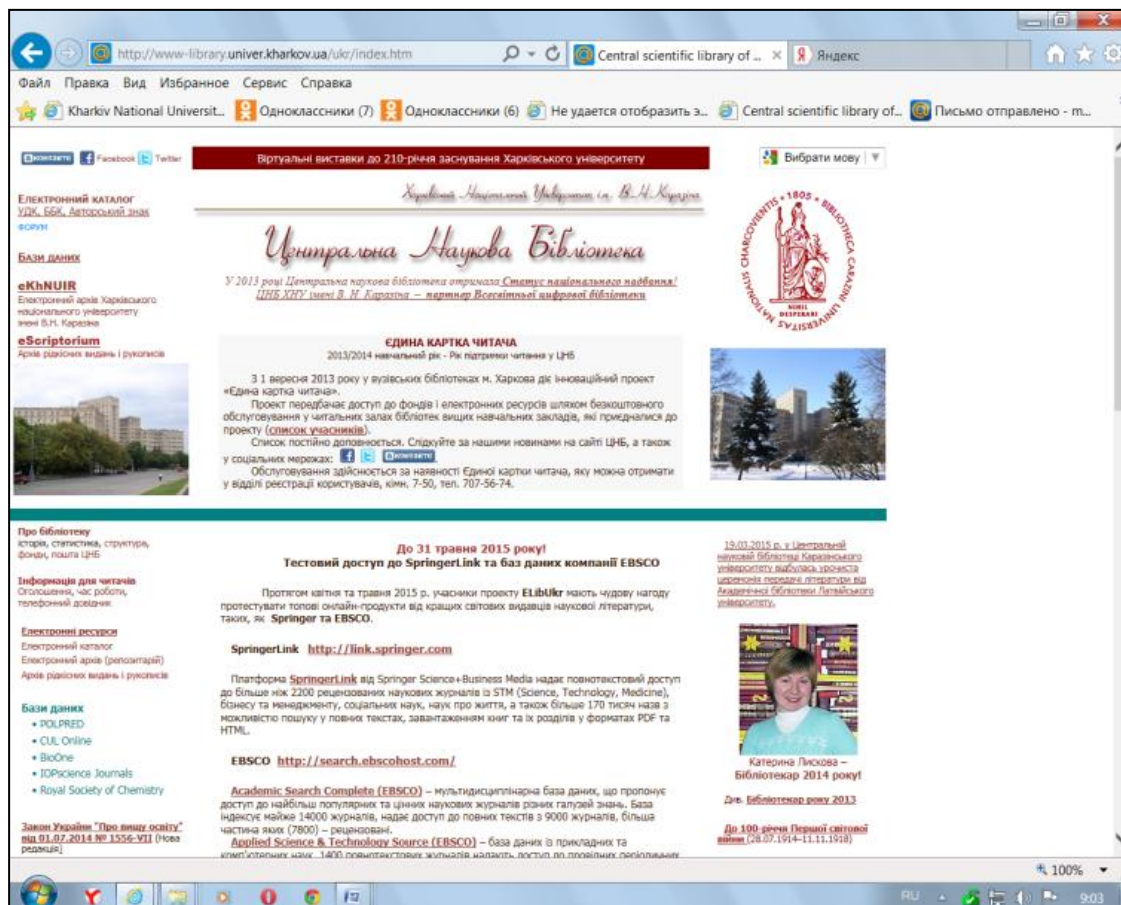
Smithsonian

Teacher Reference Center

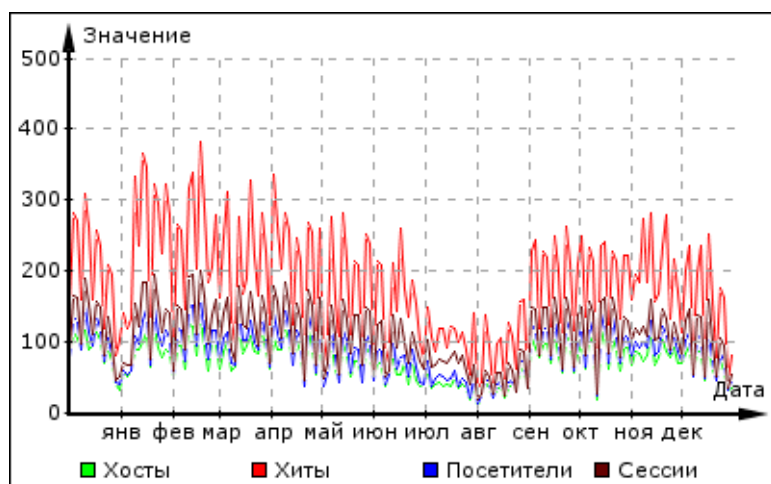
Teen Health and Wellness

TrueFlix

6.4. ВЕБ-сайт бібліотеки

Усі аспекти роботи бібліотеки висвітлюються на домашній сторінці ЦНБ в Інтернеті. У 2014 році з'являлася нова інформація про події, які відбувалися в бібліотеці, та анонси майбутніх заходів – лекції, семінари, візити та зустрічі. Оновлювалася інформація про виставки, присвячені В.Н. Каразіну та іншим вченим університету, інформація про фонди та відділи бібліотеки, привітання зі святами, оголошення.

Кількість відвідувань (хітів) – 863 225, унікальних хостів 66 052, відвідувачів 30 729, сесій 39 257. Найбільша кількість відвідань, крім України, - з Росії, США, Німеччини, Польщі та ін. Ці дані надані за показниками лічильника, який встановлений на сторінках офіційного сайту ЦНБ.

Адреса сайту: <http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr/index.htm>

7.ГУМАНІТАРНА І КУЛЬТУРНО - ПРОСВІТНИЦЬКА РОБОТА

Проблема патріотичного виховання молоді, підготовка її до життєдіяльності в інформаційно-технологічному науковому суспільстві набуває у суспільстві першочергової значущості.

Культурно-просвітницька робота є невід'ємною складовою частиною освітянської діяльності ХНУ імені В.Н. Каразіна. Бібліотека є не тільки засобом забезпечення доступу студентів до знань та інформації, а й просвітницьким осередком. Виховну і культурно-просвітницьку роботу серед студентства Центральна наукова бібліотека проводить у тісному зв'язку з ректоратом, кафедрами, громадськими організаціями, музеєм історії університету, заступниками деканів з виховної роботи тощо.

Провідне місце у структурі бібліотечно-інформаційної діяльності займає виставкова робота.

7.1.Книжково-ілюстративні виставки

До сьогодні книжкова виставка залишається однією з найважливіших і найдієвіших форм, які переживають епоху модернізації і адаптації. Суть виставкової роботи – розкриваючи фонд бібліотеки, зацікавити читача, спонукати його взяти наявні книги для роботи безпосередньо із тих, що представлені на виставці.

Протягом року Центральна наукова бібліотека презентувала виставки, присвячені 210-й річниці від дня заснування Харківського університету. Було організовано цикл виставок до цієї знаменної дати:

- 150 років від дня народження В.А. Стеклова (1864-1926), математика, професора Харківського університету
- Ю.В. Александров – кандидат фізико-математичних наук, професор ХНУ імені В.Н. Каразіна (До-80 річчя від дня народження)
- «Славетні 209 років ХНУ ім. В.Н. Каразіна» *(4 вітрини загальної експозиції, де були представлені рукописні документи та рідкісні видання з історії університету)*
- Нові надходження праць вчених ХНУ імені В.Н. Каразіна
- 95 років від дня народження О.В. Погорелова (1919-2002), математика, професора Харківського університету
- 120 років від дня народження М.П. Барабашова (1884-1971), астронома, професора Харківського університету
- Книги з особистого зібрання М.Ф.Сумцова (1854-1922): До 160-річчя від дня народження, українського фольклориста, етнографа, професора Харківського університету
- 155 років від дня народження Володимира Івановича Палладіна (8159-1922), ботаніка, біохіміка, професора Харківського університету
- 255 років від дня народження Івана Степановича Рижського (1759-1811), філолога, першого ректора Харківського університету
- «Рідній університетській бібліотеці...»: Книги з дарчими написами
- Університетські імена у назвах вулиць Харкова
- Ректори-науковці Харківського університету
- Дари бібліотеці Харківського університету

- 165 років від дня народження Павла Івановича Ковалевського (1849-1923), видатного психіатра, засновника першої в Україні кафедри психіатрії та психології при Харківському університеті

Про найбільш цікаві виставки докладніше. **«Славетні 209 років. Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна»** - під такою назвою 29 січня 2014 року у холі актового залу експонувалася книжково-ілюстративна виставка. На виставці було представлено понад 300 видань. Серед них рідкісні видання з історії університету, Статут Імператорського університету, перші видання друкарні Харківського університету та книги з цензурними білетами, книги з автографом В.Н. Каразіна, рукописні матеріали з історії Харківського університету, праці вчених та інші. Увагу відвідувачів привернули видання з історії університету, факультетів, товариств, допоміжних установ тих часів.

Були представлені також нариси про життя і діяльність ректорів та попечителів Харківського університету, видання з історії Центральної наукової бібліотеки та студентства. Завершальною і найбільш частинною виставки була експозиція сучасних публікацій з історії університету від дня його заснування до сьогодення, журнальні публікації. Цікавими для відвідувачів виставки були щирі і зворушливі спогади і роздуми вчених Харківського університету.

У листопаді 2014 року була підготовлена книжкова та віртуальна виставка **«Ректори-науковці ХНУ імені В.Н. Каразіна»**. Ця виставка про людей, чий імена стали надбанням історії не тільки Харківського університету, але й усього м. Харкова – міста, що є загально визнаною студентською столицею України. На виставці можна було ознайомитися не лише з біографією ректорів, але і з їхніми працями. Усього на виставці було представлено понад 50 видань XVIII – XXI ст. Відкривалася експозиція інформацією про першого ректора Харківського університету Рижського Івана Степановича.

Також у листопаді 2014 року ЦНБ підготувала книжкову та віртуальну виставку **«Університетські імена у назвах вулиць Харкова»**. Імена вихованців університету відомі далеко за межами України. Вони є складовою золотого фонду світової науки, їх імена увіковічені у назвах аудиторій університету, вулиць Харкова та інших міст, космічних об'єктів, законів, формул, рослин і мінералів, географічних назв. Їх приклад надихає нове покоління студентів, які щорічно поповнюють університет. Виставка знайомить читача зі сторінками творчої біографії вихованців університету, іменами яких названо вулиці Харкова.

З метою гідного відзначення 200-річного ювілею видатного сина українського народу і, враховуючи багатогранність творчої спадщини Великого Кобзаря, Центральна наукова бібліотека, використовуючи свої унікальні фонди, організувала цикл виставок, присвячених геніальному українському поетові Т.Г. Шевченку.

Ім'я Тараса Шевченка – одне з найбільш відомих не лише в Україні та світі. Все нові й нові покоління прагнуть прочитати, зрозуміти феномен поета. Шевченко справжній у своєму слові, а у «слові - вічність». Його поезія – могутня, пісенно

народна, грандіозно велична. Поезія Шевченка у своїй більшості стала народними піснями, музику якої давав сам український народ. Світ творчості геніального поета не обмежується власне поезією – Великий Кобзар володів всеохоплюючим талантом. Він увійшов до історії української та світової культури також як талановитий художник-живописець. Тарас Шевченко відомий як великий майстер акварелі – ним створено 210 акварелей, передусім пейзажів. Він – блискучий портретист (відомо 150 його портретів, у тому числі 43 автопортрета), рисувальник, офортист.

14-15 квітня 2014 р. на базі ХНУ імені В.Н.Каразіна проходила науково-практична конференція за участю міжнародних спеціалістів «Актуальні питання сучасної психіатрії, наркології та неврології», до якої працівники бібліотеки підготували виставку **«Харків – колыска української психоневрології»**. На виставці було представлено понад 120 видань, які викликали величезний інтерес у фахівців медицини.

Підтримуючи провідну роль освіти в реалізації програм з питань забезпечення здорового способу життя молоді у навчально-виховному процесі, Центральна наукова бібліотека організує цілий ряд книжкових виставок, присвячених ЗСЖ молоді. Книжкова виставка є впливовим і важливим джерелом інформації молоді про здоровий спосіб життя та про вплив алкогольних напоїв, паління, про проблеми ВІЛ/СНІДУ та інших ризикованих способів життя

серед молоді. У травні та червні в Центральній науковій бібліотеці експонулася книжкова виставка **«Духовність, здоров'я, освіта»**, присвячена питанням здорового способу життя молоді та приурочена до Всесвітнього дня боротьби з тютюнопалінням (31 травня). На виставці було представлено понад 80 видань. Книжкова експозиція знайомила відвідувачів з різними напрямками здорового способу життя, з соціальними та особистими проблемами, які виникають внаслідок поширення наркоманії, ВІЛ/СНІДУ, тютюнопаління, зловживання алкоголю.

7.2.Віртуальні виставки.

1. Каразін Василь Назарович (1773-1842) – український вчений, винахідник, видатний громадсько-політичний діяч, засновник Харківського університету (1805);
2. Хоткевич Володимир Гнатович (1913-1982) - фізик, член-кореспондент АН України, доктор фізико-математичних наук, професор, ректор Харківського університету (1966-1975);
3. Склабовський Олександр Васильович (1793-1831) - поет-романтик, журналіст, учений, професор Харківського університету;
4. Леваковський Іван Федорович (1828-1893) - учений-геолог, гідрограф, перший професор геології у Харківському університеті, декан фізико-математичного факультету;
5. Редін Єгор Кузьмич (1863-1908) - видатний історик, археолог, професор Харківського університету;
6. Погорелов Олексій Васильович (1919-2002) - видатний радянський математик;

7. Шевченко Тарас Григорович (1814 – 1861) – видатний український поет;
8. Рижський Іван Степанович (1755 -1811) - філолог, професор і перший ректор Харківського університету;
9. Університетські імена у назвах вулиць Харкова;
10. Ректори-науковці Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;
11. Ковалевський Павло Іванович (1849–1931), видатний психіатр, засновник першої в Україні кафедри психіатрії та психології при Харківському університеті.

Виставки розташовані на сайті ЦНБ за адресою: <http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr/exhv.htm>

7.3.Художні виставки

У січні – лютому 2014 року у Центральній науковій бібліотеці Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна експонувалася фотовиставка доцента фізичного факультету **Хижкового Василя Петровича «Чотири пори року»**. Хижковий Василь Петрович - кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри експериментальної фізики ХНУ імені В.Н. Каразіна. Автор біля 90 наукових і методичних публікацій, нарисів з історії КЕФ, Великої Вітчизняної війни, життя вчених - фізиків (і не тільки), великої родини - Харківський університет. Хобі – музика, поезія, живопис, фотографія.

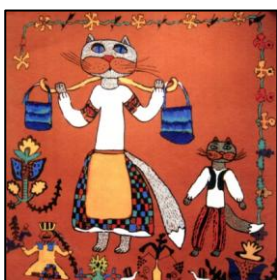

У лютому в холі 8 поверху ЦНБ в рамках проекту «Афінські вечори» експонувалася **планшетна фотовиставки: «К. Кавафіс. Життя і творчість (1863 - 1933)»**. ЮНЕСКО і Міністерство освіти і спорту Греції оголосили 2013 рік – роком Константіноса Кавафіса (1863 - 1933), 150-річчя від дня народження і 80-річчя від дня смерті якого відзначалося у 2013 р. К. Кавафіс – один з найвидатніших грецьких поетів, з ім'ям якого в просторі світової культури значною мірою зв'язують уявлення про літературу Греції нового часу. Планшетна фотовиставка створена Грецьким Фондом Культури спільно з

Центром неоеелліністичних досліджень/Архів Кавафіса і при фінансовій підтримці будівельної фірми «Гефест». На ній були представлені відомості з біографії К. Кавафіса, його життєвого шляху; документальні особисті фотографії; фото видань його творів 25 мовами світу, особисті записки, рукописи творів, листи. У ході презентації виставки демонструвався документальний фільм про життя і творчість Константіноса Кавафіса.

У березні у ЦНБ експонувалася художня **виставка живопису і світлин під загальною назвою «Spring wind. Весняний вітер»**. Автор виставки **фотограф Родіон Рубін**. Мета виставки - показати красу світу через призму сприйняття автора. Експозиція присвячена весні, світанку життя в природі і фарбам цвітіння. Витонченість і пластика, гра світла і тіні, колорит і елегантність форм - все це є в роботах автора у різних варіаціях.

У березні у конференц-залі ЦНБ експонувалася виставка творчих робіт **Мілені Веремєнко «Чарівна країна»**. Маленькій людині (Мілені усього 10 років) властиво бажання пізнавати себе, пізнавати навколишній світ, виражати свої відчуття і думки на папері за допомогою кольору. Мілена не уявляє своє життя без малювання.

Дівчинка оживляє героїв своїх картин фарбами, співчуває їм. У кожній картині у неї є улюблені персонажі. Картинам Мілени властиві деталізація і тонкі колірні рішення. Мілена малює відчуття – ось взялися за руки закохані наречений і наречена, ось батьки схилилися з ніжністю над дитячою коляскою. А ось хитра лисичка з казки обманює простодушного ведмеда. Не зважаючи на свій вік, Мілена є учасницею і лауреатом багатьох виставок, у т.ч. і міжнародних.

У квітні у холі 8 поверху ЦНБ відкрилася персональна виставки **Поліни Дзюбенко «Творчий пошук»**, яка була присвячена святкуванню Дня Національного Відродження Греції. Захід проводився за сприяння Харківського міського товариства греків «Геліос». На виставці експонувалися графічні, живописні і ілюстративні роботи художниці.

Теми робіт художниці різноманітні – це і міський пейзаж рідного Харкова і сонячної Греції, тварини і квіти, пейзажі українського Закарпаття, ілюстрації, створені за сюжетами міфів Древньої Греції і поезії Греції XX століття. Роботи П.Дзюбенко знаходяться у приватних колекціях України, Росії, Греції, Німеччини, Голландії, Ізраїлю, Китаю, Туреччини, США і Австралії, також у Харківському художньому музеї.

Також у квітні у конференц-залі ЦНБ відбулося відкриття виставки, присвяченої молодіжному **«Театру-студии СИНТ 63»**, який був створений у 1963 р. у Харківському державному університеті імені М.Горького групою студентів. Виставка була приурочена до дня випускника, який щороку проходить у Каразінському університеті. У 1968-му році театр переміг на Міжнародному конкурсі у Москві - голова журі Аркадій Райкін тоді назвав СИНТ відкриттям (це був Всесоюзний фестиваль студентських театрів). За час існування у театрі були поставлені

спектаклі: «Червоне і чорне», «Фрагменти», «Чорна шкатулка», «Баня», «Кінь Пржевальського» та ін.

До заходів, присвячених великому польському астроному **М. Копернику**, у Центральній науковій бібліотеці 28 квітня відбулася театралізована презентація книжково-ілюстративної виставки з фондів ЦНБ і **виставки плакатів з архіву Польської Академії Наук**. Заходи ініціювалися Українсько-польським центром за сприяння Генерального Консульства Республіки Польща у Харкові та були приурочені до національного Свята Конституції Республіки

Польща (3 травня). На книжково-ілюстративній виставці, яку підготували у ЦНБ, представлено понад 40 видань, присвячених життєвому і творчому шляху М. Коперника.

Це видання польською, українською і російською мовами. Особливий інтерес викликало одне з перших посмертних видань праць ученого.

У травні - липні у ЦНБ експонувалася виставка, присвячена **10-річчю від дня заснування клубу клаптикового шиття «Чарівна скринька»**. Клуб «Чарівна скринька» існує у Харкові з 2004 року. У

даний час у клубі працюють 14 майстринь різного віку і професій, об'єднаних пристрастю до створення виробів з тканини. Результати їх творчості демонструються на виставках і фестивалях клаптикового шиття в Харкові, в інших містах України і за кордоном. Майстрині клубу беруть участь у щорічних міжнародних фестивалях клаптевого шиття «Клаптики об'єднують світ» у Києві, також у міжнародних фестивалях, які проводилися у Володимирі, Гатчині, Севастополі, Дніпропетровську. Регулярно організовуються виставки в музеях міст Харківської області: у Краснограді та Куп'янську, на ярмарках «Печенізьке поле» і «Слобожанський ярмарок», а також щороку 23 серпня на день міста Харкова просто неба в саду ім. Т.Г.Шевченка.

26 серпня **2014 року** у холі Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені Василя Каразіна відбулося урочисте відкриття виставки **«...Немов ковток свіжого повітря»**. На виставці були представлені портрети колишніх жертв нацизму з Білорусі, Росії і України, які розповідають про свої долі, а також про те, як змінила їхнє життя програма **«МІСЦЕ ЗУСТРІЧІ: ДІАЛОГ»**, яку з 2009 року фінансує в Україні Німецький фонд «Пам'ять, відповідальність і майбутнє». У рамках цієї програми було підтримано понад 200 проектів на благо колишніх жертв націонал-соціалізму в Росії, Україні і Білорусі. Організаційним партнером Фонду «Пам'ять, відповідальність і майбутнє» у реалізації програми «Місце зустрічі: діалог» є Всеукраїнська благодійна організація «Турбота про літніх в Україні». Головна мета програми підтримки полягає в тому, щоб на знак визнання страждань осіб, переслідуваних нацистським режимом, віддати належне їхнім долям і зробити внесок у поліпшення життєвих умов цих людей в країнах реалізації проектів (Білорусі, Україні і Російській Федерації). На відкриття виставки були запрошені представники міської та обласної адміністрації, Генеральний консул Німеччини в Україні, Почесний консул Німеччини, представники громадських організацій, представники ЗМІ.

У вересні у конференц-залі ЦНБ відкрилася **виставка ляльок Віталіни та Анастасії Федоренко «POSTSKAZKA»**. «POSTSKAZKA» - перший проект працівника факультету комп'ютерних наук ХНУ імені В.Н.Каразіна Віталіни Федоренко і декоратора-початківця Анастасії. Мама створює образи, донька дарує їм душі. Автори дуже зворушливо ставляться до своїх вихованців і переживають за їх долю. Інтер'єрні ляльки тендітні і не пристосовані для ігор, вони – краса і радість для очей, навіюють спогади і створюють настрої. Виставку супроводжувала відбірка книжок із фондів ЦНБ.

Етнографічний музей «Слобожанські скарби» імені Г.Хоткевича НТУ «ХП» у вересні 2012 р. оголосив новий міський краєзнавчий конкурс студентських художньо-дослідницьких робіт – **«Останні мазанки Харкова»**. Протягом року учасники проекту розшукували по всьому місту справжні мазанки — свідоцтва колишньої козацької слави

Слобожанщини та типові риси перших переселенців, що будували саме такі хатинки, починаючи з середини XVII століття. Знахідки інколи були вражаючими: старовинні хатинки відкривались у самому центрі міста, нібито знайомого до останнього куточка, – наприклад, на вулиці Римарській або Нижньогієвській. Дослідники-етнографи зробили не лише фотографії чи малюнки, а й здійснювали обміри та дослідили історію хат. Крім студентів до пошуку старовинних хат приєдналися і професійні художники, журналісти, архітектори, історики та фотографи. Їх роботи представлені у жовтні у ЦНБ на виставці – це фотознімки, колажі, картини, графіка. У них автори не просто зобразили хати, а й відтворили певний «настрій» міста. Експозиція надала візуальний образ старого, доіндустріального Харкова, виразно вимальовуючи його українське обличчя.

У листопаді у ЦНБ експонувалася виставка **«Геліос» - розмаїття кольорів**, яка була присвячена 25-річчю від дня заснування Харківського міського товариства греків «Геліос». На виставці були представлені роботи багатьох членів товариства «Геліос», виконані у різних стилях і жанрах. Також у виставці брали участь маленькі, але вже дуже талановиті художники – нове покоління художників «Геліоса».

У конференц-залі ЦНБ у листопаді відбулося урочисте відкриття етнографічної виставки **«... І на тім рушничкові оживе все знайоме ...»**. Організатор виставки – Музей археології та етнографії Слобідської України ХНУ імені В. Н. Каразіна – запросив взяти участь у цьому заході такі музеї Харкова та Харківської області: відділ народного мистецтва Слобожанщини Харківського Художнього музею, Музей культури та побуту Слобожанщини гімназії № 172 м. Харкова, Балаклійський краєзнавчий музей, Барвінківський краєзнавчий музей, Красноградський краєзнавчий музей, Історико-археологічний музей «Верхній Салтів» та Художньо-меморіальний музей І. Ю. Репіна (м. Чугуїв). У рамках етновиставки, крім суто музейних експонатів, демонструвалися й рушники із приватних колекцій – як сімейна реліквія, як пам'ять, як символ національної культури.

Під час урочистого відкриття виставки про основні техніки вишивки рушників розповіла присутнім О. Є. Євсєєва, зав. відділу народного мистецтва Слобожанщини Харківського Художнього музею, член національної Співки майстрів народного мистецтва України. Зі своїми колекціями ознайомили учасників представники задіяних закладів. Також поділилися сторінками становлення своєї майстерності та продемонстрували персональні роботи майстрині-вишивальниці.

Підібрана співробітниками університетської Центральної наукової бібліотеки відповідна література (ілюстровані видання, монографії, статті) доповнили уявлення про рушники з їх різноманітними функціями науковими та науково-популярними матеріалами.

Традиційно у січні у Каразінському університеті проводиться конкурс дитячої творчості під назвою «**Дитячий калейдоскоп**», в якому можуть взяти участь діти та онуки всіх співробітників університету. Експонуються роботи у конференц-залі ЦНБ. Всі учасники отримують солодкі призи. Цього року в конкурсі взяли участь 172 дитини.

7.4. Масові заходи

17 лютого у конференц-залі ЦНБ відбулося засідання «круглого столу» і відкриття виставки плакатів, присвячених **Альберу Камю**. В рамках заходу експонувалася книжкова виставка «Альбер Камю (1913-1960) – французький письменник». **Альбєр Камю** - французький романіст, філософ, публіцист, один з лідерів філософсько-містичного напрямку екзистенціалізму. Лауреат Нобелівської премії з літератури 1957 року. За життя його називали «Совість Заходу».

23 квітня у читальному залі № 6 відбулася презентація книжок, пов'язаних з історією нашого рідного міста і університету. Презентація приурочена до Всесвітнього дня книги і авторського права. Відвідувачам були представлені книги:

Дешко Л.О. Основа: Збірка статей / Л. О.

Дешко. – К. : видавець Андрощук П.С., 2013. – 172 с., ілюстр.

В книжці зібрано статті про В. Н. Каразіна та його родину. Вперше опубліковано понад 140 старовинних світлин з архівів родин Каразіних, Геращенко, Дешків, Панасюків, Коровиченків. Адресовано краєзнавцям, некрополезнавцям, збирачам родоводів, мистецтвознавцям, музеєзнавцям та культурологам. Усім, хто цікавиться історією України і Росії.

Жванко Л. М. Біженці Першої світової війни в Україні: Документи і матеріали (1914 – 1918 рр.): монографія/Л.М. Жванко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 360 с.

У новій книзі авторка подає широке документальне тло вивчення проблеми біженства Першої світової війни в Україні, вводячи до наукового обігу значний пласт документів різного походження. Уперше у вітчизняній історіографії здійснено комплексний аналіз джерельної бази цього суспільного явища. Книга стане в нагоді історикам-фахівцям, викладачам, аспірантам і всім, кому небайдужі сторінки новітньої історії України.

Ижицкий Г. Харьков в газетном репортаже. 1917 / Г. Ижицкий. – Х. : Сага, 2014. – 192 с.

Газети – одне з цікавих джерел інформації про побут і вдачі харків'ян в період між двома революціями 1917 року. В основу книги лягли передовиці і замітки з буржуазних газет різних політичних течій. Йдеться не стільки про події 1917 року в окремо взятому губернському місті, скільки про те, якою побачив російську революцію середньостатистичний обиватель. Які були його духовні устремління і надії.

25 червня у ЦНБ відбулася зустріч із Заслуженим журналістом України, автором поетичних збірок **Сергієм Потимковим**. Поет і публіцист поділився з присутніми своїми думками про майбутнє України, прочитав кілька своїх віршів, відповів на запитання учасників зустрічі.

Протягом року у конференц-залі ЦНБ відбулися **відео конференції**:

- **«Транскордонне співробітництво як фактор миру та стабільності в розвитку зустрічних інтеграцій»** за участю експертів з країн ЄС: Німеччини, Фінляндії, Сербії, Республіки Білорусь, Росії. В рамках заходу обговорювалися наступні питання: діалог між органами державної влади, громадським сектором і бізнесом на прикордонних територіях, соціальні аспекти прикордонного співробітництва, розвиток процесу інтеграції;
- **«Кордон - середовище інновацій: кроки до стабілізації міждержавних відносин»**. Ініціатором відеоконференції виступив «Інститут прикордонної співпраці і інтеграції» спільно з Українсько-російським академічним центром. У конференції взяли участь керівники Асоціації європейських прикордонних регіонів, учені, муніципальні і державні службовці, представники громадських організацій і бізнесу;
- **«Прикордонна співпраця як стратегія вирішення кризи міждержавних відносин»**. Ініціатором відеоконференції виступив «Інститут прикордонної співпраці та інтеграції» спільно з Інститутом Управління НДУ «БЕЛГУ». Учасники обговорили досвід реалізації проектів прикордонної співпраці, його стан в складній політичній ситуації і можливі напрями розвитку.

Усього у конференц-залі ЦНБ відбулося 26 заходів різної тематики за участю студентів, науковців, працівників бібліотек, представників творчої інтеленції.

7.4.1. Масові заходи Інформаційного центру «Вікно в Америку»

Протягом 2014 року в Інформаційному центрі «Вікно в Америку» було проведено 130 масових заходів. Серед яких, Speaking Club, Movie Club, скап-конференції, семінари представників Посольства США для студентів вузів міста Харкова, екскурсії для нових читачів та відвідувачів університету, виставки матеріалів центру. Крім цього в 2014 році в центрі було організовано новий клуб «Клуб ораторського мистецтва» Всього на таких заходах були присутні 5200 відвідувачів.

Speaking Club

Розмовний клуб проходить в центрі щопонеділка. Кожного разу відвідувачі обговорюють різноманітні питання, дискутують на різні теми, беруть участь у постановках різних сценок та ін. За допомогою ігор користувачі центру під час засідань клубу вивчають англійську мову та покращують свої знання.

У травні 2014 року в Інформаційному центрі «Вікно в Америку» проводилася презентація освітніх програм у США для студентів м. Харкова. Семінар проводила Булгакова Наталія, координатор консультаційного центру «Освіта».

У червні 2014 року відбувся візит аташе з питань культури Посольства США в Україні Ендрю Пола.

У листопаді 2014 року Інформаційний центр «Вікно в Америку» відвідав консульський офіцер Посольства США в Україні Сергій Ольховський. У рамках візиту було проведено презентацію студентських програм обміну та навчання у Сполучених Штатах Америки. Пан Ольховський детально зупинився на технічних питаннях подання документів для отримання візи на навчання у США, ознайомив присутніх з категоріями віз, їхньою специфікою та призначенням.

Toastmasters Club

У центрі «Вікно в Америку» продовжує свою роботу «Клуб ораторського мистецтва», на якому відвідувачі покращують своє вміння говорити англійською мовою на людях, беруть участь в дискусії. Клуб має певні правила, які чітко виконуються: кожному дається конкретний час на виступ, потім відповіді на питання та закінчується дискусією. Щоразу теми доповідей різні.

У листопаді 2014 до Дня Подяки координатором центру «Вікно в Америку» та учасниками розмовного клубу була проведена акція для дітей «Подаруємо дітям щастя». Були зібрані подарунки: книжки, ігри, солодке, іграшки, одяг. Після цього всі подарунки були передані до соціального центру та, крім цього, там було організовано невелике свято для дітей: перегляд мультфільму, різноманітні ігри та частування.

8. БІБЛІОГРАФІЧНЕ І ДОВІДКОВО-БІБЛІОГРАФІЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

8.1. Довідково-бібліографічне обслуговування

Працівники науково-бібліографічного відділу здійснювали довідкове обслуговування як традиційними методами, так і в електронному режимі. Продовжила роботу служба «Віртуальний бібліограф».

Співробітники відділу традиційно продовжували виконувати довідки за запитамі від адміністрації бібліотеки, університету, міської та обласної адміністрації.

Протягом року були підготовлені письмові довідки:

- ✓ «Олександр Кремена» (для ЕСУ), «Федір Андрійович Китченко», «Клим Поліщук», «Режисер та актор Борис Глаголін у Харкові», «Актор Іван Дрейсіг», «Письменник Федір Фальковський у Харкові», «Віктор Фаусек», «Герои Советского Союза и полные кавалеры Орденов Славы – уроженцы Харькова и Харьковской области», «Олександр Скибневський – режисер і театральний критик», «Издания И. Коссова в фондах ЦНБ», «Письменник В. К. Станюкович у Харкові»;
- ✓ «Микола Іванович Палієнко – теоретик права», «Диссидентское движение в СССР в 1972–1973 гг.»;
- ✓ «Родина Гордєєвих: Петро Гордєєв – професор Ветеринарного інституту; Єлизавета Гордєєва – педагог, соратниця Х. Алчевської; Дмитро Гордєєв – сходознавець і мистецтвознавець, випускник Харківського університету; Богдан Гордєєв (літ. псевдонім – Божидар) – поет-футурист» (4 довідки), «Сергій Миколайович Жевержєєв – директор Харківського купецького банку, меценат, «Григорій Петрович Карасик – юрист, випускник Харківського університету, «Філолог Лагутіна».

У 2014 р. у відділі книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів продовжувалася плідна робота з укладання бібліографічного покажчика колекції польських стародруків. В електронному вигляді науково описано 380 назв видань XVI-XVIII ст. польською, латинською, французькою, німецькою мовами. Кожне видання переглянуто *de-visu*, вказані всі рукописні записи, штампи, екслібриси, перевірено пагінації, перераховані сигнатури, визначено формат видання, дефектність примірників, розписано конволюти, розроблена система посилань. Бібліографічні записи зв'язані з електронними базами іноземних видань KVK і NUKAT.

20-23 жовтня 2014 р. зав. сектора І. І. Кононенко перебувала у м. Кракові (Польща) на стажуванні в Науково-дослідному центрі польської бібліографії імені Естрейхерів Ягеллонського університету. Вона була запрошена як укладач каталогу колекції польських стародруків XVI-XVIII ст., які зберігаються у ЦНБ. Ознайомила з історією Центру та досвідом його роботи. Польські колеги, зокрема Станіслав Сієсс-Кшишковський, Аліна Баран, надали високопрофесійну допомогу з уточнення бібліографічних описів стародруків, правильного написання прізвищ авторів та ідентифікації дефектних примірників, посилання на бібліографічні джерела, покажчики, електронні бази. Було здійснено наукове редагування робочого варіанту каталогу. Узгоджено шляхи подальшої співпраці з внесення змін, уточнень, поправок, доповнень в каталог польських стародруків ЦНБ. Робота над каталогом продовжується.

Підготовлено опис документів з автографами для видання каталогу «Історія в автографах. Ч.1. Автографи видатних осіб на історичних документах із зібрання ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна». Відібрано автографи 17 особистостей на 30 рукописних документах, зроблено фотографії цих документів і портрети авторів автографів.

8.2.Формування інформаційної культури

Співробітники науково-бібліографічного відділу продовжують виконувати одну з традиційних функцій відділу – проведення ознайомчих екскурсій бібліотекою та навчання користувачів навичкам роботи з ДБА бібліотеки.

У 2014 р. співробітники відділу проводили заняття з інформаційно-бібліографічної грамотності (з організацією відповідних тематичі книжкових виставок та проведенням бібліографічних оглядів), для таких факультетів :

✓ історичний ф-т:

1 курс, 60 студ., 45 док.; 4 курс, 8 студ., 96 док. ; 4 курс, 12 студ., 83 док.; 1 курс, 21 студ., 86 док.

✓ філософський ф-т:

2 курс, 20 студ., 200 док.; 3 курс, 10 студ., 74 док.

✓ механіко-математичний ф-т:

1 курс, 10 студ., 40 док.

✓ ф-т іноземних мов:

1 курс, 15 студ., 42 док.

✓ ф-т ХНУІ ім. І. П. Котляревського:

2 курс, 5 студ., 62 док.

Працівники відділу, які забезпечують чергування у залі традиційних карткових і електронного каталогів, постійно проводять бібліографічні консультації щодо користування ними.

9. НАУКОВА РОБОТА

9.1. Науково-організаційна робота

Протягом року 45 працівників ЦНБ брали участь у наступних заходах:

Назва і дата проведення заходу	Місце проведення	ПІБ і посада учасника	Назва доповіді
Семінар «Представлення публікацій у світовому науково метричному просторі: елементи системи» 20 лютого	Харків, НТБ НТУ «ХПІ»	Давидова А.О. – зав. відділу Донець В.В., зав. відділу Марченко С.Р. гол. бібліотекар Ільченко М.М. бібліотекар І кат.	
Майстер-клас «Інформаційні продукти і послуги бібліотеки суспільства знань» 20 березня	Харків, НТБ ХНЕУ імені Семена Кузнеця	Прокопець Т.М., зав. відділу Рибась Н.І., зав. відділу Тітова Н.О., пров. бібліотекар	
Міжнародна науково-практична веб-конференція «Імперативи розвитку електронних бібліотек: pro et contra» 27 березня	Україна м. Харків, НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого	Журавльова І.К., директор Самохвалова О.Ю., зав. відділу	«Електронні колекції рідкісних видань: два головних завдання»
Всеукраїнська науково-практична конференція «Бібліотеки внз: зміст та стратегія розвитку в інформаційному суспільстві» 14-16 квітня	Одеса, НБ ОНУ імені І.І.Мечникова	Журавльова І.К., директор Бабічева О.Г. заст. директора Самохвалова О.Ю., зав. відділу	- «Структура бібліотеки як відображення якості її роботи» - «Інноваційні методи обслуговування читачів у бібліотеках ВНЗ» - «Шевченкознавство в ХНУ ім. В.Н.Каразіна: до 200-річчя Великого Кобзаря» - «Електронні ресурси відділу книжкових пам'яток і цінних видань ХНУ імені В.Н. Каразіна: відкритий доступ до досліджень»
Науково-практичний семінар «Шлях бібліотеки в онлайнове інформаційне суспільство» 24 квітня	Харків, НБ ХДУТ	Назарова О.В., бібліотекар ІІ кат.	- «Креативний підхід до системи читач-бібліотека у читальних залах ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна»
День фахівця «Новини бібліотечної справи» 25 квітня	Харків, ХДНБ імені В.Г.Короленка	Сібільова Н.О., бібліотекар Назарова О.В., бібліотекар ІІ кат. Бурченко Л.Д., методист І кат.	
Веб-семінар	Україна	Журавльова І.К.,	«Ночь. Улица. Квартал.

«Долі багатоманітності в контексті глобалізації», «Нове обличчя міської бібліотеки» 22.05.2014 р.	м. Харків, ЦНБ ХНУ імені В.Н.Каразіна Латвія, м.Рига Балтійська міжнародна академія	директор	<i>Библиотека, или о том, какая библиотека нужна современному городу?»</i>
День фахівця «Новини бібліотечної справи» 27 травня	Харків, ХДНБ імені В.Г.Короленка	Боброва М.І. , зав. відділу Штан Г.В. , зав. сектора Кононенко І.І. , зав. сектора Байрамова К. пров. бібліотекар	
Всеукраїнська науково-практична конференція «Острозькі краєзнавчі читання» 4-6 червня	Острог, Державний історико-культурний заповідник	Кононенко І.І. , зав. сектора	<i>-«Дослідник Волинського краю М.Теодорович і його видання з історії Волині у фондах ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна»</i>
Майстер-клас «Питання просування ідей, проектів у мережі Інтернет» 5 червня	Харків, ХДНБ імені В.Г.Короленка	Сібільова Н.О. , бібліотекар Назарова О.В. , бібліотекар II кат. Ільченко М.М. бібліотекар I кат.	
Науковий семінар «Польські рефлексії в літературі та мистецтві Слобожанщини» 17 вересня	Харків, ЦНБ ХНУ імені В.Н.Каразіна	Глибицька С.Б. – голов. бібліограф Полякова Ю.Ю. – голов. бібліограф Журавльова О.С. – голов. бібліограф Журавльова І.К. - директор ЦНБ Кононенко І.І. - зав. сектора	<i>-«Участие семейства Розальон-Сошальских в харьковской литературной жизни второй половины XVIII–XIX вв.»</i> <i>-«Вистави за творами польських драматургів на сцені Харківського драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка»</i> <i>-«Miej serce i patrzaj w serce...» : («Марія» Антонія Мальчевського у Харкові)»</i> <i>-«Наукові бібліотеки Варшавського і Харківського університетів: історія та сучасність»</i> <i>-«К 10-летию выхода Польского альманаха в Харькове – 2004-2014 гг.: библиометрический анализ»</i> <i>-«Про створення «Каталогу польських стародруків із фондів Центральної наукової бібліотеки ХНУ імені В. Каразіна»</i>
Семінар-нарада директорів бібліотек ВНЗ III-IV рівнів	Харків, ЦНБ ХНУ	Журавльова І.К. , директор	<i>-«Єдиний бібліотечний простір – єдина картка</i>

акредитації Київського та Харківського зональних методичних об'єднань "Парадигма розвитку бібліотек в умовах інформаційного суспільства" 22-25 вересня	імені В.Н.Каразіна	Бабічева О.Г. заст. директора Лазаренко Н.І. зав. відділу	<i>читача у бібліотеках внз міста Харкова»</i> <i>-«Бібліотеки Харківського методичного об'єднання сьогодні»</i>
Школа-практикум для співробітників відділів рідкісних і цінних видань університетських бібліотек 6-9 жовтня	Київ, НБУВ, НТБ Імені Г.Г.Денисенка НТУ «КПІ»	Боброва М.І. , зав. відділу Кононенко І.І. , зав. сектора	
XVI всеукраїнська науково-практична конференція «Короленківські читання 2014» на тему «Бібліотеки, архіви, музеї: формування цифрового регіонального простору» 8 жовтня	Харків, ХДНБ імені В.Г.Короленка	Журавльова І.К. , директор Самохвалова О.Ю. , зав. відділу Штан Г.В. , зав. сектора Боброва М.І. , зав. відділу Кононенко І.І. , зав. сектора Лискова К.А. , бібліотекар I кат. Гудкова О.Л. бібліотекар I кат.	<i>-«Колекція рідкісних видань з історії Першої світової війни у eScriptorium»</i>
Стажування з питання створення каталогу колекції польських стародруків, що зберігаються у ЦНБ 20-23 жовтня	Республіка Польща, Краків, Ягеллонський університет, НДЦ польської бібліографії імені Естрейхерів	Кононенко І.І. , зав. сектора	
Науково-практична конференція «Сучасна бібліотека в науково-освітньому просторі ВНЗ: інформаційні ресурси, технології, проекти» 21-23 жовтня	Полтава, НТБ ПолтНТУ Імені Юрія Кондратюка	Журавльова І.К. , директор Лискова К.А. , бібліотекар I кат. Сібільова Н.О. , бібліотекар Назарова О.В. , бібліотекар II кат. Скачко К.А. , бібліотекар II кат.	<i>-«Бібліотек@ – територія єдності: університет і бібліотека у єдиному просторі»</i> <i>-«Пам'ять епох: створення історичних е-колекцій в бібліотеках»</i> <i>-«Назад в будуще: Американская библиотека в Харькове»</i> <i>-«Створення комфортного бібліотечного простору»</i> <i>-«Психологічний комфорт у колективі»</i> <i>-«Читатель-библиотека: креативный подход. На примере работы читальных залов ЦНБ ХНУ имени В.Н.Каразина»</i> <i>«Обмін досвідом роботи керівників Центрів «Вікно</i>

			<i>в Америку» міст Харкова та Полтави»</i>
Міжнародна науково-практична веб-конференція «Университетская библиотека в мировом информационном пространстве» 28 жовтня	Росія, м. Казань НБ імені М.І. Лобачевського Казанського федерального університету	Журавльова І.К. , директор Лискова К.А. , бібліотекар І кат.	-« <i>Бібліотек@ - територія єдності: університет і бібліотека у єдиному просторі</i> » -« <i>Створення комфортного бібліотечного простору на прикладі роботи відділу наукової і художньої літератури ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна</i> »
II Міжнародний науково-практичний семінар «Оцифровка як інформаційне виробництво і севіс» 16-17 грудня	Київ НТБ імені Г.І.Денисенка НТУУ КПІ	Журавльова І.К. , директор	

Бібліотека організує семінари і конференції для фахівців з бібліотечної справи, а також для університетської спільноти.

22 травня у конференц-залі Центральної наукової бібліотеки відбувся онлайн-семінар за темами: **«Долі різноманітності в контексті глобалізації», «Нове обличчя міської бібліотеки»**, що об'єднав науковців, бібліотекарів і студентів України і Латвії.

Зокрема, у заході взяли участь представники Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка та Балтійської міжнародної академії (Латвія).

Модераторами виступили: зі сторони Каразінського університету - доцент кафедри теоретичної і практичної філософії Михайло Шильман, зі сторони БМА - директор програми «Управління культурою», доцент Ірина Маркіна.

Під час семінару учасники обговорили низку актуальних питань щодо культурної ідентичності та

бібліотечної справи, а саме: особливості культурної спадщини та міста — як університетського, так і культурної столиці; вплив ідентичності городян на формування бренду міста; утворення нових культурних центрів тощо.

Наукова бібліотека як новий культурний центр: ця тема пролунала у доповіді директора Академічної бібліотеки Латвійського університету Венти Коцере, яка своїми заходами постійно зміцнює дружбу не тільки між бібліотеками України і Латвії, але і між нашими країнами.

Бібліотеки як бренд міста і яка бібліотека потрібна сучасному місту: про це розповіли директор ХДНБ імені В.Г. Короленка В.Д. Ракитянська і директор ЦНБ Каразінського університету І.К. Журавльова. Активну участь у роботі заходу брав декан історичного факультету ХНУ імені В.Н.Каразіна С.І.Посохов.

На завершення семінару учасники висловили намір частіше проводити подібні семінари і запросили українських колег відвідати нову Національну бібліотеку, яка, на їх думку, стане брендом Риги.

Використовуючи нові технології, спільно з Науковою бібліотекою Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, було організовано веб-конференцію **«Імперативи розвитку електронних бібліотек: pro et contra»**. У вересні на базі бібліотек ХНУ імені В.Н. Каразіна, НТУ «ХПІ» і ХНУРЕ, згідно з «Планом проведення наукових конференцій та семінарів з проблем вищої освіти і науки в системі Міністерства освіти і науки України на 2014 рік» (Лист МОН України № 1/9-110 від 14.02.2014), відбулася семінар-нарада директорів бібліотек внз III-VI рівнів акредитації Київського та Харківського зональних методичних об'єднань **«Парадигма розвитку бібліотек в умовах інформаційного суспільства»**. Організовано семінар-нараду Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти і НМБК МОН України.

28 жовтня працівники ЦНБ взяли участь у веб-конференції **«Университетская библиотека в мировом информационном пространстве»**, яку проводила Наукова бібліотека імені М.І. Лобачевського Казанського федерального університету (Росія).

Конференція зібрала біля 100 учасників – представників бібліотек федеральних університетів Росії, бібліотечних фахівців ближнього і далекого зарубіжжя (Казахстан, Латвія, Україна, Білорусія, Великобританія), зарубіжних видавництв (Proquest, Oxford University Press). Директор ЦНБ ХНУ імені В.Н.Каразіна І.К.Журавльова прочитала доповідь **«Бібліотек@ - територія єдності: університет і бібліотека у єдиному просторі»**, бібліотекар I категорії Лискова К.А. озвучила повідомлення на тему **«Створення комфортного бібліотечного простору на прикладі роботи відділу наукової і художньої літератури ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна»**.

ЦНБ була організатором наукового семінару **«Польські рефлексії в літературі та мистецтві Слобожанщини»** спільно з Харківським національним університетом імені І. П. Котляревського, Харківським міжобласним відділенням Національної спілки театральних діячів України, Асоціацією істориків театру і театральних аналітиків, який відбувся у вересні.

У жовтні на базі Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція **«Сучасна бібліотека у науково-освітньому просторі ВНЗ: інформаційні ресурси, технології, проекти»**. Співорганізаторами конференції виступили ЦНБ та Центр краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька. На конференції обговорювалися актуальні питання ролі бібліотеки у підвищенні якості освіти, корпоративної взаємодії освітянських бібліотек у створенні інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу, технологічної взаємодії різноманітних автоматизованих бібліотечних інформаційних систем, обслуговуванню користувачів з особливими потребами та ін. Група представників ЦНБ (9 осіб) взяла активну участь у роботі конференції.

Молоді бібліотекарі Центральної наукової бібліотеки ХНУ імені В. Н. Каразіна та науково-технічної бібліотеки ПолтНТУ підготували доповіді про результати своєї особистої праці у відділах обслуговування бібліотеки, із якими виступили в рамках круглого столу «Бібліотечний бенефіс: молодь про майбутнє бібліотек». Всі доповіді були пов'язані однією спільною тематикою, а саме комфортним перебуванням читачів і бібліотекарів у єдиному бібліотечному просторі.

На круглому столі «Бібліотечний бенефіс: молодь про майбутнє бібліотек» були присутні більш ніж 70 учасників конференції, здебільшого керівні кадри бібліотек, а саме директори, їх заступники, завідувачі відділів та головні спеціалісти університетських бібліотек України. Це був гарний досвід для молодих бібліотекарів, які мали змогу не лише виступити із власними доповідями, але і взяти участь у підготовці серйозного фахового заходу, що проходив під егідою Міністерства освіти та науки України.

Після проведення конференції «Сучасна бібліотека в науково-освітньому просторі внз» було підготовлено фотоальбом, який є креативним та наочним звітом, що детально розкриває і демонструє плідну роботу під час конференції.

Протягом року працівники ЦНБ брали участь у вебінарах про роботу з електронними книжками в бібліотеках, які організовувала Т.Ярошенко, директор наукової бібліотеки Києво-Могилянської академії.

У наступному році спільно з історичним факультетом та з архівом Польської Академії Наук (PAN) планується провести конференцію під назвою - «Харків – університетське місто»; спільно з ХНУМГ імені О. М. Бекетова симпозіум - «1915 рік: війна, провінція, людина: українсько-польські акценти»; круглий стіл «Pro captu lectoris habent sua fata libelli: читання книг та їх сприйняття»; майстер-клас наук. співробітника ЛННБУ імені В. Стефаника Л. Дзенделюк.

9.2. Науково-дослідницька робота

Наукова робота є одним з пріоритетних напрямів діяльності ЦНБ. Розроблено комплекс заходів щодо покращення збереження Фонду книжкових пам'яток, розпочато реалізацію проекту «Фазова консервація».

У 2014 р. проводився фронтальний перегляд фонду рідкісних видань, фонду літератури з мистецтва та періодичних видань. Усього переглянуто біля 7000 прим. Виявлено 256 видань, які входили до складу особистих книжкових зібрань або мають різноманітні автографи, екслібриси, штампи. Проводилася значна робота з розшифровки власницьких записів, ідентифікації їх належності тій чи іншій особі, розкриття й дослідження провенієнцій, маргіналій, екслібрисів, у т.ч. й іноземними мовами. Зокрема ідентифіковано ще один напис В. Н. Каразіна французькою мовою на книзі «Anquetil-Duperron A.-H. Zend-Avesta, Ouvrage de Zoroastre» (Paris, 1771). Картотека книг з автографами поповнилася автографами таких діячів: О. С. Венедиктов, А. А. Вербицький, Я. Ендзелін, К. К. Фойгт – професори Харківського університету; І. Г. Потт (1692-1777) – німецький хімік і медик; А. П. Семенов-Тянь-Шанський (1866-1942) – вітчизняний ентомолог; Т. В. Чурілін (1885-1946) – російський поет і письменник та ін. Виявлено екслібриси О. С. Амбразанцева, М. Бурмейстера, І. Моделя, А. М. Неустроєва, В. Понятовського та ін. Особиста бібліотека французького фізика і письменника Ж.-Ж. Дортуа-де-Меран (1678-1771) поповнилася декількома новими виданнями.

Для реалізації спільного з фізичним факультетом і Центром краєзнавства університету наукового дослідження «Рукописи не горять: нові фізичні технології для читання текстів, що згасають» було виявлено та відібрано 33 примірники книг, на яких були виявлені закреслені написи, фрагменти текстів, згасаючі чорнильні записи. Зроблено фотографії цих книг (фотограф М. Л. Маріїч).

ЦНБ плідно співпрацює з видавцем О. О. Савчуком. У 2014 р. вийшла друком книга «Драган М.Д. Українські деревляні церкви. Генеза і розвій форм / Михайло Драган. – Х.: Видавець О. О. Савчук, 2014. – 450 с., 253 іл.», яка посіла 2-ге місце у двадцятці конкурсу кращих книг Форуму видавців-2014, який проходив 11-14 вересня 2014 р. у Львові. На 2015 р. О. О. Савчук запланував перевидати двотомник праць братів Щербаківських «Українське мистецтво», книги котрих зберігаються у ЦНБ у фонді літератури з мистецтва.

У червні 2014 р. на базі відділу книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів ЦНБ проходила архівознавча практика студентів 3-4 курсів історичного факультету спеціальності «Історіографія, джерелознавство та археологія». Студенти працювали з частиною нерозібраного архіву з історії Харківського університету та його бібліотеки. В основному це документи XIX ст. Співробітники відділу надавали кваліфіковані консультації при дослідженні рукописних матеріалів. Було ідентифіковано раніше невідомий лист від 8 жовтня 1837 р. засновника університету В. Н. Каразіна. Робота з упорядкування даного архіву, складання опису документів буде продовжена у наступному році.

9.3. Науково-методична робота

Для оперативного обслуговування бібліотечного персоналу ЦНБ і бібліотек виз, при науково-методичному відділі продовжував діяти кабінет літератури з бібліотекознавства, інформатики і бібліографознавства, з підсобного фонду якого було

видано 1567 документів 94 користувачам. Нові надходження до підсобного фонду відділу протягом року були представлені на постійно діючій книжковій виставці. За заявками користувачів готувалися тематичні добірки документів, надавалися бібліографічні довідки у традиційному і автоматизованому режимі.

Щоквартально, для Зведеного каталогу нових надходжень до провідних бібліотек Харкова «Бібліотечна справа. Бібліотекознавство. Бібліографознавство», що формує ХДНБ імені В.Г. Короленка, методистом 1 категорії Бурченко Л.Д. надавалися відомості про нові надходження до фонду бібліотеки. Надано інформацію до «Зведеного плану науково-методичної та науково-дослідної діяльності бібліотек – головних методичних центрів та громадських бібліотечних об'єднань м. Харкова на 2015 рік».

Підготовлено зведену «Таблицю основних статистичних показників роботи бібліотек внз», і «Звіт-план роботи Харківського зонального методичного об'єднання».

З 28.04.14 р. по 24.05.14 р. на базі Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна проходив практику студент 5 курсу факультету «Бібліотекознавства та інформатики» Харківської державної академії культури Тімарін Кирил.

У процесі проходження практики відповідально й сумлінно виконував завдання програми виробничої практики, а також завдання й доручення, що стосувались поточних проблем бібліотеки. Безпосередньо брав участь у розробці програми науково-практичної конференції «Сучасна бібліотека в науково-освітньому просторі ВНЗ: інформаційні ресурси, технології, проекти», у засіданні школи методиста, у скайп-конференції «Нове обличчя міської бібліотеки» (Харків, Україна – Рига, Латвія).

Тімарін К. зарекомендував себе працелюбним, організованим, старанним, комунікабельним, показав вміння концентруватися на заданій роботі. Кирила відрізняє швидке засвоєння інформації та вміння її аналізувати, прагнення до отримання нових знань, емоційність та зацікавленість у всіх бібліотечних заходах.

9.3.1.Організація методичної роботи у ЦНБ

Упродовж звітнього року, фахівці науково-методичного відділу ЦНБ надавали консультації і практичну допомогу персоналу ЦНБ і бібліотек Об'єднання з питань нормування бібліотечних процесів, складання карт планових завдань, статистичної звітності, організації роботи МБА і обмінних фондів, платних послуг і збереження фондів, підвищення професійного рівня персоналу бібліотек тощо.

Як і у попередні роки, було підготовлено «Бюджет робочого часу на 2015 рік».

Радою з наукової та методичної роботи ЦНБ (Протокол № 5 від 25.12.2014 року) було затверджено «Норми на основні процеси бібліотечної роботи ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна». Проект «Норми на основні процеси...» було розроблено і затверджено у 2012 році. За минулий час, в зв'язку з переходом ЦНБ з АБІС LiberMedia на Absotheque Unicode, переглянуті деякі технологічні процеси що є підставою для перегляду окремих норм часу. Були переглянуті, уточнені або доповнені більш, ніж 70 норм часу, 16 – ліквідовано. Суттєвих змін зазнали такі розділи, як «Інформатизація бібліотечного-бібліографічних процесів», «Організація бібліотечного фонду і його зберігання», «Обслуговування користувачів». Визначений коефіцієнт для роботи з документами на маловикористовуваних мовах. Пронормовано процеси, пов'язані з мікрографічними документами з фонду ЦНБ, їх зберігання і обслуговування тощо.

Робоча група з перегляду і впровадження норм часу на основні процеси бібліотечної роботи продовжує свою роботу.

9.3.2.Бібліотечна рада

У 2014 р. відновила свою роботу Бібліотечна Рада в оновленому складі. Очолює її перший проректор з наукової роботи, доктор фізико-математичних наук, професор В. О. Катрич. Спільний аналіз діяльності ЦНБ та напрямків роботи дозволить оперативно вирішувати проблеми інформаційного забезпечення наукової діяльності університету та навчального процесу.

Протягом року відбулося 2 засідання ради, на яких обговорювалися наступні питання:

- Діяльність ЦНБ у 2013 р. та напрямки роботи у 2014 р. Проблеми інформаційного забезпечення наукової діяльності університету
- Про інформаційну роботу ЦНБ і наукометричні бази даних
- Про передплату періодичних видань на I півріччя 2015 р.

9.3.3.Рада ЦНБ з наукової та методичної роботи

Протягом року обговорювалися питання:

- Про заходи ЦНБ на допомогу аспірантам і здобувачам
- Про роботу ЦНБ з наукометричними БД
- Паспорти на службовий і читацький каталоги книг іноземними мовами
- Про роботу з бібліографічними покажчиками у ЦНБ - 2 р.
- Про міжнародний і національний рейтинг репозитарію ЦНБ
- Інструкція «Шлях документу у ЦНБ»
- Про зміни до інструкції «Шлях документів у ЦНБ»
- Про реорганізацію роботи читальних залів ЦНБ
- «Положення про сектор реєстрації ЦНБ»
- Про передплату періодичних видань на II півріччя 2014 р.
- Про конференції 2014 р.: план та звіти

План роботи Ради з наукової та методичної роботи ЦНБ на 1 півр. 2015 р.

- *Про обов'язковий примірник у фондах ЦНБ*
- *Про порядок відображення у ДБА ЦНБ видань XIX ст.. (за даними переобліку)*
- *Про організаційно-методичне забезпечення роботи кафедральних бібліотек*
- *ЕК ЦНБ: аналіз досвіду роботи і перспективи наповнення*
- *Про статистичний облік електронних ресурсів у ЦНБ*
- *Інструкція «Автоматизований переоблік підсобних фондів читальних залів»*
- *Удосконалення статистичного обліку у ЦНБ*
- *Звітно-планова документація ЦНБ*
- *Регламент Ради з наукової та методичної роботи ЦНБ*

9.3.4.Рада дирекції ЦНБ

Протягом року обговорювалися наступні питання:

- Про перебіг переобліку фонду літератури XIX ст.
- Плани літніх робіт
- Про реставрацію рукописів
- Про підготовку до конференції «Сучасна бібліотека в науково-освітньому просторі ВНЗ: інформаційні ресурси, технології, проекти» (м. Полтава).
- Звіти про відрядження
- Звіти-плани 2014 – 2015 рр.

***План роботи Ради дирекції ЦНБ
на 1 півр. 2015 р.***

- *Про роботу відділу наукової обробки документів*
- *Про роботу відділу зберігання фондів*
- *Підсумки атестації працівників ЦНБ*
- *Про виконання рішень Ради за останні 3 роки*

9.3.5. Діяльність Харківського методичного об'єднання бібліотек вищих навчальних закладів

У Харківське зональне методичне об'єднання бібліотек внз III-IV рівнів акредитації входить 36 бібліотек внз державної форми власності Харківської, Полтавської і Сумської областей. Зональним методичним центром бібліотек Об'єднання є **ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна**. У зоні уваги бібліотек **ХНУ імені В.Н. Каразіна**, **СумДПУ імені А.С.Макаренка** і **ПолтНТУ**, як методичних центрів, постійно знаходилися питання статистичного та фактичного аналізу основних показників і змісту роботи бібліотек об'єднання, готувалися оглядово-інформаційні матеріали про діяльність бібліотек, надавалась характеристика стану розвитку бібліотек. Упродовж звітнього року, було підготовлено і проведено:

ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна проведено:

✓ три засідання Ради Харківського зонального методичного об'єднання, де обговорювалися питання проведення семінару-практикуму директорів бібліотек внз III-IV рівнів акредитації Київської і Харківської зон і жовтневої науково-практичної конференції «Сучасна бібліотека у науково-освітньому просторі внз: інформаційні ресурси, технології, проекти», яка пройшла на базі **НТБ ПолтНТУ**. Також на засіданнях йшла мова про проект типових правил користування бібліотекою внз, про внесення змін до складу журі конкурсу «Бібліотекар року» у зв'язку із закінченням строку повноважень деяких членів журі і внесення змін у «Положення про конкурс «Бібліотекар року». Членами Ради одноголосно була підтримана пропозиція голови Ради, щодо внесення до списку спонсорів конкурсу ТОВ «Компанія ПАЕР» (Київ, Україна), обговорювалися кандидатури на нагородження у поточному році Знаком «За відданість бібліотечній справі і палку любов до Книги» Харківського зонального методичного об'єднання бібліотек внз;

✓ засідання журі конкурсу «Бібліотекар року», де були визначені переможці конкурсу **2014 року**;

✓ чотири засідання директорів бібліотек внз Харківського зонального методичного об'єднання. Так, на засіданні у лютому, було розглянуто питання щодо надання відомостей ректору СумДУ, голові Науково-методичної комісії Науково-методичної ради з питань освіти МОН України, про наявність Електронних каталогів і Електронних репозитаріїв у бібліотеках внз Об'єднання, доступних через Інтернет.

Обговорювалася можливість отримання в тестовому режимі безкоштовного доступу до деяких світових БД. Директор **ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна** доповіла про підсумки конкурсу «Бібліотекар року».

На червневому засіданні директорів Голова Методичного об'єднання І.К. Журавльова представила нового завідувача бібліотеки **ХІБС УБС НБУ – Тимошенко І.І.** Своїми думками про участь у Всеукраїнській науково-практичній конференції бібліотек внз «Бібліотеки внз: зміст та стратегія розвитку в інформаційному суспільстві», яка відбулася 14-16 квітні у Одесі, поділилися директора бібліотек **НТУ «ХП»** і **ХНУ імені В.Н. Каразіна**. Йшла мова також про підготовку і проведення семінару-наради директорів бібліотек внз III-VI рівнів акредитації Київського та Харківського зональних методичних об'єднань «Парадигма розвитку бібліотек в умовах інформаційного суспільства» і Науково-практичної конференції «Сучасна бібліотека в науково-освітньому просторі внз: інформаційні ресурси, технології, проекти», 21-23 жовтня, Полтава. Про участь у семінарі директорів бібліотек і координаторів центрів «Вікно в Америку», який відбувся у Чернівцях, доповіла директор **ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна**. Інтерес присутніх викликала інформація директора бібліотеки **ХНУМГ імені О.М. Бекетова**, яка розповіла про організацію підвищення кваліфікації персоналу бібліотеки на курсах Інституту післядипломної освіти Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (м. Київ).

22-25 вересня на базі бібліотек **ХНУ імені В.Н. Каразіна**, **НТУ «ХП»** і **ХНУРЕ**, згідно з «Планом проведення наукових конференцій та семінарів з проблем вищої освіти і науки в системі Міністерства освіти і науки України на 2014 рік» (Лист МОН України № 1/9-110 від 14.02.2014), відбулася семінар-нарада директорів бібліотек внз III-VI рівнів акредитації Київського та Харківського зональних методичних об'єднань «Парадигма розвитку бібліотек в умовах інформаційного суспільства». Організовано семінар-нараду Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти і НМБК МОН України, відповідальні за підготовку і проведення цього заходу: **НБ імені М. Максимовича КНУ імені Тараса Шевченка**; **ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна**; **НТБ НТУ «ХП»** і **НБ ХНУРЕ**, в якому взяли участь 116 фахівців з бібліотек внз Вінниці, Дніпропетровська, Києва, Переяслав-Хмельницького, Полтави, Сум, Харкова, Черкас і Чернігова.

На семінарі-нараді було представлено вісімнадцять доповідей і презентацій. З основною доповіддю виступила завідувач НМВ **НБ КНУ імені Тараса Шевченка Якуніна Н.В.** «Статистика як віддзеркалення діяльності бібліотек внз». В інших виступах також порушувалися питання формування системи статистичних

показників бібліотечно-інформаційної діяльності бібліотек внз, формування інтегральних показників бібліотечної статистики, ведення обліку роботи бібліотек в електронному середовищі. Обговорювалися питання якості підготовки бібліотечних фахівців, якісного управління сучасною бібліотекою, інновацій у бібліотечній діяльності, комплексного рішення завдань, що стоять перед бібліотеками сьогодні.

Для учасників наради, з метою знайомства з досвідом роботи бібліотек внз Харкова, було організовано екскурсії бібліотеками **ХНЕУ імені Семена Кузнеця**, **НАУ імені М.Є. Жуковського «ХАІ»**, **ХНУ імені В.Н. Каразіна**, **ХНМУ**, **ХДАК**, **НЮУ імені Ярослава Мудрого**. Свою продукцію представили книгорозповсюджувачі та книговидавці, серед яких ТОВ «Компанія ПАЕР», Видавництва "Право", "БУРУНіК", "Ліра-К", "Сага" і "Гуманітарний центр" та інші. У рамках культурної програми наради усі бажаючі мали можливість відвідати Екопарк.

Протягом року увазі директорів пропонувалися нові законодавчі та інструктивні матеріали, наприклад, про затвердження нового «Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань», про зміни до Закону України «Про здійснення державних закупівель» тощо. Обговорювалися питання про додаткові відпустки персоналу бібліотек, про зміни у таблиці основних статистичних показників роботи бібліотек внз. Усі бібліотеки Об'єднання отримали «Зведену таблицю основних статистичних показників Харківського зонального методичного об'єднання за 2013 рік».

Для методистів бібліотек Об'єднання, як і у минулі роки, працювала «Школа методиста», на сайті **ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна** діяв тематичний інтернет-форум. На семінарі «Школа методиста», який пройшов у квітні, директор **ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна** розповіла його учасникам про роботу Всеукраїнської науково-практичної конференції «Бібліотеки внз: зміст та стратегія розвитку в інформаційному суспільстві», Одеса, квітень **2014** року. Присутні зацікавилися повідомленням ученого секретаря **НБ ХНУРЕ** про питання експертної оцінки електронних каталогів бібліотек України при підведенні підсумків конкурсу, що проводила Українська бібліотечна асоціація і проекту Секції НМБК МОН України. Про безкоштовні наукометричні бази даних розповіли фахівці **ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна** і **НБ ХНАДУ**. Обговорювалися також питання особливості списання документів з фонду бібліотеки та оформлення цих операцій, Типові правила користування бібліотекою внз тощо.

Останній семінар-практикум минулого року «Library 2 library» відбувся на базі **НТБ НТУ «ХПІ»**, який зібрав **55** осіб з **24** бібліотек внз. Перед учасниками семінару виступили фахівці **ХДНБ імені В.Г. Короленка** з двома повідомленнями. Увагу присутніх привернуло повідомлення про стан реалізації і перспективи розвитку корпоративного проекту «Метабібліографія Харківщини». Метою проекту є створення регіонального електронного ресурсу краєзнавчої метабібліографії тривалого зберігання з подальшою його інтеграцією до всеукраїнського метабібліографічного простору. Багато питань присутні задавали щодо форми подання бібліографічних ресурсів. Представники тих бібліотек, що не отримали свого часу рекомендації з опису електронних бібліографічних ресурсів віддаленого доступу таку інформацію отримали. Присутні також прослухали інформацію щодо нового проекту цієї ж бібліотеки - регіонального електронного проекту «Бібліотечна енциклопедія Харківщини». Фахівці бібліотек внз Харкова були ознайомлені з ідеєю і основними етапами реалізації проекту. *У 2015 році планується створення редколегії, визначення координаційних центрів за окремими напрямками тощо.*

Досвідом роботи про створення комфортного бібліотечного простору для читачів бібліотеки поділилася фахівець **ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна**.

Також на семінарі йшла мова про строки подання планово-звітної документації за 2014 рік, про зміни у Положенні про конкурс «Бібліотекар року» і складі його журі, про

хід реалізації проекту «Єдина картка читача в бібліотеках внз Харкова». Для вдосконалення якості роботи «Школи методиста» проведено анкетування присутніх.

З метою ознайомлення методистів бібліотек Об'єднання з передовим досвідом роботи колег, прийнято рішення про проведення засідань «Школа методиста» на базі різних бібліотек внз міста. У 2013 році НТБ НТУ «ХПІ» було завершено переїзд до нового корпусу основних відділів та частини фонду бібліотеки, освоєно 1 674 м², тому перший такий семінар під назвою «Library 2 library» вирішено було провести на її базі.

З повідомленням «Комплексні рішення як стратегія розвитку бібліотек» виступила заступник директора бібліотеки Главчева Ю.М. Для учасників семінару організовано екскурсію новою будівлею. Присутні мали змогу ознайомитися з роботою систем відеоспостереження, захисту від несанкціонованого винесення документів на основі RFID технологій, новими читальними залами, книгосховищем і приміщеннями для внутрішніх відділів, серверною тощо.

Як і у попередні роки ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна, як методичний центр бібліотек Об'єднання, упродовж звітнього року, надавала консультативну і практичну допомогу фахівцям цих бібліотек. Поповнювалися розділи, що знаходяться на сторінці [«Бібліотеки вищих навчальних закладів»](#), яка розташована на сайті ЦНБ.

9.4.Видавнича діяльність

До 200-річного ювілею Т. Шевченка спільною роботою колективів ЦНБ, філологічного факультету і Центру українських студій імені Д.І. Багалія створено бібліографічний покажчик **«Шевченкознавство у працях викладачів та вихованців Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна»**, який розміщено у електронному архіві. Готується до видання покажчик **«Слов'янознавство у Харківському університеті: 1991-2014»**.

Проведено велику роботу з підготовки каталога **«Польські стародруки в фондах ЦНБ»**. Наукову редакцію здійснюють фахівці Інституту польської бібліографії Ягеллонського університету. В електронному вигляді науково описано біля 400 назв видань XVI-XVIII ст. польською, латинською, французькою, німецькою мовами. Кожне видання переглянуто de-visu, вказані всі рукописні записи, штампи, екслібриси, перевірено пагінації, перераховані сигнатури, визначено формат видання, дефектність примірників, розписано конволюти. Бібліографічні записи зв'язано з електронними базами європейських каталогів KVK і NUKAT. У жовтні зав. сектора І. Кононенко перебувала у Науково-дослідному центрі польської бібліографії імені Естрейхерів Ягеллонського Кракові (Польща) на стажуванні у рамках укладеної робочої програми про співпрацю між ЦНБ і даним Центром.

Продовжується робота з укладання бібліографічного покажчика **Україномовна друкована книга у фонді ЦНБ. 1800 – 1917 рр.»**.

У 2014 р. було укладено і відредаговано такі покажчики:

- «Бібліографічний словник вчених Харківського університету. Т. 3. Філологи» (укладання, голов. б-ф С. Б. Глибицька, гол. б-р О. С. Журавльова, зав. сектора С. Р. Марченко, гол. б-ф Ю. Ю. Полякова);
- «Шевченкознавство» (укладання, голов. б-р О. С. Журавльова, редагування, голов. б-ф С. Б. Глибицька);

- «Показчик змісту «Вісника ХНУ» (продовження) (укладання, гол. б-р О. С. Журавльова, в електронному вигляді);
- «Слов'янознавство» (укладання, гол. б-р О. С. Журавльова, в електронному вигляді);
- «Ісай Львович Шерман – професор Харківського університету» (укладання, зав. сектора С. Р. Марченко, вийшов друком);
- «Олександр Омелянович Кучер – професор Харківського університету» (укладання, зав. сектора С. Р. Марченко, вийшов з друку);
- «Публікації співробітників історичного факультету ХНУ ім. В. Н. Каразіна» (укладання, зав. сектора С. Р. Марченко, в електронному вигляді);
- «Указатель к журналу «Харьковский Демокрит» (1816 г.)» (укладання, зав. сектора С. Р. Марченко);
- «Указатель к журналу «Украинский вестник» (укладання, зав. сектора С. Р. Марченко, в електронному вигляді);
- «Георгій Миколайович Попов» (укладання, гол. б-ф Ю. Ю. Полякова, в електронному вигляді);
- «Праці співробітників ЦНБ, 2000–2014» (укладання, гол. б-ф Ю. Ю. Полякова)

План укладання бібліографічних показників на 2015 рік.

- *«Біобібліографічний словник учених Харківського університету. Т. 3. Філологи» (укладання Глибицька, Журавльова, Марченко, Полякова).*
- *Показчик змісту «Вісника» (№ 801–) (укладання Журавльова).*
- *«Указатель к журналу «Харьковский Демокрит» (1816 г.)» (уклад. Марченко).*
- *«Указатель к журналу «Украинский вестник» (уклад. Марченко) «Слов'янознавство в Харківському університеті» (від 1991) (укладання, Журавльова, Полякова).*
- *«Перекладознавство» (Полякова).*
- *Персональні бібліографічні показники до ювілеїв учених ХНУ імені В.Н.Каразіна.*

10. АВТОМАТИЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНИХ ПРОЦЕСІВ

10.1. Бібліотечна мережа

Наприкінці 2014 року в ЦНБ функціонували **108 комп'ютерних пристроїв**, у т.ч.: **2 ноутбука, 2 нетбука, 4 планшета та 5 рідерів (електронних книжок)**. Ще **10 ПК** підлягають списанню (усього на обліку **118 комп'ютерних пристроїв, 4 ПК списані у 2014 р.**). Із працюючих ПК лише **4 локальні, інші мають доступ до мережі Інтернет**. Таким чином, на початок 2015 р. ЦНБ має достатньо розвинуту і потужну бібліотечну мережу, яка інтегрована у Інтернет-простір.

Протягом року найгострішою залишається проблема заміни застарілого комп'ютерного обладнання. З 2011 р. університет зовсім не купував для бібліотеки персональні комп'ютери. Вона отримувала ПК лише за грантами для Центру «Вікно в Америку» та за грантом фізико-технічного факультету. ПК з двома моніторами був переданий у 2013 р. на філію бібліотеки на ФТФ. Наприкінці 2014 р. до ювілею університету і бібліотеки Харківська обласна організація профспілки працівників освіти і науки України подарувала для Центру Інтернет-технологій чотири комп'ютери.

Протягом року зроблено великий обсяг системної роботи. Придбано та встановлено ліцензійне ПЗ баз даних Microsoft SQL server Standart edition 2012 Rus OLP NL Acdmc, під яким працює АБІС Absotheque Unicode. Впроваджено ПЗ VPN Server (на базі OpenVPN Server) за допомогою якого, можливо підключення до локальної бібліотечної мережі віддалених клієнтів (філії бібліотеки). Оскільки, компанія Майкрософт припинила підтримку Windows XP і не підтримується оновлення антивірусних програм, системне забезпечення на застарілих ПК було змінено на Linux. Робота цих ПК організована або з можливістю використання Linux-офісних додатків, або як WEB-кіоск, де користувач працює лише з електронним замовленням, чи лише з Absotheque. Це дозволило і далі використовувати застарілі комп'ютери з 256 - 512 Мб оперативної пам'яті та слабкими процесорами. Під Linux такі ПК працюють швидше. Ця заміна зроблена на 10 ПК, плануємо у наступному році зробити це ще на 8 ПК.

Було розглянуто можливість переходу з версії програмного забезпечення DSpace 3.2 на нову DSpace 4, але вона виявилась з великою кількістю недоліків, тому вирішено дочекатись іншої, більш вдало версії.

Продовжується робота над впровадженням системи захисту даних. Були розглянуті два варіанти. Перший – впровадження кластерів, – виявився таким, що потребує від сервера великого обсягу пам'яті, і він був відхилений. Другий – використання серверного

програмного забезпечення Bacula, він дозволяє створювати на сервері резервні копії даних, як з Linux-клієнтів, так і з Windows-клієнтів, та має гнучкі настройки. На початку 2015 року цю роботу планується завершити. На сервері буде організована служба, яка у автоматичному режимі буде скачувати з клієнтських машин співробітників бібліотеки необхідну інформацію (файли), що потребує копіювання та зберігання.

Були вивчені можливості використання програмного забезпечення Office 365 на прикладі тестової версії. Це програмне забезпечення використовує хмарні технології, має багато нових дуже корисних можливостей, крім того безкоштовно легалізує використання Office-програм на клієнтських ПК бібліотеки. Бібліотека планує у 2015 р. встановити це програмне забезпечення для використання його у бібліотеці.

Окрема увага приділялась проведенню регулярного оновлення операційних систем, прикладних та антивірусних програм на робочих місцях.

Продовжується автоматизація навчальних абонементів. Вслід за навчальними абонеменами №1 та №2 було впроваджене автоматизоване обслуговування читачів на навчальному абонементі №5 (ФТФ, філія на вул.Курчатова).

У 2014 році приділялась увага подальшій роботі з модулями АБІС Absotheque. Були вирішені проблеми друкування інвентарної книги для багатотомників, статистики, обробки рідкісних книг. Налагоджено процес переобліку з використанням нового переносного сканера штрих-кодів і зроблено перевірку фондів читальних залів за цією технологією. Постійно оновлюється створена раніше інструкція з роботи у AbsOPAC (електронному замовленні). Те, що всі комп'ютери з Absotheque мають підключення до Інтернет, дає нові можливості при описі документів в електронному каталозі, насамперед, це "віртуальне консультування" в великих електронних каталогах Російської національної бібліотеки, Російської державної бібліотеки, Бібліотеки Конгресу США та ін.

У 2015 році планується завершити впровадження картотеки книгозабезпеченості, налагодити україномовний інтерфейс для електронного замовлення, вирішити деякі проблеми електронного замовлення.

10.2.Поцифрування фондів

Працівники сектора виконують великий обсяг робіт з поцифрування цінних і рідкісних книг та деяких інших документів для потреби бібліотеки або на замовлення читачів. Особливо необхідною ця робота стала з відкриттям електронного архіву eScriptorium.

У розпорядженні сектора є планшетні сканери Epson 4990 та HP 4600 (який дуже зручний для сканування окремих статей з газет), а також фотокомплекс для поцифрування книг ATIZ Booksnar з двома фотокамерами Canon Powershot G9 та спеціалізованою «колискою» для книг. ATIZ Booksnar призначений для сканування рідкісних книг, він дає можливість сканувати без пошкодження розвороту книги, достатньо швидко у потоці. У 2014 р. відскановано 50 357 сторінок (23 967 в 2013 р.).

10.3.Сектор апаратного забезпечення. Технічні роботи

На початку 2014 р. була проведена повна інвентаризація всієї техніки, яка працює в ЦНБ. Відсутньої або загубленої техніки не виявлено.

Статистичні показники

технічного розвитку ЦНБ та опанування комп'ютерного обладнання

	2010	2011	2012	2013	План 2014	2014	План спис. 2015	План прид б. 2015
<i>Кількість ПК (ноутбуки, нетбуки, планшети, електр. книжки включно)</i>	135	134	104+16 ¹	105+15 ²	140	108+10 ³	30	35
З них: у лок.бібл. мережі	25	25	-	-	-	-	-	-
у Інтернет мережі	48	66	77	101	138	104	-	-
у Інтранет університету	15	12	23	-	-	-	-	-
автономно	8	6	4	4	2	4	-	-
З них: для користувачів та обслуговування	59	59	64	54	63	52	-	-
Принтери	28	26	26	29	33	28	5	9
Сканери	6	6	6	6	6	6	1	1
Сканери штрих- кодів	22	23	30	31	34	33	3	-
Пристрої безперервн.живл.	3	3	3	3	3	3	-	-
Сетеве обладнання	19	21	16	17	20	20	1	4
Проекційне обладнання	2	3	2	3	2	3	-	-
Ксерокопіюв. техніка	3	2	2	2	2	2	-	-
Фототехніка	2	2	2	3	2	2	-	-
Телевізори, муз.центр	3	3	3	4	4	4	1	1
Бібл. програмне забезпечення	Liber- media	Liber- media	Absothe que	Absoth eque	-	Absothe que	-	-

11.ОРГАНІЗАЦІЯ ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСКІСТЮ І СТВОРЕННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ БІБЛІОТЕКИ

Велике значення у формуванні іміджу бібліотеки має приміщення, його інтер'єр, змістовне наочне оформлення. Позитивний імідж бібліотеки формується насамперед якістю обслуговування користувачів, якістю надання їм послуг та встановленням дружніх відносин між бібліотекою й користувачами. Імідж – це загальне уявлення про бібліотеку, що залежить від щоденної роботи й виробляється протягом довгих років. Він передбачає розробку власного стилю, створення позитивного образу, що буде відрізняти бібліотеку від інших.

У 2014 р. були проведено багато екскурсій, у т.ч. для учнів Безлюдівського, Березівського та Будянського ліцеїв, Нововодолазької та Чугуївської шкіл, студентів Харківського училища культури, іноземних студентів.

Також у 2014 році було проведено 12 екскурсій у відділі книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів, які відвідали 174 екскурсанта, здебільшого це студенти вишів Харкова, а також учні ДНЗ «Харківський поліграфічний центр професійно-технічної освіти». Також з раритетами відділу ознайомилися бібліотекарі Київської методичної зони. Залежно від категорії слухачів та їх запитів готувалися тематичні екскурсії.

У жовтні 2014 р. філію ЦНБ, де зберігається фонд книжкових пам'яток, відвідала Надзвичайний і Повноважний Посол Латвійської Республіки в Україні Аргіта Даудзе. Пані Посол з зацікавленням ознайомила з виставкою рідкісних книг XVI-XIX ст., виданих у Ризі, з працями першого ректора Харківського університету І. С. Рижського та з виданнями латиського мовознавця Я. Ендзеліна. Було проведено огляд виставки. Також А. Даудзе з великим інтересом оглянула книгосховище фонду ретровидань.

24.10.2014 р. до візиту до ХНУ ім. В. Н. Каразіна делегації Сенату Республіки Польща, а також Генерального консула Республіки Польща у Харкові Станіслава Лукашика була підготовлена виставка «Polonika в ЦНБ». Представлені рідкісні польські видання викликали зацікавленість і гостей із Польщі.

24.12.2014 р. у рамках святкування Дня працівників архівних установ України в Музеї історії ХНУ ім. В. Н. Каразіна відбулося відкриття виставки «Ювілейні історії Харківського університету», що презентувала історію святкування ювілеїв університету у різні часи. На виставці були представлені документи з фонду відділу книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів: листи В. Н. Каразіна, фотографії проектів і ескізів пам'ятника В. Н. Каразіну, ювілейні видання з історії університету.

Абонемент наукової та художньої літератури вже рік займається створенням *тематичних книжкових інсталяцій*, присвячених певним святкам та подіям. Ця ідея з'явилась у молодих співробітників абонементу, здобула підтримку і зацікавленість не тільки у нашому відділі, адміністрації бібліотеки, а й усіх наших читачів. Вже створено 7 книжкових інсталяцій, на утворення котрих пішло близько тисячі екземплярів книжок.

Кожна інсталяція викликала зацікавлення у читачів, які роздивлялись книжки, та просили видати їм деякі видання для більш детального ознайомлення. Це дуже тішить, бо саме популяризація читання є головною метою нашої діяльності. Фото всіх інсталяцій

використовувались як вітальні листівки до свят, що розміщувались на сайті ЦНБ і у соціальних мережах.

До нового 2015 року на абонементі було створено книжкову інсталяцію із ялинкою та каміном. Цей новорічний куточок став дуже популярним у наших читачів, які фотографувались та з цікавістю вивчали зелені книжки. Фотографія цієї інсталяції була відправлена на участь у конкурсі на кращу бібліотечну ялинку, що проводила Молодіжна секція УБА. На конкурс надійшло більше 40 листів з усіх куточків України. За рішенням Адміністрації Молодіжної секції УБА та членів Президії УБА переможцем, а отже **кращою бібліотечною ялинкою 2015 року** визнано ялинку у Центральній науковій бібліотеці Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Також книжкова ялинка ЦНБ потрапила у газетну публікацію «Необычные елки Харькова», що була опублікована у газеті «Сегодня.UA» від 28.12.14р. Посилання на статтю: <http://www.segodnya.ua/regions/kharkov/neobychnye-elki-harkova--580472.html>

Таким чином, цього року книжкові інсталяції здобули своїх прихильників не лише серед читачів ЦНБ, а навіть стали відомими у бібліотечній спільноті України.

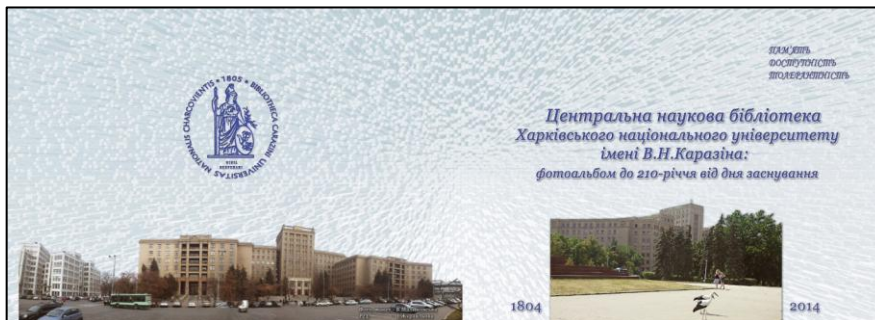
З вересня 2014 р. у соціальних мережах «Facebook» та «Вконтакте» почали діяти сторінки абонементу наукової та художньої літератури. В рамках цих аккаунтів декілька рубрик, серед яких: «Абонемент рекомендує» та «Цитата від абонементу». До кожного посту додається пряме посилання на електронний каталог ЦНБ та на конкретне видання, що кожен користувач ЦНБ має можливість замовити на свій абонемент.

За невеликий проміжок часу, що працюють сторінки у соціальних мережах, вже можливо зробити певні висновки. Так, аккаунт у «Facebook» є більш популярним серед віддалених користувачів мережі, також серед сторінок бібліотек, архівів та музеїв України та інших країн. Якщо дивитись на відвідувачів сторінки «Вконтакте», то їх кількість менша, але це здебільшого студенти ХНУ імені В.Н.Каразіна.

У планах на 2015 рік є подальша активна діяльність у соціальних мережах та залучення читачів ЦНБ до різноманітних послуг ЦНБ.

У 2014 р. у ЦНБ було запроваджено новий елемент фірмового стилю: хустинки для жінок і галстуки для чоловіків.

До 210-річчя від дня заснування Університету і бібліотеки було підготовлено і надруковано фотоальбом «Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені

В.Н.Каразіна».

11.1. Публікації працівників ЦНБ

1. **Бабічева О. Г.** Інноваційні методи обслуговування читачів у бібліотеках вищих навчальних закладів Харківського зонального методичного об'єднання / О. Г. Бабічева, І. К. Журавльова // [Вісник Одеського національного університету. Сер. : Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство.](#) – 2014. – Т. 19, вип. 1. – С. 79–92.
2. **Березюк Н. М.** Великий потенціал маленького музею : Музей праць учених Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна // *Луньовські читання : матеріали наук.-практ. семінарів (2010–2014 рр.).* – Х., 2014. – С. 76–78.
3. **Березюк Н. М.** Видатний вітчизняний бібліограф Михайло Федорович Комаров (до 170-річчя від дня народження) / Ніна Березюк // *Бібліотечний форум України.* – 2014. – № 2 (44). – С. 36–41.
4. **Боброва М. И.** Исторический контекст появления триады «православие, самодержавие, народность», ее интерпретации и значение / Марина Боброва, Александр Каплин // *Російська імперія у XIX – на початку XX ст. Влада і суспільство: механізми взаємодії : зб. наук. ст. / під ред. О. Стрілюк, О. Приходьон.* – Чернігів, 2014. – С. 287–298.
5. Боброва М. І. Неглінні рукописи / М. І. Боброва ; розмову вела Ліна Тимарська // *Харківський університет.* – 2014. – 26 серп. (№12).
6. **Давидова А. О.** Бібліографія шевченкознавства в Харківському університеті / А. О. Давидова, Ю. Ю. Полякова // [Вісник Одеського національного університету. Сер. : Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство.](#) – 2014. – Т. 19, вип. 1. – С. 39–44.
7. **Журавлева И. К.** Электронные коллекции редких книг: две главные задачи [Электронный ресурс] / Журавлева И. К., Самохвалова О. Ю. // *Імперативи розвитку електронних бібліотек: pro et contra [Електронний ресурс] = Imperatives of the Electronic Libraries Development: pro et contra : матеріали міжнар. веб-конф. (м. Харків, 27 берез. 2014 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Наук. б-ка ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, Центр. наук. б-ка.* – Х., 2014. – Режим доступу : <http://library.nulau.edu.ua/BIBLIOTEKA/Web-konf-2014/Imperatives.pdf>. – Назва з екрану.
8. **Журавлева И. К.** Электронные ресурсы отдела книжных памятников и ценных изданий ЦНБ ХНУ имени В. Н. Каразина: открытый доступ для исследований / И. К. Журавлева, О. Ю. Самохвалова // [Вісник Одеського національного університету. Сер. : Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство.](#) – 2014. – Т. 19, вип. 1. – С. 59–75.
9. **Журавльова І. К.** Ювілей один на двох / І. К. Журавльова // *Харківський університет.* – 2014. – 18 листоп. (№15).
10. Кононенко І. І. Исследователь Волынского края Н. И. Теодорович и его издания по истории Волыни в фонде Центральной научной библиотеки Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина / Ирина Кононенко // *Острозький краєзнавчий збірник : зб. наук. праць.* – 2014. – Вип. 7. – С. 337–345.
11. **Полякова Ю. Ю.** Актерские династии в театральной культуре Харькова XIX – начала XX века / Ю. Полякова // *Памяткознавчі погляди молодих вчених XXI ст. : зб. наук. ст. з пам'яткоохоронної роботи.* – Х., 2014. – Вип. 4. – С. 124–131.
12. Полякова Ю. Ю. Лубок в творчестве Н. Гончаровой и Т. Чурилина периода Первой мировой войны / Ю. Ю. Полякова // *Кременецькі компаративні студії.* – Хмельницький, 2014. – Вип. 4. – С. 204–215.
13. **Полякова Ю. Ю.** Проблемы театральности в работах Якова Бруксона / Ю. Полякова // *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти / Харк. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського.* – Х., 2014. – Вип. 39 : На честь Тараса Кравцова (до 90-ліття) : зб. наук. ст. – С. 398–409.
14. **Полякова Ю. Ю.** Трансформация одного сюжета («Приезжий из столицы» Г. Квитки-Основьяненко, «Ревизор» Н. Гоголя и «Репутация в местечке» Ю. Коженевского / Ю. Полякова // *Соціально-гуманітарний вісник : зб. наук. пр.* – Х., 2014. – Вип. 10. – С. 89–96.

15. **Полякова Ю. Ю.** Шевченкіана Харківського драматичного театру імені Т. Г. Шевченка: вектори творчого пошуку / Юліана Полякова // Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. – 2014. – Вип. 14. – С. 91–103.
16. **Проць Н. В.** Дворяни Харківської губернії: історія нагородження та відзначення чинами (1830–1899 рр.) / Н. В. Проць // Вісник Харківського національного імені В. Н. Каразіна. – 2014. – № 1119 : Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки. – Вип. 18. – С. 31–37.
17. Січневе повстання 1863–1864: історія, люди, мистецтво : Матеріали Міжнародного наукового симпозиуму, Харків, 2013 р. = Powstanie Styczniowe 1863–1864: historia, ludzie, sztuka : Materiały Międzynarodowego Symposium Naukowego, Charków, 2013 r. – Х. : Майдан, 2014. – 159 с.
Зі змісту: «Славнозвісний і в прийдешніх поколіннях»: (кілька слів про Андрія Потебню) / **О. Журавльова**. – С. 42–51; Участь студентів Харківського університету у суспільно-політичному русі 50–60-х років XIX ст. / Ю. Полякова. – С. 102–120 ; Наши спогоди про Харків : Уламки давніх вражень : (глава з книги «На Кресах і за Кресами») / Маріян Дубецький ; пер. з пол. Ольги Журавльової. – С. 131–141.
18. **Штан Г. В.** Збереження книжкових пам'яток XIX – початку XX століття у Центральній науковій бібліотеці Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна / Г. В. Штан // Наукові праці Національної бібліотеки ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – Вип. 37. – С. 236–242.
19. **Щербак Е. Г.** Электронный каталог и судьба традиционных карточных каталогов ЦНБ ХНУ им. В. Н. Каразина: прошлое, настоящее, совместное будущее (взгляд практиков) [Электронный ресурс] / Щербак Е. Г., Проць Н. В., Бесова Э. Н. // Імперативи розвитку електронних бібліотек: pro et contra = Imperatives of the Electronic Libraries Development: pro et contra : матеріали міжнар. веб-конф. (м. Харків, 27 берез. 2014 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Наук. б-ка, Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, Центр. наук. б-ка. – Х., 2014. – Назва з екрану.

11.2. Публікації про ЦНБ

1. **Бакуменко Л. Г.** Модель регіонального корпоративного об'єднання репозитаріїв бібліотек вищих навчальних закладів України//// Вісник Харківської державної академії культури: зб. наук. пр.. Вип. 38/Харк. держ. акад. культури; від. ред.. В. М. Шейко. – Х.: ХДАК, 2012. – С. 249–258. – Те саме у вип. 39, с. 194–203. С. 255 (у вип. 39 с. 200): про ХНУ ім. В. Н. Каразіна
2. **Белякова Т., Камлык И.** Ценностные ориентации студенчества: деятельность вузовских библиотек по укреплению нравственности////Бібліотечний форум. – 2013. - №4. – С. 17–19
3. **Ганзикова Г.** Уроки первого съезда: новшества со столетним стажем / Г. Ганзикова //Библиотека. – 2013. - № 5. – С. 56–59
4. **Конкурси та відзнаки Української бібліотечної асоціації** //Бібліотечна планета. 2013. - №4. – С. 24–35
5. **Костирко Т. Н.** Університети України: приєднання до руху відкритого доступу//Вісник Одеського національного університету. – Серія: Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство. – Т. 16, вип. 1/2 (5/6). – 2011. - Одеса, «Одеський нац. ун-т». - 2012.- С. 283–289.
6. **Морозова А.** Ткани вытесняют мастериц из квартиры//Вечерний Харьков. – 2014. - №56. – С. 20

7.Назаровець С.А. Цитат-аналіз бібліотекознавчих веб-публікацій як об'єктів зберігання репозитаріїв ВНЗ України// Вісник Харківської державної академії культури: зб. наук. пр.. Вип.34/Харк. держ. акад.. культури; від. ред.. В.М.Шейко. – Х.: ХДАК, 2012. – С.171-177

8.Ольгіна Я. Подарунок Василя Назаровича // Харківський університет. – 2014. - №15. – С.2

9.Тодорова Є.М., Шапар О.М. Проблеми впровадження віртуальних бібліотечно-бібліографічних послуг у бібліотеках м.Харків//Вісник Харківської державної академії культури: зб. наук. пр.. Вип.35/Харк. держ. акад.. культури; від. ред.. В.М.Шейко. – Х.: ХДАК, 2012. – С.92-99

10.Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна //Історія бібліотечної справи та бібліографії в Україні: ретросп. бібліогр. показч. публ. середини XIII - початку XXI ст.:у 2 т. Т.1/ М-во культури України; авт.-укл. С.Л.Зворський. – К., 2013. – С.206-212

11.3. Висвітлення діяльності ЦНБ у ЗМІ

Представники ЗМІ запрошуються майже на всі заходи, що проходять у ЦНБ: відкриття виставок, презентації книжок, конференції, семінари, «круглі столи».

Крім того, 13.03.2014 р. був показаний репортаж з книжково-ілюстративної виставки, яка експонувалася в Архієрейській резиденції на території Свято-Покровського чоловічого монастиря м. Харкова і проходила у рамках симпозіуму «Православна книга: від „Апостола” до сучасності». Репортаж пройшов у телеєфірі в інформаційному випуску новин «Вісті» на харківському телеканалі «Фора». М. І. Боброва - зав. відділу книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів, розповіла кореспондентам про прешодруки Івана Федорова, які зберігаються в університетській бібліотеці.

17.06.2014 р. у читальному залі № 10 проходили зйомки фрагменту для фільму, приуроченого до 50-річчя кафедри історіографії, джерелознавства та археології історичного факультету ХНУ ім. В. Н. Каразіна, а також запис інтерв'ю професора О. Д. Капліна.

12. РОБОТА З КАДРАМИ

У ЦНБ усього працюють 171 людина, з них 4 - сезонні робітники.

За звітний період було премійовано - 17 осіб: до Міжнародного жіночого дня 8 березня - 9 осіб, до Всеукраїнського Дня бібліотек - 8 осіб. Співробітники - ювіляри (50, 60, 70 років), які мають трудовий стаж в ЦНБ не менше 10 років, на ці ювілеї отримують гарантоване матеріальне заохочення.

Ученою Радою університету у 2014 р. було прийнято рішення про присвоєння звань лауреатів премії імені К. Рубинського ст. викладачеві філологічного факультету О. Сучалкіну та оператору відділу автоматизації та програмного забезпечення ЦНБ **Олена Іванівна Тимченко** - за внесок у розвиток університетського репозитарію eKhNUIR та електронного архіву рідкісних книг та рукописів eScriptorium.

У 2014 переможцем обласного конкурсу «Вища школа Харківщини – кращі імена» у номінації «Кращий директор бібліотеки» стала **Ірина Казимирівна Журавльова**.

Переможцем зонального конкурсу «Бібліотекар року - 2014» стала бібліотекар І категорії **Лискова Катерина Андріївна**.

У зв'язку із 210-ою річницею з дня заснування університету працівників відділу навчальної літератури **Комарову Г., Успенську О. і Рибась Н.** відзначено грамотами та подяками університету.

До Всеукраїнського Дня Бібліотек Були нагороджені: **І.І. Кононенко** (відділ книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів) нагороджена дипломом І ступеня ЦНБ ХНУ ім. В. Н. Каразіна за зразкове виконання своїх обов'язків з бібліотечно-бібліографічного обслуговування користувачів, сприяння навчальному і науковому процесам, участь у науковій та навчально-виховній роботі університету, впровадження нових інформаційних технологій; **Лискова К.А.** (відділ наукової та художньої літератури) і **Коваленко С.С.** (відділ зберігання фондів) були нагороджені Дипломами ІІ ступеня за успіхи у бібліотечно-бібліографічному обслуговуванні читачів; **Решетько І.Б.** (сектор електронної реєстрації користувачів), **Полякова Ю.Ю.** (науково-бібліографічний відділ), **Косенко Г.М.** (відділ навчальної літератури) були нагороджені Дипломами ІІІ ступеня.

Журавльову І.К. відзначено Дипломом Міністерства освіти і науки України і Національної академії педагогічних наук України за організацію на високому фаховому рівні наради-семінару директорів бібліотек внз III-IV рівнів акредитації Київського та Харківського зональних методичних об'єднань «Парадигма розвитку бібліотек в умовах інформаційного суспільства».

У колективі бібліотеки проводиться різноманітна культурно-масова робота. До Дня знань (1 вересня) організовується привітання співробітників, діти та онуки яких стали учнями або студентами. 1 вересня батькам дітей-першокласників надається оплачуваний вихідний день.

Переведені на посади з підвищенням: Петухова Л., Буковцова К., Ільченко О, Коваленко С., Гужва А.

У звітному році Профком університету розповсюджував безкоштовні театральні квитки для співробітників. Наші колеги відвідали вистави в Українському драматичному театрі ім. Т.Г. Шевченка, ХАТОБі, Російському драматичному театрі ім. О.С. Пушкіна.

До Всеукраїнського Дня бібліотек була організована екскурсія «Пархомівка - Краснокутський дендропарк». Ця чудова поїздка запам'яталася надовго.

Традиційно весь колектив бібліотеки відзначає Новий рік. Щорічно самодіяльні артисти ЦНБ готують театралізовану виставу. Традиційно отримали невеликі сувеніри-символи нового року співробітники, що народилися у рік Кози. Як завжди, була організована новорічна лотерея, в ході якої співробітники виграли подарунки.

Колектив завідувачів
відділів ЦНБ ХНУ імені
В.Н.Каразіна

13.ГОСПОДАРЧІ РОБОТИ

Протягом року проведено низку господарських робіт, у т.ч., встановлено систему відеонагляду у приміщенні бібліотеки по вул. Університетська, 23.

Протягом року працівниками Харківського національного університету будівництва і архітектури було зроблено висновок щодо технічного стану приміщення книгосховища висотної частини головного корпусу університету.

У 2014 р. керівництвом господарчої служби було організовано навчання з протипожежної безпеки для усіх працівників ЦНБ.

Першочерговим завданням залишається освоєння приміщень ЦНБ у Північному корпусі університету після проведення їх капітального ремонту (8-10-й поверхи

Відповідно до заявок на придбання матеріалів та приладів господарчою службою бібліотеки у 2014 році придбано: матеріали для ламінування та кольорового друку; систему відеоспостереження; вогнегасники; жалюзі вертикальні; електричні лампи; послуги телефонного зв'язку; обслуговування теплової рамки; кондиціонер; папір для принтера (рулонний) ; каталожні картки; папір самоклеючий; миючі засоби; ліхтарі акумуляторні світлодіодні; вологовимірювач; папір для ксерокса; прапори; віники, мітли, ганчірки; клей Дикстрин.

Усього на суму: 218 119 грн.

Відповідно до плану ремонтно-відновлювальних робіт на 2014 рік виконано:

У приміщенні за адресою пл. Свободи, 4:

- поклеєно кахлі на підлозі кімнати 8-20 (серверна);
- утеплення вікна та стіни кімнати 11-11;
- замінено ліноліум у кімн. 7-44;
- ремонт освітлення кімн. 7-42 та світильників 7 та 8 поверхів;
- замінення 75 шт. електро ламп різного призначення, розеток, патронів та вимикачів;
- встановлення 6 доводчиків;
- ремонт пирососа;
- утеплення 33 вікон плівкою.

У філії по вул. Університетська, 23:

- роботи з підготовки та здачі теплової рамки до експлуатації;
- гідроізоляція каналізаційного колодезя (на стадії завершення);
- покриття покрівлі даху над 11 залом;
- ремонт кімнати пройому їжі;
- ремонт та утеплення вікон.